

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ยินดีและเต็มใจให้ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษานำเสนอด้วยตารางและคำบรรยายตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 บริบทของชุมชน เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขของอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทางกายภาพ การคมนาคม การประกอบอาชีพ และผลงานการประกวดอสม.ดีเด่น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการนำเสนอข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด การดำรงตำแหน่ง อสม. ระยะเวลาการเป็นอสม. การประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน และจำนวนบุตร

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการอธิบายความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม. ซึ่งประกอบด้วย ความสำเร็จในงานที่ทำของบุคคล การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ผลประโยชน์ตอบแทนความสัมพันธ์ระหว่าง อสม. กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ความเป็นอยู่ส่วนตัวและครอบครัว การชอบทำงานที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป การชอบได้รับผลสะท้อนกลับทันที การชอบทำงานที่ตอบสนองความต้องการภายใน และการชอบทุ่มเททั้งกายและใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

ส่วนที่ 4 ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม. รายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บริบทของอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

1. ลักษณะทางกายภาพของอำเภอคอยสะเก็ด

อำเภอคอยสะเก็ด อยู่ห่างจากที่ตั้งจังหวัดเชียงใหม่ ไปทางทิศตะวันออกตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1007 เป็นระยะทาง 16 กิโลเมตร มีพื้นที่ขนาด 671.3 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่แตงและอำเภอพร้าว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่อนและอำเภอสันกำแพง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสันทราย

อำเภอคอยสะเก็ดมีประชากรทั้งหมด 65,096 คน จำนวนหลังคาเรือน 25,860 หลังคาเรือน ประกอบด้วย 14 ตำบล 112 หมู่บ้าน มีโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 15 แห่ง (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอยสะเก็ด, 2553ก)

2. การคมนาคม

อำเภอคอยสะเก็ด มีการติดต่อคมนาคมโดยรถยนต์ จักรยานยนต์ส่วนตัว และมีรถโดยสารรับจ้างประจำทางวิ่งผ่าน ถนนในอำเภอคอยสะเก็ดและตำบลเป็นถนนลาดยางและคอนกรีตเสริมเหล็กเกือบทุกเส้นในตำบล โดยมีตำบลที่มีปัญหาในการเดินทางในช่วงฤดูฝนบ้าง คือ ตำบลเทพเสด็จ ซึ่งเป็นพื้นที่ราบสูง มีการติดต่อสื่อสารโดยการใช้จดหมาย โทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ วิทยุมือถือ และการใช้อินเทอร์เน็ต มีการสื่อสารภายในตำบลโดยผ่านเสียงตามสายและหอกระจายข่าวหมู่บ้าน

3. ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอคอยสะเก็ด ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง ทำสวน เลี้ยงสัตว์ รับราชการ และค้าขาย

4. ข้อมูลทั่วไปด้านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

อำเภอคอยสะเก็ด มีการดำเนินงานสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชนและภาคีเครือข่าย ได้แก่ การจัดตั้งชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 15 ชมรม มีสมาชิกทั้งหมด 1,571 คน อำเภอ

คอยสะกัดได้เห็นถึงความสำคัญอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ประสานงานด้านสาธารณสุขภายในชุมชน จึงมีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยมีกิจกรรมดำเนินงาน ดังนี้

4.1 การจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพ อสม. และประสานงานในสถานีนอมาัยทุกแห่ง

4.2 การอบรมฟื้นฟูหรือทดแทน อสม. ตามหลักสูตรของกระทรวงสาธารณสุข

4.3 มีการติดตามผลการดำเนินงานของอสม.

4.4 มีการจัดประชุมชมรม อสม. ระดับอำเภอทุกเดือน

4.5 การสนับสนุน ส่งเสริม ให้อสม. เข้าร่วมการประกวดอสม.ดีเด่น สาขาต่างๆ ทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับเครือข่าย ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับภาค เป็นประจำทุกปี จังหวัดเชียงใหม่ได้จัดให้มีการประกวดเพิ่มในระดับเครือข่าย เพื่อหาตัวแทนเข้าร่วมประกวดระดับจังหวัดต่อไป ซึ่งเครือข่าย หมายถึง กลุ่มเครือข่ายของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จัดตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขในรูปของคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย เช่น เครือข่ายรวมใจ สาขาศึกษา ประกอบไปด้วย อำเภอคอยสะกัด อำเภอสันทราย อำเภอพร้าว และอำเภอแม่แตง ในการเข้าร่วมประกวดคัดเลือกของอสม. ดีเด่นของอำเภอคอยสะกัดในแต่ละปีนั้น จะมีจำนวนอสม. ที่ให้ความสนใจเข้าร่วมการประกวดในแต่ละสาขาของการประกวดแตกต่างกัน ในบางปีที่บางสาขาไม่ได้รับความสนใจเข้าร่วมการประกวดคัดเลือกจาก อสม. เลย หรือถ้ามีแต่ก็พบว่าจำนวนอสม. ที่เข้าร่วมประกวดก็น้อยกว่าจำนวนของรางวัลที่กำหนดไว้ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า อสม. ที่เข้าร่วมประกวดในสาขานั้นจะได้รับรางวัลชนะเลิศ และได้เป็นตัวแทนของระดับอำเภอ เพราะถ้าหากผลรวมของคะแนนที่ได้้นั้นต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดนั้น ก็แสดงว่าสาขานั้นจะไม่มีอสม. ที่จะเป็นตัวแทนระดับอำเภอเข้าร่วมการประกวดในระดับเครือข่ายได้ และจากข้อมูลการประกวดคัดเลือกอสม.ดีเด่น ตั้งแต่ ปี 2548 ถึง 2553 ของอำเภอคอยสะกัด พบว่า มีผู้ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับภาค ระดับเขต ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอยสะกัด, 2553) ดังนี้

- อสม. ดีเด่นระดับภาค	จำนวน	1	คน
- อสม. ดีเด่นระดับเขต	จำนวน	4	คน
- อสม. ดีเด่นระดับจังหวัด	จำนวน	13	คน
- อสม. ดีเด่นระดับอำเภอ	จำนวน	44	คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม อสม. ดีเด่น และ กลุ่ม อสม.ทั่วไป

1. กลุ่มอสม.ดีเด่น

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มอสม.ดีเด่น จำนวน 13 ราย เป็นเพศชาย 2 ราย เพศหญิง 11 ราย มีอายุระหว่าง 37 - 60 ปี มีค่าเฉลี่ย 49 ปี สถานภาพสมรส คู่ 11 ราย หม้าย 2 ราย ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา 2 ราย มัธยมศึกษาตอนต้น 5 ราย และระดับมัธยมปลาย 6 ราย ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 7 ราย เกษตรกร 3 ราย ค้าขาย 1 ราย สมาชิกเทศบาล 1 ราย และ กิจการส่วนตัว 1 ราย มีรายได้เฉลี่ย 4,415 บาทต่อเดือน

2. กลุ่มอสม.ทั่วไป

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มอสม.ทั่วไป จำนวน 14 ราย เป็นเพศชาย 2 ราย เพศหญิง 12 ราย มีอายุระหว่าง 37 - 57 ปี มีค่าเฉลี่ย 47 ปี สถานภาพสมรสโสด 2 ราย คู่ 10 ราย หม้าย 2 ราย ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา 4 ราย มัธยมศึกษาตอนต้น 4 ราย และระดับมัธยมปลาย 6 ราย ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 11 ราย เกษตรกร 2 ราย ค้าขาย 1 ราย มีรายได้เฉลี่ย 5,507 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน อสม.ดีเด่น (ร้อยละ)	กลุ่มอสม.ทั่วไป (ร้อยละ)
เพศ		
ชาย	2 (15.38)	2 (14.29)
หญิง	11 (84.61)	12 (85.71)
อายุ		
30 ถึง 40 ปี	2 (15.38)	2 (14.29)
41 ถึง 50 ปี	5 (38.46)	8 (57.14)
51 ถึง 60 ปี	5 (38.46)	4 (28.57)
มากกว่า 60 ปี	1 (7.69)	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน อสม.ดีเด่น (ร้อยละ)	กลุ่มอสม.ทั่วไป (ร้อยละ)
สถานภาพสมรส		
โสด	0 0	2 (14.29)
คู่ หม้าย	11 (84.61)	10 (71.42)
2 (15.38)	2 (14.29)	
การศึกษา		
ประถมศึกษา	2 (15.38)	4 (28.57)
มัธยมตอนต้น	5 (38.46)	4 (28.57)
มัธยมตอนปลาย	6 (46.15)	6 (42.86)
ตำแหน่ง อสม.		
ประธาน อสม.	6 (46.15)	3 (21.43)
สมาชิก อสม.	7 (53.85)	11 (78.57)
ประกอบอาชีพ		
รับจ้าง	7 (53.85)	11 (78.57)
เกษตรกร	3 (23.07)	2 (14.29)
ค้าขาย	1 (7.69)	1 (7.14)
อื่นๆ	2 (15.38)	0 0
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 3,000 บาท	1 (7.69)	0 0
3,000 ถึง 4,000 บาท	4 (30.77)	5 (35.71)
4,001 ถึง 5,000 บาท	6 (46.15)	4 (28.57)
มากกว่า 5,000 บาท	2 (15.38)	5 (35.71)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม. ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่ม อสม. ดีเด่นและกลุ่ม อสม. ทั่วไป สามารถนำข้อค้นพบที่ได้มาแยกเป็น 10 ปัจจัย คือ ความสำเร็จในงานที่ทำของบุคคล การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ผลประโยชน์ตอบแทน ความสัมพันธ์ระหว่าง อสม. กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ความเป็นอยู่ส่วนตัว การชอบงานที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป การชอบได้รับผลสะท้อนกลับ การชอบทำงานที่ตอบสนองความต้องการภายใน และการชอบทุ่มเททั้งกายและใจในการทำงาน ดังมีรายละเอียดดังนี้

ความสำเร็จในงานที่ทำของบุคคล

1. งานในหน้าที่ของ อสม.

ด้านงานในหน้าที่ของอสม. ซึ่งอสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า งานในหน้าที่ของอสม. สามารถช่วยให้ประชาชนมีความสนใจในการดูแลสุขภาพตัวเองได้ โดยการที่ตัว อสม. ต้องเป็นแบบอย่างในด้านสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การออกกำลังกาย การกระตุ้น ชักชวน บอกข่าวสารต่างๆ เช่น การให้ประชาชนมาร่วมออกกำลังกาย การจัดตั้งชมรมออกกำลังกาย การมารับบริการตรวจมะเร็งปากมดลูก การตรวจคัดกรองหาโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคอ้วน การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และการเข้าถึงประชาชน เช่น การออกณรงค์ให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับโรคต่างๆ เช่น โรคไข้เลือดออก การออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุที่มีปัญหาการเคลื่อนไหวหรืออยู่คนเดียว การทำแผลผู้ป่วยที่บ้าน และการให้บริการเบื้องต้นทั้งที่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนและบ้านของตนเอง รวมถึงการออกให้บริการตรวจวัดความดัน ชั่งน้ำหนัก ส่วนสูง วัดรอบเอวที่บ้าน และตามงานต่าง ๆ ในชุมชน เช่น งานศพ งานบุญ ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ โรคต่างๆ ซึ่งถ้าประชาชนได้รู้ว่าสุขภาพของตนเองเป็นอย่างไร จะทำให้ประชาชนมีความระมัดระวัง ใส่ใจดูแลตนเอง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เป็นโรค หรือควบคุมโรคไม่ให้เป็นไปมากกว่านี้ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูดของอสม. ดังนี้

“...เราจะหือเป็นสนใจสุขภาพ เราต้องเป็นแบบอย่างในด้านสุขภาพ ละก็เข้าถึงชาวบ้าน ปีหนึ่งเราจะฮือเป็นไปฮือการตรวจสุขภาพ เราที่เจอปัญหาคนความดันสูงหลายคน เขา ก็เลยบอกกับชาวบ้านว่าถ้าบสนใจสุขภาพก็จะเป็นแบบนี้ ดีบดีเส้นเลือดในสมองแตกตายเนื่อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...พยายามกระตุ้นหือเป็นมาตรวจสอบสุขภาพตัวเก่า แล้วก็จะมิชมรมออกกำลังภายในหมู่บ้าน เป็นการส่งเสริมสุขภาพหือเป็น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...อสม.จะเป็นตัวกระตุ้น ดีจะไปบอก ไปแนะนำ หือจาวบ้านไปตรวจสอบสุขภาพเนื้อ ไปตรวจมะเร็งปากมคลูกเนื้อ ไปสำรวจลูกน้ำยุงลาย หือเป็นได้หือ ได้ทำตามดีเฮาบอก กินแบบนี้ดีเนื้อ โรคจะถามหาจะเป็นอย่างงี้มากกว่า...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทั่วไป)

“...ก้านดีเฮาหือบริการดี ศสมช. มีก้านซ่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดความดัน วัดรอบเอว การศึกษาเบื้องต้น หือคำแนะนำแก่จาวบ้าน หือเป็นได้หือได้เข้าใจ ละเป็นก็จะสามารถดูแลตัวเองได้เอง เป็นอะหยังน้อยก็จะมาขอวัดความดันละ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 ดีเด่น)

“...จะมีการออกเยี่ยมบ้าน ประชาสัมพันธ์ หือความฮู้แก่คนดีเป็นบ่เคยไปไหน อย่างผู้สูงอายุเนาะ การดีเป็นจะออกตั้งนอกถ่าบาค...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ดีเด่น)

“...ช่วยได้ตรงการไปวัดความดันหือดีบ้าน ไปงานศพก็จะไปวัด เป็นจะได้หือความดันของตัวเป็น ตะก่อนเป็นจะบ่ได้หือเลย ถ้าได้หือแล้ว ถ้าความดันมันสูง ก็จะได้แนะนำหือเป็นไปอนามัย เป็นก็จะได้ศึกษาตัวเอง...” (คนที่ให้ข้อมูลที 7 ทั่วไป)

2. วิธีจัดการกับงานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านวิธีการจัดการเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเป้าหมายนั้น ส่วนใหญ่ อสม. ทั้ง 2 กลุ่มให้ความเห็นว่า งานที่ทำในรูปของหมู่บ้านและตำบล ต้องมีทีมงาน จะมีการประชุมประชาชนแต่ละหมู่บ้านก่อน เพื่อชี้แจงรายละเอียดของงาน พุดคุยปรึกษาาร่วมกัน เพื่อหาวิธีการทำร่วมกันและวางแผนว่าควรจะทำอย่างไร แล้วก็แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามแต่ละหมู่บ้าน เสร็จแล้วประชาชนแต่ละหมู่บ้านก็จะประชุมหมู่บ้านของตนเอง เพื่อแบ่งงานให้กับสมาชิก เช่น การณรงค์ควบคุมโรคไข้เลือดออก จะแบ่งงานเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงาน หน้าที่ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก หน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์ เป็นต้น บางคนให้ความเห็นว่าต้องมีการขอความร่วมมือจากคนอื่นๆ ภายในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้านในการประกาศเสียงตามสาย อธิบายให้คนในชุมชนได้เข้าใจเพื่อจะได้ช่วยกันดูแลถาวรบ้านของตนเองด้วย ส่วนเทศบาลก็จะเข้ามาช่วยขณะเกิดโรคขึ้นแล้ว ในการพนยหมอกวันทำลายยุงตัวแก่ เพื่อควบคุมโรคไม่ให้เกิดอีก ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...ถ้าเป็นงานตึงหมูบ้าน ตึงตำบล เขาก็จะมีกำหนดประชุมประชาชนก่อน ว่าจะทำอะไรช่วยกันคิด ละครแบ่งงานกัน แล้วประชาชนจะมาประชุมบ้านเฮาหมก...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...กำหนดงานเองคนเดียวจะทำไม่ได้ ต้องมีทีมงาน มีกลุ่มของเฮา จะมีการร้องมาประชุม มีอะไรก็มาสู้กัน มีงานมา เฮาก็จะช่วยกันทำ เช่น การชั่งน้ำหนักละอ่อน แล้วส่งหื้อตางอนามัยได้ต้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...ก็จะร้องอสม. มาประชุม แจงงาน ว่าจะมีการทำงานอันนี้เน้อ อย่างดีผ่านมาก็มีการรณรงค์ ก็จะแจงว่าหื้อคนนี้มีหน้าที่นี้เน้อ คนนี้เป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก หมกคนประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเน้อ ช่วยกัน แบ่งหน้าที่กัน ตามป้อมตามดีฮับผิดชอบ...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...เฮาจะมาประชุม วางแผนกันว่าจะเยี้ยะอย่างใด เฮาจะได้เข้าถึงงานนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะสำเร็จ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...เฮาก็จะมีกำหนดมาประชุมในกลุ่ม ก็จะแบ่งงานกันทำ ละครขอความร่วมมือจากคนอื่น ๆ ด้วย อย่างกำหนดควบคุมโรคไข้เลือดออก เฮาจะทำคนเดียวมันก่ตึงบ่ได้ ต้องอธิบายขอจาวบ้านเป็นจ่วยเฮาด้วย ป้อมหลวงก่จะจ่วยประกาศเสียงตามสายหื้อ โรคมันถึงจะบ่เกิด แต่ถ้าโรคเกิดแล้วก่จะขอตางเทศบาลจ่วยในกำหนดีว่าจะพ่นยา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า ทุกคนมีเขตรับผิดชอบของตนเองอยู่แล้ว เมื่อได้รับงานมาก็จะไปทำงานของตนเองให้เสร็จ จะไม่สะสมงานไว้ เพราะอสม. คิดว่าถ้าเก็บงานไว้นาน อาจจะทำให้ลืมได้ และการที่จะออกไปทำงานแต่ละครั้งอสม. จะต้องมีการเตรียมตัว วางแผนการทำงานก่อน เช่น การทบทวนคำถามที่ต้องการถาม ข้อมูลที่ต้องการเก็บ เพื่อที่จะได้ข้อมูลครบถ้วน โดยในเวลากลางวันอสม. จะทำการเลือกบ้านที่มีคนอยู่ก่อน ส่วนบ้านที่เหลือจะทำการเก็บข้อมูลในตอนเย็นเพราะเป็นช่วงเวลาที่ชาวบ้านกลับจากการทำงาน และการทำงานส่วนใหญ่ของ อสม. ต้องเข้าหาชาวบ้าน จะไม่รอให้ชาวบ้านเป็นฝ่ายเข้ามาหา อสม. เอง และถ้างานไหนที่ อสม. ทำเองไม่ได้ ก็จะมีการปรึกษา แนะนำ สอน และช่วยกันในกลุ่มอสม. งานนั้นจึงจะสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...เขาแบ่งตามเขตรับผิดชอบ เขาได้สั่งงาน ก็จะไปทำของเขาให้เสร็จ วันนี้เสร็จ วันรุ่ง
ก็ไปแหมม ต้องจะใจที่เสร็จไวๆ บ่ละไว้เดวมันจั่งลืม งานส่วนใหญ่เขาจะออกไปหาเป็นจะ
ดีกว่า จะบ่รอหื้อเป็นมาหาเขา จ๋วยกันมันถึงจะเสร็จ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเต๋น)

“...งานดีเขาได้ฮับมาส่วนใหญ่ก็จะทำได้สำเร็จ ก็จะส่งตามเวลาที่ป็นกำหนด อย่าง
ได้มาเจ้านี้ เขาก็จะมาค่วว่าจะต้องไปถาม ไปทำอะฮยังพ่อง แล้วเขาก็ไปแ่วตาม บ้านเลือก
ไปดีเป็นอยู่บ้านก่อน แล้วตอนแลง ค่ำๆหน้อย เขาก็จะไปแหมมกำ บ้านคนดีเขาเลิกงานมา
แล้ว...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

“...คนใดดีทำบ่ได้ ก็จะถามกัน สอนกันก่อนในหมู่สม.เนี้ยะ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11
คีเต๋น)

อสม.กลุ่มทั่วไปบางคนให้ความเห็นเพิ่มว่า ถ้าเป็นงานที่จะต้องแนะนำ ชักชวน เช่น การ
ตรวจสุขภาพ จะใช้วิธีการพูดถึง ความสำคัญของการตรวจ เช่น เพื่อสุขภาพของตนเอง ก็จะต้องไป
รับการตรวจ เพราะถ้าหากตรวจพบอาการผิดปกติหรือมีความเสี่ยง ก็จะสามารถป้องกันควบคุมโรค
ได้ แต่ถ้าหากตรวจพบว่าป่วยในระยะที่ไม่สามารถรักษาได้ จะทำให้ไม่สามารถรักษาได้ทันเวลา
ประชาชนก็จะเชื่อและมารับบริการตรวจสุขภาพ และถ้าเจอปัญหาอุปสรรค ก็จะมาประชุมพูดคุย
กัน ทางกลุ่ม อสม. จะมีการช่วยกันแก้ไขปัญหานั้นเป็นรายๆ ไป เพื่อให้งานสำเร็จตามที่ได้รับ
มอบหมายมา ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...ถ้าแนะนำ จักจวนหื้อเป็นมาตรวจสุขภาพ เขาก็จะแนะนำว่าเพื่อสุขภาพของเขาต้อง
ไปตรวจสุขภาพ ถ้าว่าเขาเป็นอะฮยัง เล็กๆน้อยๆ เขาก็ยังสามารถรักษาให้หายได้ ถ้าเกิด
เป็นอะฮยังน่กๆ เขาก็จะบ่สามารถรักษาได้ทัน เป็นก็เจ้อเขา...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 6 ทั่วไป)

“...เอางานมารวมกันอู้กันว่าใครเป็นจะใครพ่อง ใครมีปัญหอะฮยังตรงไหน ก็จะช่วยกัน
แก้ไปเป็นดีๆ ไป หื้อมันสำเร็จตามดีได้ฮับมอบหมายมา...” (คนให้ข้อมูลที่ 11 ทั่วไป)

3. การแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มจะมีวิธีการแก้ไขปัญหา หากไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย
โดยการนัดประชุมอสม.เพื่อหาสาเหตุของการที่ไม่สามารถทำงานได้หรือทำได้แต่ไม่ได้ตาม

เป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากตัว อสม. เองที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำงาน หรือว่าจากสาเหตุอื่น อสม. จะช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหา มีการร่วมเสนอความคิดเห็น การรวมกลุ่มของอสม. เพื่อช่วยกันทำความเข้าใจร่วมกับชาวบ้าน และการขอความร่วมมือจากคนอื่นที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ เช่น การรณรงค์ควบคุมโรคที่จะต้องใช้ความร่วมมือทั้ง ผู้นำชุมชนในการช่วยประกาศเสียงตามสาย เทศบาลหรือ อบต. สนับสนุนในด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เช่น ค่าจ้างสำหรับคนพ่นสารเคมี เครื่องพ่นหมอกควัน สารเคมีสำหรับพ่นหมอกควัน และคนในชุมชนที่จะต้องขอความร่วมมือในการดูแลสำรวจบ้านของตนเอง โดยที่อสม. ต้องคอยกระตุ้นเพื่ออธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจถึงผลเสียที่จะเกิดตามมาถ้ามีโรคเกิดขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เสาก่อจะมาสู้กันว่าดีบ่สำเร็จเพราะอะหยัง เพราะอสม.เสาบ่หื้อความสนใจกาหรือว่ามีปัญหาอะหยัง แล้วก่มาช่วยกันแก้ไข...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 คีเค่น)

“...ถ้ามีปัญหา เสาก่อจะมาสู้กันในหมู่อสม. ของเสาก่อจะเยี้ยะจะใดดีหา ตีมันจะดี บางคนบอกว่าเยี้ยะจะอันก่า เยี้ยะจะอีดีก้อ มีการปรึกษากันว่าจะเยี้ยะจะใด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 คีเค่น)

“...ถ้างานที่ได้รับมอบหมายมีอุปสรรค มีปัญหา ก็จะไปขอเพื่อนๆอสม. ร่วมกันเป็นกลุ่มเข้าไปหาชาวบ้าน อย่าง โรคไข้เลือดออก ก็จะพยายามขอความร่วมมือจากชาวบ้าน หื้อจ่วยดูแลขณะตีมีน้ำขัง ขอมั่นคู อย่างน้ำไก่อก็แนะนำให้สามวันเปลี่ยน ถ้าจะหื้อเขาไปเยี้ยะหื้อเป็นก๊วนๆ กีบได้ เสาก่อจะไปทำความเข้าใจหื้อเป็น เป็นก๊เงื่อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ทั่วไป)

“...ถ้ามีปัญหาอย่างไปสำรวจลูกน้ำ บางบ้านก่บ่สนใจดีจะทำไปแล้วไปแหม เสาก่อจะต้องหมั่นอธิบายหื้อเป็นเข้าใจ ขอหื้อเป็นจ่วยดูแลบ้านตัวก่าควยเนื่อ บ่อันมันจะเป็นจะใดๆ อธิบายอะหยังหลายๆอย่าง เสาก่อมัน ไปบ่อยๆ เป็นก่ทำ ถ้าจะรำคาญเสาก่อว่าเป็นเห็นข้อดีก่บ่สู้เนาะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า ต้องมีการหาวิธีการใหม่หรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของ อสม. เอง เช่น การปรับเวลาในการทำงาน จากที่เคยการสำรวจ เก็บข้อมูล ออกคัดกรอง

โรค ในช่วงเวลาที่ชาวบ้านหรือผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ออกไปทำงาน ทำให้ อสม. ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้ อสม. ต้องปรับเปลี่ยนเวลาการเก็บข้อมูลเป็นช่วงเวลาเย็น เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาเลิกงานของชาวบ้าน ในกรณีบ้านจัดสรรที่ อสม. ไปสำรวจข้อมูลหลายครั้งแต่ไม่พบเจ้าของบ้าน ก็จะขอความร่วมมือจากเพื่อนบ้านในการฝากเอกสารในเจ้าของบ้านช่วยกรอกให้ การชั่งน้ำหนักเด็กจากที่เคยใช้วิธีประกาศเสียงตามสายให้ผู้ปกครองนำเด็กมาชั่งน้ำหนักที่ศูนย์รวมหมู่บ้านแต่ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ อสม. ก็จะเปลี่ยนวิธีเป็นการ ไปชั่งให้ที่บ้านตามเขตรับผิดชอบ ทำให้ได้ข้อมูลครบตามที่รับผิดชอบ อสม. บางคนให้ความเห็นว่าจะปรึกษาขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและบางครั้งต้องประสานงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อออกหนังสือหรือจดหมาย รวมทั้งร่วมออกเยี่ยมพร้อมกับ อสม. เพื่อไปให้คำแนะนำ เพราะคนไข้บางคนจะให้ความเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่มากกว่า อสม. อีกทั้งมีการขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้านร่วมด้วยอีกทาง ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ถ้าทำบ่ได้ เขาก็จะมาอุ้กัันเปลี่ยนแนวตวง หาวิธีก้านใหม่ ช่วยกันหือมันได้...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ทั่วไป)

“...อุปสรรคตอนแรกก็มี อย่างไปขอชั่งน้ำหนักละอ่อน พ่อแม่บางคน เป็นก็บ่สนใจ มัวไปทำงานนัคคี ศสมช. มาพ่อง บ่มาพ่อง ก็เลยเปลี่ยนระบบใหม่ หือ อสม. ไปชั่งในเขตใครเขตมัน บ่เดี๋ยวกั้เหมือนกัน ยังเยี๊ยะกันอยู่...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...บางทีเฮาไปหาเป็นบ่อยู่ ไปแล้วไปแหม บางทีก็ได้กำบ่ดี เขาก้อตทนเอา เฮาพยายามอุ้หือเป็นเข้าใจงานเฮา บางครั้งต้องขอผู้นำ ขอหมอช่วย อย่างออกหนังสือกา หาวิธีรวมกัน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...ดีเป็นปัญหา ก็อย่างบ้านจัดสรร ซึ่งเป็นคนนอกพื้นที่ ไปแล้วบ่เจอ ก็แก้โดยก้านไปต่อนมะแลง วันเสาร์ อาทิตย์พ่อง ถ้ามีคนอยู่ก็จะฝากเป็นไว้ หือเป็นช่วยกรอกหือ...”
(คนที่ให้ข้อมูลที่ 7 ทั่วไป)

“...ดีไปวัดความดันเป็นแล้วเฮาก้อเอาไปเปี๊ยะหมอนามัย แล้วหมอก้อบอกว่าหือเอาคนๆ เนี๊ยะมาตีคุณหมอก้า เขากั้มาติดต่อ ว่าความดันสูงสูงเนื่อ ลุงก้อต้องไปเช็คดีหมอนามัย แหมแต่ก้อบ่ไป แหมก้าเป็นก็เขียนจดหมายมาแหม ก็มาขอหือเป็นไป สุดท้ายก็ไป เพราะว่าเป็นกลัวเป็นโรคแทรกซ้อน เป็นกลัวหลายอย่าง...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 1 ทั่วไป)

“...มาขอความช่วยเหลือจากคุณหมอ ส่วนนักตีคนไข้จะเจ็หมอนักกว่าเขา ขอหื้อคุณหมอยช่วยไปแนะนำคนนี้หื้อก่า หื้อมาตามคุณหมอนัด...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 ทั่วไป)

กลุ่มอสม.ทั่วไปบางคนให้ความเห็นว่า บางครั้งชาวบ้านไม่ให้ความสำคัญ ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานของอสม. เช่น การที่อสม.ได้ไปให้ความรู้ คำแนะนำ ชักชวน ให้ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมด้านสาธารณสุข แต่ชาวบ้านกลับไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งทำให้อสม.คิดว่า การที่จะไปเปลี่ยนความคิดของชาวบ้านนั้นคงจะต้องใช้เวลา ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...บางคนตีบ่มา ก็แนะนำชักชวนหื้อเป็นมา แต่คนตี้อย่างใดก็บ่มา ก็บ่ฮื้อจะเยี่ยะจะใด...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 6 ทั่วไป)

“...ถ้าทำบ่ได้เหลือขนาด เขากจะไปปรึกษาอสม.ด้วยกัน ว่าจะเยี่ยะจะใด ละถ้ายังแก้บ่ได้ กจะไปถามหมอ แต่บางทีจาวบ้านก็คื้อนา มันกยากตีจะไปเปลี่ยนเขา กคงต้องใจเวลาหรือว่าปล่อยเขาไป...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

การได้รับการยอมรับนับถือ

1. การดำเนินชีวิตและการยอมรับนับถือ

ด้านการงานในหน้าที่รับผิดชอบของอสม.นั้น อสม.ทั้ง 2 กลุ่ม ได้ให้ความเห็นว่า มีส่วนช่วยในการดำเนินชีวิต การอยู่ในสังคม และการได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชนในชุมชน เปลี่ยนไป โดยทำให้ตนเองได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพมากขึ้น สามารถที่จะให้ความรู้ คำแนะนำ แก่คนในชุมชน ได้เป็นที่รู้จักของคนอื่นมากขึ้น เหมือน อสม. เป็นคนสำคัญคนหนึ่งของชุมชน เช่น การที่เป็นคนต่างถิ่นมาอาศัยอยู่ พอได้เป็น อสม. ได้ร่วมงานช่วยงานต่างๆ ในหมู่บ้าน อสม.บางคนให้ความเห็นว่า ทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในชุมชนมากขึ้น มองเห็นว่าอสม. เป็นผู้นำคล้ายเป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การเข้าหาประชาชนในชุมชนได้ง่ายขึ้น เช่น การที่ชาวบ้านเรียกหมอๆ ให้การทักทาย ให้ความสนใจในการทำงานของ อสม. ทั้งยังทำให้อสม. ได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชน ให้เป็นที่ปรึกษาและได้ทำงานในตำแหน่งต่างๆในชุมชน ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกเทศบาลตำบล เลขาธิการกองทุนหมู่บ้าน ประธานกลุ่มออมทรัพย์ และกรรมการกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังทำให้การทำงานของ อสม.ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนมากขึ้น เช่น การที่ชาวบ้านได้กันช่วยดูแลกำจัดลูกน้ำยุงลายในบ้านตนเอง การมา

รับบริการตรวจสอบสุขภาพ และได้รับการต้อนรับเวลาเยี่ยมชมบ้าน ไปให้คำแนะนำ ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...ก่ทำหื้อเฮาได้ฮู้อะหยั่งนักจั้น อย่างโรคนั้นโรคนี เฮาสามารถไปแนะนำจาวบ้านได้ แหมอย่างทำหื้อคนฮู้จักเฮานักจั้น เฮากฮู้จักคนนักจั้นไปเจอเปื่อนอสม. ต่างบ้านต่างตำบล ก้านเจ้าหาคนก่งายจั้น เพราะเฮาบได้หวังประโยชน์อะหยั่งจากเขา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

“...คนฮู้จักนักจั้นนา มีคนสนใจว่าเฮาจะทำอะหยั่งหื้อเขาแหม จะถามมีอะหยั่งก่วันนี ทำหื้อเฮาเป็นคนตีมีความสำคัญา ไปงานไหนเฮากจะกั้นเป็นกลุ่ม อสม.เฮา เขากจะเห็นละว่า อสม.ฯ มาระ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...เป็นคนตีอื่นมาอยู่ เข้าบ้านออกบ้าน ไม่เคยใช้ชีวิตอยู่กับชาวบ้าน ไม่รู้จักใครเลย พอเป็น อสม.เริ่มออกหมู่บ้านไปวัดความดัน ไปอนามัย ชาวบ้านฮู้จักเรานักจั้น มีประชุมก็จะไป ได้ทำงานในหมู่บ้าน ชาวบ้านรู้จักมากขึ้น จากนั้นตำแหน่งอื่นๆก็เริ่มมีมาเรื่อยๆ เป็นเลขาฯ ประธานกองทุน ประธานออมทรัพย์ อช. เป็นหลายอย่าง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...เปลี่ยนจากตีเฮาเป็นคนธรรมดา บ่ใจคนบ้านนี้ จาวบ้านหื้อความไว้วางใจเฮา เฮาได้รับเลือกตั้งหื้อเป็น ส.อบต. กับสท. มาตลอด เฮาภาคภูมิใจ ทำหื้อชีวิตเฮาดีขึ้น มีคนฮู้จักเฮา นักจั้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...เป็นก่จะหันเฮาเป็นผู้นำ คล้ายๆเป็นตัวแทนของหมอ มีอะหยั่งเป็นก่จะมาปรึกษา เฮากจะบอก หื้อคำแนะนำเป็นไป เป็นก่จะเจอเฮา...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 4 ทั่วไป)

“...จ่วยในการเข้าชุมชนได้ดี ไหนเป็นก่จะฮ้องหมอไหน ฮู้เล่นกัน ฮู้จักคนฮู้จักเฮา นักจั้น การเข้าหาจาวบ้านก่งาย ขอความร่วมมือได้ มีคนมาฮู้ด้วยมาปรึกษา...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 8 ทั่วไป)

อสม. บางคนให้ความเห็นว่า ทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปมาก สามารถปรับเปลี่ยนนิสัยจิตใจไปได้มาก เช่น จากเมื่อก่อนเป็นคนทีเก็บกด ไม่เข้าสังคม มีปัญหาอะไรจะไม่ค่อยบอกหรือเล่าให้ใครฟัง เพราะมีความรู้สึกอาย เป็นคนที่เครียดถึงขนาดที่ว่าเอามือชกเสาบ้านจนกระทั่งมือแตก แต่เมื่อได้มาเป็นอสม. ทำให้ได้เข้าสังคม ได้รู้ว่าถึงปัญหาของคนอื่นๆ ซึ่งบางครั้งปัญหายังมากกว่าตัวเองอีกด้วย และยังทำให้ตนเองมีความกล้า และพร้อมที่จะเข้าร่วมทำงานกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เปลี่ยนมาก จากเมื่อก่อนจะเป็นคนตัวเก็บกด บ่เข้าสังคม มีปัญหาอะหยังบ่ค่อยบอกให้ใครรู้ มีปัญหาจะอาย เก็บไว้คนเดียว เครียดชนิดที่ว่าเอามือชกเสาบ้านจนกระทั่งมือแตก แต่เมื่อได้มาเป็นอสม. ทำให้ได้เข้าสังคม ได้รู้ว่าถึงปัญหาของคนอื่นๆ ซึ่งบางครั้งปัญหายังมากกว่าตัวเองอีกด้วย และยังทำให้ตนเองมีความกล้า และพร้อมที่จะเข้าร่วมทำงานกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

“...เปลี่ยน ดีขึ้นเจ้า ทำหื้อเฮาภูมิใจ ทำหื้อเฮากล้าดีจะเข้าร่วมกับกลุ่มอื่นๆ มีการมีงานเฮาพร้อมดีจะเข้าหาเป็นได้...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 ทั่วไป)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นเพิ่มว่า การเป็นอสม. ทำให้ได้รับสิทธิพิเศษ ได้รับการดูแลเอาใจใส่มากขึ้น เช่น การเข้ารับการรักษาพยาบาลภายใต้สิทธิของการเป็นอสม. ทำให้ตนเองและครอบครัวได้รับการดูแลทางด้านการพยาบาลเป็นพิเศษ ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ใช้สิทธิการรักษาพยาบาลสิทธิอื่น อีกทั้งส่งผลให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป โดยที่ตัวของอสม. ต้องปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชาวบ้าน เพราะอสม. เชื่อว่าถ้าอสม. ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีแล้ว การที่จะไปบอก หรือแนะนำแก่ชาวบ้านก็คงจะไม่มีใครเชื่อถือ รวมทั้งการทำงานในหน้าที่ของอสม. ยังทำให้ตนเองมีโอกาสได้เข้าสังคมในระดับที่ใหญ่ขึ้น ได้รู้จักคนมากขึ้น เช่น การได้เจอพบปะเพื่อนกลุ่มอสม. ต่างหมู่บ้านต่างตำบล และยังทำให้ได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...อย่างการรักษาพยาบาล เป็นจะดูแลเฮาเป็นพิเศษ อย่างเฮาลูกไปศึกษา เป็นก็จะดูแลดีเป็นพิเศษ มีคนยอมฮับเฮานักขึ้น บางทีไปเดินขบวน เป็นก็จะฮู้กันว่า หมู่ อสม. มาละ...”

(คนที่ให้ข้อมูลที่ 6 คีเด่น)

“...การใช้ชีวิตก็ยังเปลี่ยนแปลง เกยอย่างใดกันอย่างอื่น แต่ว่าเฮาจะต้องเป็นตัวอย่างดีดี อันใดดีบ่ดีเฮากบ่เหยยะ บ่ฮันเฮาไปบอกไปสอนเขาๆกบ่เจ็อก่า เฮาฮู้จักคนๆฮู้จักเฮานักขึ้น ไปหาบ้านใครๆก่ฮ้อนฮับเฮาคี มีคนมาฮู้ด้วยมาปรึกษาหนักขึ้น...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 11 คีเด่น)

“...ชาวบ้านเป็นเขาพัง เจื่อเฮานักจิ้น ได้ปะคนักจิ้น อย่างไปประชุมตีฮันตีนี้ ได้เข้าสังคม กับคนต่างบ้าน ได้ฮู้จักกันทำงานตวยกัน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

อสม.กลุ่มทั่วไปบางคนให้ความเห็นว่า การเป็นอสม.ทำให้ได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้านบางส่วนเท่านั้น แต่ชาวบ้านจะไม่ได้ให้ความเชื่อถือในคำพูด คำแนะนำของอสม. เพราะมีความเชื่อที่ว่าอสม.เป็นเพียงผู้ที่ได้ผ่านการอบรมให้ความรู้มาเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ได้มีความรู้หรือรู้จริงดังเช่นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...ยอมรับเฮาก่า แต่เขาบ่ป้อเจื่อเจ้า เพราะเขาว่ามันบ่ได้เป็นหมอ เพียงแต่ได้อบรมบ่ตายไป บอกรู้ฮู้ยังบ่ค่อยจะเจื่อ ก่มีบางส่วนตีเจื่อ แต่ถ้าเฮาบ่ฮันนี้ เฮาก่บอกรู้เป็นไปอนามัย...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 1 ทั่วไป)

“...ได้รับการยอมรับบางส่วน คือแบบว่าเฮาไปแนะนำเป็น เป็นกบ่ค่อยฟังเฮา เป็นบางคนๆ ก่ฟังเฮา ฮู้ความร่วมมือดี...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

2. ความภาคภูมิใจในความเป็นอสม.

อสม.ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่ามี ความภูมิใจในความเป็น อสม. ที่ได้ตนเอง ได้ทำประโยชน์เพื่อสังคม เช่น การช่วยเหลือพี่น้อง คนในหมู่บ้านของตนเอง การได้มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ซึ่งอสม.เชื่อว่าการช่วยเหลือที่ให้ไป ถึงแม้จะไม่ใช่การช่วยในเรื่องของการให้เงินทอง สิ่งของ ที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน แต่เป็นการช่วยในเรื่องของการดูแลสุขภาพ เพราะถ้าคนเรามีสุขภาพที่ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยด้วยโรคแล้วนั้นจะทำให้มีผลกระทบในอีกหลายด้านตามมา เช่น การขาดงาน ขาดรายได้ เป็นภาระแก่ครอบครัว ความภูมิใจที่ อสม.ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตของผู้ป่วยอยู่ได้ ซึ่งจากการเยี่ยมบ้านผู้ป่วย ผู้สูงอายุ คนพิการ พบว่าผู้ป่วยบางคนไม่เคยได้สัมผัส รับรู้ถึงความรู้สึกของการได้รับการดูแล การพูดให้กำลังใจจากคนอื่น ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้สึกอยากให้อสม. ออกเยี่ยมบ่อยๆ และตัวอสม.เองเชื่อว่าการเยี่ยมให้กำลังใจนั้นเป็นยาวนานหนึ่งที่จะช่วยให้คนป่วยสามารถมีพลังที่จะต่อสู้กับโรคของตัวเองได้ อสม.บางคนมีความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหา จนได้รับความไว้วางใจให้เป็นที่ปรึกษาสำหรับคนที่ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลให้ใครรู้ โดย อสม. ได้เป็นสื่อกลางประสานระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับผู้ที่มีปัญหา อสม.บางคนมีความภูมิใจที่ได้รับการอบรมให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปแนะนำ

ช่วยเหลือแก่คนที่ไม่มีความรู้ และภูมิใจที่มีคนมาขอคำปรึกษากับตนเองอยู่ตลอด เช่น บางรายมีอาการปวดศีรษะก็จะมาปรึกษาสอบถามเกี่ยวกับอาการ ขอรับบริการตรวจวัดความดันโลหิตที่บ้าน บางรายมาตามตารางการให้บริการของ อสม. บางคนมีความภูมิใจที่ตนเองได้เป็นคนสำคัญคนหนึ่ง ได้รับการยอมรับนับถือ ความไว้วางใจจากชุมชนให้ทำงานในตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน และภูมิใจในความเป็น อสม. ที่คิดว่าถ้าไม่มีอสม. งานสาธารณสุขในหมู่บ้านก็คงไม่สามารถดำเนินไปได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ภาคภูมิใจที่ได้ช่วยชาวบ้าน ช่วยชุมชนตัวเก่า ได้ทำประโยชน์ ถึงว่ามันจะบ่โจ๊ะหยัง นักหนา แต่จาวบ้านมีสุขภาพดี บ่เจ็บบ่ป่วยมันก่ส่งผลอะหยังเหมหลายอย่าง...บ่ว่าขาด ก้านขาดงานขาดรายได้ สักคนเป็นนัก ต้องมีช่วยคนพ้อเหม...หลายอย่างนา” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 11 คีเค่น)

“...ภูมิใจ ก่คือ ได้ช่วยเหลือจาวบ้าน อย่างเด็กแรกเกิด เขาได้มีส่วนร่วมไปดูแล ไป เขี่ยม คนหลังคลอด ผู้สูงอายุตีป่วย พิการ เขาก่รวมกลุ่มกัน ไปเขี่ยม...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 3 ทั่วไป)

“...ภาคภูมิใจเจ้า อย่างคน ไข้ดีเขาไปเขี่ยมบ้าน บางอย่างเป็นบ่อเกยได้สัมผัส บ่อ เกยมีใคร มาดูแล บ่อเกยได้ก่าตีหื้อก่าลงใจเป็นเนาะ อยากหื้อ อสม. ไปเขี่ยมเรื่อยๆเหมือนเป็นยา ขนานหนึ่ง คือมันช่วยเป็น หื้อก่าลงใจเป็น เขาก่อเป็นส่วนหนึ่งดีจะช่วยทำหื้อคนสามารถมี พลังดีจะต่อสู้กับ โรคของตัวเป็น เขาก็ภูมิใจดีเป็นส่วนหนึ่งดีทำหื้อชีวิตเป็นอยู่ได้...” (ผู้ให้ ข้อมูลคนที่ 4 คีเค่น)

“...เรามีความภูมิใจดีได้ช่วยเหลือ หลาย ๆ คนดีเป็นเกิดปัญหาเป็นบ่กล้าอู้กับใคร เป็น สามารถมาปรึกษา มาอู้กับเขาได้ บางครั้งบ่กล้าอู้กับหมอ เขาเขาเป็นสื่อ จาวบ้านเป็นไว้ไว้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเค่น)

“...ภูมิใจเจ้า ได้ความสู้เพิ่มขึ้น นำความสู้นี้ไปแนะนำ ช่วยเหลือคนอื่น ดีเป็นบ่สู้ ทำบ่ได้...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 5 ทั่วไป)

“...ภูมิใจ ดีว่าอสม.ก็เป็นคนๆหนึ่งที่สำคัญของหมู่บ้าน ได้ช่วยความไว้ใจ ในการทำงาน
หลายอย่างของหมู่บ้าน ถ้าบ่มี อสม. งานสาสุขก็อย่างคงบ่สามารถทำได้...”
(คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนมีความภูมิใจในการที่จะได้ช่วยเหลือ เพราะเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือ
คนนั้นถือได้ว่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง และถ้าหากจะเปรียบเทียบการทำบุญโดยการให้ ระหว่าง
การให้เงินกับการให้บริการในหน้าที่ของ อสม. เช่น การให้คำปรึกษา การวัดความดันแก่คนไข้
อสม.เองคิดว่า การให้บริการเป็นการทำบุญที่ให้ความสุขมากกว่า อสม.บางคนมีความภูมิใจในความ
เป็น อสม. มาจนถึงทุกวันนี้ และยังคงคิดที่จะอยู่ทำงานเป็น อสม.ต่อไปอีก ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม.
ดังนี้

“...ภูมิใจ เพราะการช่วยเหลือชาวบ้าน ถือเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง เสาคิดแบบนี้ ถ้ามัว
อยากทำบุญ ถ้ามัวเงินสักก้อนไปทำบุญกับวัด กับกรณี้ดีว่ามีคนเผ่เจ็บห้วมาขอวัดความดัน
ขอคำปรึกษาเรา สองอย่างนี้คิดว่างานนี้ที่บุญที่ความสุขนั้กว่า...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1
เดือน)

“...มันก่หน้าภูมิใจ เพราะอย่างน้อยเสาก่ได้ช่วยเหลือเป็น เสาทำไปมันก่ได้บุญตางอ้อม
เป็นตี้ยอมฮับนับถือในหมู่บ้าน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...ก่ภูมิใจ เสาทำมาเป็นสิบๆกว่าปีแล้ว วันนี้อย่างทำอยู่ ถึงบางเตื่อจะรู้สึกเหน้อย ท้อ แต่ก่
ยังบ่ออกเตื่อ ยังคงจะทำต่อไปอยู่...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

“...ภูมิใจเจ้า เป็นมาหลายปี ถ้าบ่ภูมิใจ ก่คงบ่อยู่เมินจะอี่เนาะ มันก่ดีไปอย่างการได้เป็น
อสม. เสาได้ช่วยคนนั้นคนนี ถึงจะช่วยได้บ่ก...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทั่วไป)

“...ภูมิใจ ผลตึงภูมิใจครับ ดีผมได้เป็นอสม. ผมได้ทำเพื่อประชาชน ผมดีใจ กูวันนี้ผมตึงบ่
ละ จะทำต่อไปจนกว่าจนลูกบ่ขึ้น...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 เดือน)

3. ผลการปฏิบัติงานของอสม.

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มให้ความเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานที่ได้ดำเนินงานในชุมชนตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. นั้น ส่วนใหญ่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน สืบเนื่องจากการที่ชาวบ้านให้การต้อนรับ เมื่อ อสม. ออกเยี่ยมหรือรณรงค์ให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับโรคต่างๆ เช่น การรณรงค์โรคไข้เลือดออก มีการแจกทรายเคลือบสารเคมี แจกเอกสารความรู้ ชาวบ้านส่วนใหญ่ชอบ และพอใจกับการได้รับของแจกถึงบ้าน การที่ อสม. ได้รับคำชม คำขอบคุณ คำเชื้อเชิญให้อสม. มาเยี่ยมอีกจากชาวบ้านหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้น และการที่ อสม. ได้รับความสนใจในการทำงานจากชาวบ้าน เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ สนใจซักถามกับ อสม. ทั้งยังมีของฝากให้กับ อสม. ด้วย รวมถึงการที่คนในชุมชนนั้นให้ความร่วมมือในการทำงานของ อสม. ตลอดจนการร่วมแสดงความคิดเห็นเมื่อ อสม. ได้รับรางวัลอสม.ดีเด่นระดับเขตและระดับประเทศ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ก่อนยอฮับ เพราะเขาทำเพื่อหือสุขภาพเขาดี ไปทำประ โยชน์หือเขา คนเฒ่าจะชอบเวลาอสม. ไปเยี่ยมบ้าน บอกหือมาแหมเน้อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 ดีเด่น)

“...ก่อนจะดีจ่าวบ้านหือความร่วมมือกับเขาเวลาเขาไปขอเป็น เพราะเป็นยอฮับ เขาไปทำอะหยังหือเป็นๆจะบอกขอบคุณเน้อ ยินดีจักนั๊ก มีอะหยังก่มาบอกแหมเน้อ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

“...ทำไปแล้วมีคนชม มีคนบอกว่าดี วันหน้ามีอะหยังมาบอกแหมเน้อ มีสนใจซักถามเขา เวลาเขาไปแนะนำอะหยัง บ่ใจว่าเดินหนีเขา หลบเขาบ่ใจ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...ก่อนอย่างเขาไปรณรงค์สำรวจถูกน้ำ จ่าวบ้านบ่มีใครตีคักค่านหรือบ่เห็นตวย ชุมชนหือความร่วมมือตลอด เขาไปแ่อบ้านเป็นๆชอบกัน มีอะหยังคิดไม้ตีคมือหือตวย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

“...ยอฮับก่า เพราะเขาไปขอความร่วมมือจากเป็นๆจะหือความร่วมมือดีบ่มีใครขัดหยัง บางครั้งเป็นยังบอกเขาว่าดีแล้วๆ วันหน้าทำแหมเน้อ อย่างไปวัดความดันดีบ้านกา ไปเยี่ยมบ้านกาคนเฒ่าชอบ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 ดีเด่น)

“...ชาวบ้านยอมรับ สังเกตได้จากที่ไปรับรางวัล ชาวบ้านจะจัดงานเลี้ยงให้ที่บ้าน มีคนตรี มาช่วย มีอาหารเครื่องดื่มมาช่วย เขาก็ดีใจเพราะไม่ใช่บุคคลเดียว แต่มันเป็นในนามของหมู่บ้าน ที่ทำชื่อเสียงให้กับหมู่บ้าน อนามัยได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 คีเด่น)

ในส่วนของการได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขนั้น อสม.กลุ่มคีเด่นให้ความเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานของตนนั้น ได้รับการยอมรับ จากการทำตนเองได้รับรางวัลและใบประกาศนียบัตร ซึ่งทำให้มีผลต่อชื่อเสียงทั้งของสถานีอนามัย ตำบล อำเภอ และจังหวัดอีกด้วย ทั้งยังได้รับความไว้วางใจให้รับผิดชอบในการดำเนินงานต่างๆ สังเกตจากการเรียกใช้ การประสานงาน หรือบางครั้งมีการติดต่อประสานงานจากหน่วยงานอื่นมายัง อสม. โดยตรง และการได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรในการบรรยายให้ความรู้ รวมถึงการได้รับคำชื่นชมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ยกยอมรับ เพราะรางวัลดีเฮาได้มา มันเป็นในนามของตำบล อนามัยดีสงหา ละมันทำชื่อเสียงให้กับอนามัยเฮา อำเภอ จังหวัดของเฮาได้ด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 คีเด่น)

“...คิดว่ายอมรับเพราะเรียกใช้ตลอด เวลาทางสอ. สสอ. โรงพยาบาล เรียกใช้เฮาตลอด ละเฮากจะเป็นหนึ่งในนั้นตลอด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

“...ยอมรับว่าเป็นจะฮ้องป้าบอย บะว่าสอ. อนามัย หรือหน่วยงานอื่น ติดต่อผ่านทางป้าตลอด เพราะหมายถึงว่า ถ้าป้าภาเข้ามาตรงนี้ ก็คือได้งานแน่ๆ อย่างน้อย 50% ถึงแม้ว่าจะบ่อถึง 100%...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

“...ผลงานดีทำมา เจ้าหน้าที่ก้อที่อ้อความชื่นชม ดีได้ช่วยเหลือชาวบ้าน อนามัย เหมือนเป็นส่วนหนึ่งในงานด้านสาธารณสุข...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 คีเด่น)

ซึ่งจะมีความแตกต่างจาก อสม.กลุ่มทั่วไปบางคน ที่ไม่มีความมั่นใจ ใช้เวลาในการคิดก่อนที่จะให้ความเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานของตนเองน่าจะได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเช่นกัน เพราะคิดว่าตนเองได้ทำตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. ได้ทำในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อชุมชนแล้ว ทั้งยังได้ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่ง อสม. นั้นเป็นคนกลางประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับชุมชน อีกทั้งยังคิดว่าตนเอง

ไม่ได้ทำงานให้เสียหาย และถ้าอสม.ทำงานเสร็จนั้นก็เท่ากับเป็นผลงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้วย ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ทำทำคิด...เฮงทำทำตามหน้าที่ของเธอไปเรื่อยๆ บ่รู้ว่าเขาจะยอมฮับฮับเฮงบ่ฮู้ เฮงทำดี เขาก่อนจะยอมฮับ เฮงได้จ่วยเหลือ แบ่งเบาหน้าที่ที่หื้อกับเจ้าหน้าที่ เฮงประสานหื้อเป็นๆบ่ ต้องได้ลงไปเอง ละงานเฮงบ่เสียหาย งานเดินไปได้ ก่อนจะยอมฮับ...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...ก่อนจะยอมฮับอยู่ เพราะเฮงทำตามหน้าที่ เฮงทำประโยชน์หื้อกับคน กับหมู่บ้านเฮงเอง กับเจ้าหน้าที่นี้ก่อนว่าจะใด บ่ได้ตีบ่ได้ว่าอะฮยังเฮง ก่เฮงจ่วยงานเป็นตลอดก่ทำงานอะฮยัง เฮงบ่ได้มีปัญหา งานก่เสร็จจ่วยก่อนจะยอมฮับอยู่...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

“...ก่อนจะยอมฮับ เฮงทำประโยชน์หื้อเขา หื้อชุมชน ขอความร่วมมืออะฮยังเฮงก่จะร่วมมือจัดดี เฮงเป็นตัวประสานจาวบ้านกับอนามัย เป็นตัวแทนหมอ งานของเฮงเสร็จหมอก่มีผลงานจ่วย...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทั่วไป)

4. ลักษณะงานที่ได้รับการยอมรับ

อสม.กลุ่มดีเด่นส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า งานที่ได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชนนั้น จะเป็นลักษณะงานที่ตนเองมีความถนัด สามารถทำได้ดี และได้รับความเชื่อถือ เช่น งานแพทย์แผนไทย ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร มีที่ทำการเป็นแหล่งศึกษาดูงานแพทย์แผนไทย งานป้องกันควบคุมโรค เช่น โรคไข้เลือดออก อสม. ต้องมีความรู้ ทักษะ ร่วมกับการประสานงานที่ดีภายในชุมชน งานออกกำลังกาย ที่สามารถทำให้ผู้สูงอายุหันมาสนใจในการออกกำลังกายได้ ใช้การประสานงาน ความพยายาม และความอดทนจนสามารถจัดตั้งชมรมออกกำลังกายในหมู่บ้านได้ และยังมี การออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ งานสุขภาพจิต ซึ่งอสม.ออกให้คำแนะนำ ให้การดูแลผู้ป่วย ซึ่งผู้ป่วยและญาติจะรู้สึกดีใจ พอใจ ให้การต้อนรับและความร่วมมือแก่ อสม. และประสงค์ให้อสม.มาเยี่ยมอีก ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...อย่างตัวเองจะถนัดทางด้านแพทย์แผนไทย เจ้าหน้าที่ก็จะเชิญไปเป็นวิทยากร ไปสอนการทำลูกประคบ เป็นดีศึกษาดูงาน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ดีเด่น)

“...ที่ต้องงานควบคุมป้องกันโรค เพราะถ้าเราทำได้ดี เก่ง ต้องรู้ ถามหยังตอบได้เราควบคุมป้องกัน ได้ดีแล้วมันเห็นชัดว่าโรคมันก่บ่เกิด บ่ป่วยกัน จ่างอู้จ่างขอ ประสานใค้เป็นก่จ่วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเด่น)

“..บ่งานควบคุมโรค งานออกกำลังกายกา งานสาสุขก้อย่าง ผมจะเป็นคนประสานงานของบ่ฟองกา ขออะหยังๆ จะแบ่งหน้าที่กัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 คีเด่น)

“...ตีได้ฮับการยอมรับและทำได้ดี คือ ออกกำลังกาย ตะก่อนบ้านนี้ ออกกำลังกายบู้จักเลยนะเจ้า เขาเริ่มจากผู้สูงอายุ หือเป็นรำไม้พอง ตั่งกันตีวัดแม่โป่ง จนเดี๋ยวนี้ยังมีอยู่ ออกกำลังกายทุกจันทร์ พุธ สุกรร์ รำไม้พลอง ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 คีเด่น)

“...งานเอดส์ เขาจะเข้าหาเขาได้ เขาจ่างอู้ จะไปแ่อวหาคนป่วย ไปหือคำแนะนำ กำลังใจเป็น ร่วมกับเอกชนจัดอบรมเยาวชนด้านเอดส์ ตังวันนี่ก็เป็นผู้ประสานงานด้านนี้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

“...น่าจะเป็นงานตีป่าไค้อออกไปปะเป็นหม่นๆ อย่างเยี่ยมบ้านคนป่วยกา ดูแลผู้พิการตวยไปให้คำแนะนำ หือกำลังใจ ถามเกี่ยวกับก้านอยู่ ก้านกิน ปัญหา จิตใจเป็นจะไคฟอง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

ซึ่งแตกต่างกับอสม.กลุ่มทั่วไป ที่ให้ความเห็นว่าลักษณะงานที่จะทำให้ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนนั้น น่าจะเป็นงานที่มีคนมองเห็นการทำงานของตนเองชัดเจน เช่น การรณรงค์โรคไข้เลือดออก งานออกคัดกรองสุขภาพเพื่อหาค้นหาโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ซึ่งเป็นงานที่ต้องทำทั้งหมู่บ้าน ตำบล และทำกันเป็นกลุ่ม ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ตีหันซัดๆก่ทำจะยุงลายนะกา มันทำกันทั้งบ้าน ทั้งตำบล ไปกาไปเป็นหมู่ เข้าบ้านฮัน ออกบ้านนี้ จากทราย เดินสำรวจบ้าน จาวบ้านเป็นก่จะชอบ ออกมาอู้มาถาม...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...จะเป็นงานตีเฮาไค้อออกไปทำหือเป็น บ่ว่าออกคัดกรองสุขภาพ ออกเยี่ยมบ้าน สำรวจยุงลาย คนจะชอบกัน คนเห็นกันว่าเฮาไปทำอะหยังฟอง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...การเยี่ยมบ้าน การออกหน่วยที่وبرิภัณฑ์ตรวจสอบสุขภาพร่วมกับอนามัย เขาจะ ได้ทำหลายอย่าง วัดความดัน จั่งน้ำหนัก ส่วนสูง รอบเอว ที่้อคำแนะนำต่างๆ มันเห็นชัดว่าเขาทำงานแต่ละคนทำงานอะหยังพอง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทัวไป)

“...การออกหน่วยตั้งที่วัดความดัน ที่้อคำแนะนำ ตามงานศพ งานบุญ เป็นกจะมาใช้บริการกัน มันเป็นการคัดกรองอย่างหนึ่ง...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 8 ทัวไป)

ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

1. ความรู้ ทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานของอสม.

อสม.ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ลักษณะงานของอสม.ที่ปฏิบัตินั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้ และยังต้องมีการแสวงหาความรู้ ศึกษาเกี่ยวกับโรคใหม่ๆที่เกิดขึ้น มีความกระตือรือร้น มีความจำที่ดี สามารถที่จะให้คำแนะนำ ประึกษาแก่คนอื่นได้ รวมถึงการที่ อสม.เห็นว่างานด้านสาธารณสุขที่ทำงานนั้นมีความท้าทาย น่าสนใจ ส่วนด้านทักษะในการปฏิบัติงานที่ อสม.ควรมี เช่น การวัดความดัน โลหิตที่ถูกต้อง ซึ่ง อสม. บางคนนั้นจะต้องอาศัยการฝึกฝน การคิดค่าดัชนีมวลกาย ค่าดัชนีภูณน้ำยุงลาย สามารถที่จะแปลผลได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการเขียนแผนงาน โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนการมีความสามารถด้านอื่นด้วย เช่น การพูด เพื่อให้ชาวบ้านเกิดความเชื่อถือ และให้ความร่วมมือ บางคนให้ความเห็นว่าจะต้องมีความกล้า เช่น การนำเสนอผลการปฏิบัติงานของ อสม. ในการคัดเลือกอสม.ดีเด่นที่ผ่านมา ถ้า อสม.ไม่มีความกล้า พูดไม่ดี ไม่เก่งก็จะไม่ผ่านการคัดเลือก ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...ต้องที่้อคำแนะนำแก่เป็นได้ว่าเป็นจะใดๆพอง ต้องมีความจำดีหน่อย...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 ดีเด่น)

“...ความสู้ มันต้องมีเรื่อยๆนะ ต้องหาสิ่งใหม่ๆ อย่าง โรค เมื่อตะก่อนปมีไข้หวัด 2009 พอมีปัฐ เราต้องแสวงหาความรู้ ว่าวิธีการป้องกัน อาการเป็นยังง โดยการใช้วิธีจากสื่อ งามหมอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...ต้องใจความสู้หนัก อย่างการที่้อความสู้เรื่อง โรคต่างๆ ตีมาใหม่ โรคเก่าเขาก็ยังต้องที่้อความรู้เป็นอยู่ตลอด อย่างใจ้เลือดออก ความดัน เบาหวาน ก่อยังต้องมีความสู้อยู่ตลอด...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ดีเด่น)

“...ตะกอนแค่เขียนหนังสือ อ่านออกก็ได้แล้ว ความรู้บ่ต้องสูง แต่บ่เดี๋ยวบ่พอ ต้องมีความ
 สู้หนักขึ้นกว่าเก่า หมั่นหาข้อมูล บ่ใจจาวบ้านถามอะหยั่งมากตอบบ่ได้ บ่สู้มันบ่ได้ อย่างการ
 อู้ก่เหมือนกัน ต้องอู้คี่อู้เก่ง บ่ออย่าง อสม.ดีเด่นก่ต้องอู้เก่ง กล้าตาย ถึงจะได้กับเขา บ่กล้า
 บ่เก่งมันก่บ่ได้บ่ผ่าน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...ความท้าทายครับ อยากสู้ อยากลอง ว่าจะเป็นจะไค เขาจะทำได้ก้อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่
 5)

“...อย่างการวัดความดัน มันก่ต้องใจความสามารถส่วนตวย ต้องคล่อง เยี้ยะได้ถูกตวย บาง
 คนฝึกแล้วฝึกหมก่ยังทำบ่ได้...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 4 ทั่วไป)

“...ก็มื่ออย่างใจได้ ก้วัดความดัน ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง กำนคิค่า BMI ต้องคิดได้ บอกได้ว่า
 ผอมกา อ้วนกา กะว่าดีแล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ดีเด่น)

“...อย่างบางครั้ง กำนเขียนแผนงาน โครงการ การจดบันทึกต่างๆ มันก่ต้องใจ
 ความสามารถตวยเหมือนกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...ต้องใจความสามารถตวยครับ เพราะบ้านบางหลังเป็นบ่ค่อยเจืออ้อสม.เต้าไค เขาอู้ว่ามี
 ปัญหา เขาก้ต้องเข้าไปจ่วยเป็น ไปหา ไปอู้เป็น หื้อเป็นเข้าใจ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...อย่างการอู้ก่เหมือนกัน ต้องอู้คี่อู้เก่ง ผ่ออย่างอสม.ดีเด่นก่ต้องอู้เก่ง กล้าตาย ถึงจะได้กับ
 เขา บ่กล้า บ่เก่งมันก่บ่ได้บ่ผ่าน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

อสม.กลุ่มทั่วไปบางคนนั้น กลับไม่มีความมั่นใจในความรู้ของตนเอง หรือไม่สามารถ
 อธิบายสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ จึงใช้วิธีการประสานงานกับสถานีนอามัยได้ เช่น เมื่อมีคนซักถาม
 ขอคำปรึกษาอสม.จะไม่กล้าที่จะตอบหรือให้คำปรึกษา เนื่องจากไม่มีความรู้ หรือรู้แต่จำไม่ได้ มี
 อาการหลงลืม ทั้งยังบอกไม่ได้ว่าอะไรคือทักษะความสามารถของการเป็นอสม. และยังบอกอีกว่า
 การทำงานในหน้าที่ของอสม.คงไม่ต้องใช้ความสามารถในการทำงาน ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม.
 ดังนี้

“...มันแล้วแต่บางส่วน บางที่เขาก็สู้ฟ้อง บ่สู้ฟ้อง จี้ล้มตวย เขาก็จะประสานงานตั้งอนามัย
ความสามารถทำอะไรบ้าง ก่กงจะร่วมกันคิดเอา ไปด้วยกันน่าจะ...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 1
ทั่วไป)

“...บางเตื่อเขาก็จะล้ม เป็นถามอะหยั่งเขาก็ตอบได้บ่ได้ เขาบ่กล้าตีจะตอบเตื่อว่า ก่บอกเต่า
ตีจ่าได้ เข้าใจบ่เข้าใจสู้เป็นเนาะ บ่อั้นก่บอกหื้อไปอนามัย...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 6 ทั่วไป)

2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติของอสม.ในปัจจุบันกับอดีต

ในด้านลักษณะของการทำงานของอสม.ทั้งในอดีตและปัจจุบัน อสม.ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่
ให้ความเห็นว่า ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งในเรื่องของจำนวน รายละเอียด ความยากง่าย
ของงานที่มีเพิ่มขึ้น อสม. ต้องมีความรับผิดชอบ ให้ความสนใจกับการทำงานมากขึ้น อีกทั้งยังต้อง
ทำงานที่สนองรับกับนโยบายการดำเนินงานเชิงรุกของ อสม. (ค่าป่วยการ) ที่เพิ่มขึ้น เช่น การดูแล
หญิงตั้งครรภ์ งานนมแม่ สายใยรักแห่งครอบครัว การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ตลอดจนมีการ
รายงานผลการดำเนินงานของอสม.ทุกเดือน ด้านความถี่ของงาน จะมีการประชุม มีกิจกรรมให้เข้า
ร่วมบ่อยครั้งขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทการทำงานของ อสม. จากที่ต้องรองานจากเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขเป็นการค้นหาข้อมูล ปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง รวมทั้งมีจัดทำแผนงาน โครงการเอง
และมีบทบาทการทำงานมากขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ต่างเข้า ต่างกันเยอะแยะเลย ทำยากกว่าเยอะ... ยากกว่าเยอะเลย (เน้นเสียง) งานมันเยอะ
ขึ้น ความรับผิดชอบหลายอย่าง ทุกเดือนต้องทำรายงาน มีหลักฐานการทำงาน...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ดีเด่น)

“...แตกต่าง อดีตที่ผ่านมาจะบ่ค่อยมีรายละเอียดอะหยั่งนัก บ่ค่อยได้ทำงานอะหยั่งนัก บ่
เดียวได้ทำงานเยอะขึ้น ส่วนมากจะเป็นงานสำรวจผู้สูงอายุ ไปเยี่ยมบ้าน หื้อความสู้ตาม
บ้าน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

“...แตกต่าง บ่เดียวมีเรื่องมานัก อย่างการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว คนต้องก่ต้องไป
บอกหื้อไปฝากต้อง กินอาหารหื้อถูกหลัก ตะก่อนบ่มีแบบนี้ บ่เดียวงานหนักขึ้น อะหยั่ง
น้อยต้องเข้าหา อสม.ต้องไปถึงบ้าน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 4 ทั่วไป)

“...ต่างนัก บ่เดี่ยวประชุมบ่อย มีอะหยังต้องมาช่วยกัน ช่วยกัน ต้องส่งงาน ต้องฮับผัดชอบ งานนักจั้น ต้องสนใจ บางอย่างบ่เกยทำกั่ได้ทำกัน งานนักกว่าตะก่อนนัก...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

“...ต่างกันเยอะ จากอดีตจะมีงานอะหยังที่หมอด้องฮ้อง แต่บ่เดี่ยวเขาต้องฮู้ว่าบ้านนั้น มีปัญหาอะหยัง ต้องเข้าหาว่าในหมู่บ้านเขามีปัญหาอันนั้นๆ ก่อ แล้วไปขอคำแนะนำจาก หมอว่าจะเยี้ยะจะไค อย่างไรก็ดี ถึงจะช่วยเหลือได้ อย่างคนพิการจะหื้อเฉพาะหมอบฮู้แน่ เขาเป็นอสม. ต้องฮู้ว่าเป็นพิการ เขาสามารถจะช่วยเหลืออะหยังเป็นได้พ่อง ก่อไปปรึกษา หมอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...ต่างกัน ตะก่อนอสม. บ่ค่อยมีบทบาทอะหยัง ก่อนดีจะมีเงินค่าตอบแทน มันก็ตั้งมีงาน เข้ามาอยู่ดีกั่ๆ ตะก่อนมันบ่มีงานถ้อย่างอื่นา บ่าเดี่ยวนี้งานเยอะจั้นมา ต้องออกงานบ่อย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ดีเด่น)

“...ต่างกันนักเจ้า บ่เดี่ยวนี้งานมันกันนักจั้น มีรายงานส่งทุกเดือน บ่ส่งกั่ได้ ออกเยี่ยมบ้าน บ่อย ก้านทำงานกั่จะลงดี อสม. นักจั้น ตะก่อนงานกั่มีหื้อทำ แต่มันบ่ได้บ่อยแบบอี่ เจ้าหน้าทำหื้อพ่อง อย่างโครงการ รายงาน....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ดีเด่น)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า ลักษณะการทำงานที่เปลี่ยนไป จำนวนงานที่มากขึ้น นั้น ส่วนหนึ่งอาจมีผลมาจากการได้รับค่าป่วยการ ที่ต้องมีการทำงานเพื่อแลกกับเงิน ซึ่ง อสม. ให้ความเห็นว่า เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่คงไม่มีใครให้อะไรมาโดยไม่คิดหวังอะไรเป็นการตอบแทน บางคนให้ความเห็นว่า ก่อนการได้รับค่าป่วยการนั้นก็ทำตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. อยู่แล้ว แต่พอมีค่าป่วยการเข้ามา ซึ่งมีผลทำให้ อสม. ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่ชาวบ้านเพิ่มมากขึ้น และต้องมีความรับผิดชอบในการทำงานที่สูงขึ้นอีก ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...งานเปลี่ยนไป รู้สึกเปลี่ยนไป แตกต่างกัน ตอนดีมีค่าตอบแทน ฮู้สึกว่ามีงานเยอะจั้น มีกิจกรรมเยอะจั้น ต้องทำ รายงาน เอกสารส่งทุกเดือน ตอนดีบ่มีค่าตอบแทน ก่อเป็นงาน ธรรมดาณะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ดีเด่น)

“...ก็ต่างกัน บ่เดี่ยงานเยอะ ประชุมหมั้นขนาด มีงานตลอด ตะก่อนบ่ใจว่าบ่มีก้านนา ก่มีก้านแบบบ่มีแหละ แต่มันบ่ใจบ่อยแบบนี้ ตอนนี่ต้องทำรายงานส่งทุกเดือน มีงานอะหยั่ง ก่ต้องไปร่วม จะว่าไปแล้วเงินค่าตอบแทนก่จะทำมีส่วนเหมือนกันเนาะ ต้องมีงานมาแลก กับเงินก้า...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทัวไป)

“...แตกต่างกันมาก งานหนัก ประชุมก่หมั้น มีงานอะหยั่งก่ต้องไปร่วม ต้องส่งงานๆ ทุกเดือน งานชะปะงาน งานสายใยรัก งานนมแม่ งานผู้สูงอายุ ตะก่อนยังมี บ่สู้มาจาก ไหน เขียม บ้านกู่เดือน เงิน 600 ก่คงจะมีส่วนพ่องเป็นธรรมดาใครจะหื้อบ่ค้าย...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทัวไป)

“...เปลี่ยนเจ้า ตะก่อนตั้งแต่เข้ามาบ่มีเงินเดือน เงินตอบแทน เขา ก่ภูมิจิตใจได้ช่วยเหลือ จาวบ้าน ช่วยคนในหมู่บ้าน บ่เดี่ยมีเงินเดือน เขา ก่เพิ่มการดูแลเป็นเป็นพิเศษหม่นน้อย รับผิดชอบสูงหม่นน้อย...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 3 ทัวไป)

3. ลักษณะงานที่ปฏิบัติในชุมชน

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นงานสาธารณสุขในทุกด้าน เช่น การป้องกันและควบคุมโรค สำรวจลูกน้ำยุงลาย การคัดกรองโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง มะเร็งปากมดลูก งานเยี่ยมบ้าน งานชั่งน้ำหนักเด็ก แนะนำหญิงตั้งครรภ์ เป็นต้น ซึ่งการทำงานจะทำตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือตามช่วงปฏิทินการรณรงค์ของกระทรวงสาธารณสุข เช่น ก่อนฤดูฝนจะดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ฤดูร้อนจะเป็นโรคอุจจาระร่วง และขึ้นอยู่กับงานนโยบายเร่งด่วนที่มีเข้ามา ดังเช่น ตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เยี่ยะหม่น บ่ว่า ยุงลาย วดความดัน เขียมบ้าน ทำจ้งน้ำหนักละอ่อน แนะนำแม่มา...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทัวไป)

“...เป็นทุกงาน ตีได้รับมอบหมาย...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 7 ทัวไป)

“...มันมีหื้อทำทุกด้าน ทุกงาน เป็นช่วงๆ ช่วงนี้ทำงานนี้ ช่วงนั้นทำงานนั้น บ่ได้ว่าง มีมาตลอด...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทัวไป)

“...ทำรวมทุกด้าน ต่ำมตารางการทำงาน งานส่งทุกเดือน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 ทั่วไป)

“...ทำทุกด้าน แล้วแต่ว่าจะมีงานอะหยั่ง อย่างช่วงหน้าฝนก็จะป็น โรคไข้เลือดออก หน้า
ฮ้อนก็จะอุจจาระร่วง คั้นหาโรคเบาหวาน ความดันกา เขี่ยมบ้านกา ตรวจสอบป็นเป็อน
ตวย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ดีเด่น)

และลักษณะงานที่ อสม. ทั้ง 2 กลุ่มปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ คือ งานป้องกันและควบคุมโรค
เช่น โรคไข้เลือดออก ไข้หวัดนก อุจจาระร่วง การคั้นหาผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง งาน
ส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การให้คำแนะนำแก่หญิงมีครรภ์ หญิงหลังคลอด การตรวจ
สารป็นเป็อนในอาหาร งานเขี่ยมบ้าน ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ทำงานทุกด้าน ส่วนใหญ่ตอนนี้จะเป็น ก้านคั้นหาคนเป็นเบาหวาน ความดัน รมรงค์
ไข้เลือดออก การรมรงค์หื้อออกกำลังกาย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ดีเด่น)

“...ก่ต้องงานควบคุมป้องกันโรค เพราะมันเห็นชัดว่าถ้าหาควบคุมป้องกันได้ดีแล้วโรคมัน
ก่บ่เกิด บ่มีคนเป็นบ่ป่วยกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

“...งานที่ทาก่จะทำทุกด้าน อย่างการส่งเสริมสุขภาพ ก่จะเป็นการออกกำลังกาย การป้อง
กันและควบคุมโรค ก่จะเป็นการรมรงค์ลูกน้ำยุงลาย ฟันหมอกควัน คว่ากะ โหลกกะลา
การตรวจคัดกรองหาโรคเบาหวาน ความดัน การติดตามผู้ป่วยโรคเบาหวานความดัน
การเขี่ยมบ้าน มีเกือบทุกอย่าง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...แทบจะทุกอย่างทุกด้าน แต่ก่จะเป็นช่วงๆ ปได้ทำพร้อมกันหมด ช่วงนี้จะทำอันนี้ ช่วง
นั้นทำอันนั้น มีตั้งตำรวจลูกน้ำ เขี่ยมบ้าน แนะนำคนต้องกา คนเกิดใหม่กา หลายอย่าง...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 ดีเด่น)

“...ส่วนใหญ่ดีทาก่จะเป็นงานควบคุมโรค บ่ว่าไข้เลือดออก อุจจาระร่วง ก้านส่งเสริม
สุขภาพ...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 4 ทั่วไป)

4. ความเหมาะสมของลักษณะงาน

ความเหมาะสมของลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในชุมชน อสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีความเหมาะสมกับชุมชนของตนเอง เพราะงานที่ อสม. ทำเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชนในชุมชนโดยตรง ได้ช่วยให้ประชาชนมีความใส่ใจในการดูแลสุขภาพตนเองเป็นอย่างมาก กิจกรรมหรืองานที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของชุมชน เช่น การดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไม่ติดต่อ ที่มีกิจกรรมการตรวจคัดกรองค้นหาโรคเบาหวาน โรคความดัน โรคอ้วน เพื่อค้นหาผู้ป่วยรายใหม่หรือกลุ่มที่มีความเสี่ยง เพื่อที่จะได้ให้คำแนะนำหรือการรักษาที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการออกให้บริการในชุมชน โดย อสม. ไปวัดความดัน คัดกรองสุขภาพเบื้องต้นให้ที่บ้าน หรือศูนย์รวมของหมู่บ้าน การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคไข้เลือดออก จะออกสำรวจลูกน้ำยุงลาย ให้คำแนะนำแก่ชุมชน การรณรงค์ป้องกันโรคที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น ไข้หวัดใหญ่ 2009 งานเยี่ยมบ้าน จะเป็นการออกไปให้คำแนะนำ ให้กำลังใจแก่คนที่เจ็บป่วยในชุมชน บางคนให้ความเห็นว่ากิจกรรมงานใหม่ที่มีเพิ่มขึ้นนั้น ก็มีเหมาะสมกับสภาพของชุมชนตนเอง เช่น งานนมแม่ สายใยรักฯ ซึ่งพบว่าในชุมชนของตนเองก็มีหญิงตั้งครรภ์ มีเด็กหลังคลอด ซึ่งเป็นหน้าที่ของ อสม. ที่ต้องติดตามเยี่ยมให้คำแนะนำการเลี้ยงลูก และ อสม. บางคนให้ความเห็นว่า ถ้าในชุมชนนั้นขาดบุคคลที่ทำหน้าที่ของ อสม. แล้วนั้น ชาวบ้านก็จะไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคที่สำคัญและการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเลย ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...เหมาะสม เพราะมันเป็นงานเกี่ยวกับสุขภาพของคน ถ้าเขาจะไปบอก ไปแนะนำ ไปเยี่ยม เป็นก่จะบู้ว่าจะทำอะไร อย่างไข้เลือดออก ถ้าเขาไปบอกหรือว่ากะโหลกกะลา เขาก่จะบู้ว่าต้องทำ บ่เอาทรายไปหื้อ เขาก่จะบู้ว่ามีอะหยังตี้ช่วยป้องกันบ่ที่อยู่วางใจได้...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ตีเค่น)

“...งาน อสม. แต่ๆ อย่างไข้หวัด 2009 ก็เหมาะสม เพราะมันเกี่ยวกับสุขภาพของชาวบ้าน โดยตรง ตางคุณหมอก่จะมีกิจกรรม มีงานหื้อทำอย่างจี้ๆเนื้อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ตีเค่น)

“...คิดว่าเหมาะสมดี อย่างก้านเยี่ยมบ้าน ก่เป็นก้านไปจ่วยเหลือคนตี้เป็นไปไหนบ่ได้ คนป่วยกา คนสูงอายุกาบมีใครดูแล ไปหื้อคำแนะนำ เอาของไปจ่วยเล็กๆน้อยๆ ไปหื้อกำลังใจกัน เป็นตี้ว่าคือคือคนไปแ่อวหา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ตีเค่น)

“...ที่เหมาะสมดี งานดีเขาทำตั้งวันนี้มันก็เป็นงานดีคนบ้านเขาเป็นกัน อย่างค้นหาคน ไข้ความค้น เบาทหวาน จะหื้อเป็นมอนามัยเป็นกบ่ค่อยไปมัน ไกล คนเฒ่าตวย เขามาวัดหื้อถึงดี หรือว่านคกันดีโบสถ์ดีใกล้บ้าน สูงกาต่ำกาบ่บอกเป็น ไปอนามัยเนื้อถ้ำมันสูง...”
(คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทัวไป)

“...ตีว่างานหนักๆ แต่ว่ามันก็มีแต่ อย่างนมแม่กา สายใยรักกา มันต้องได้ใจ บ้านเขามีคนต้อง มีละอ่อนเกิดใหม่ เขาต้องไปเยี่ยมบ้าน ไปแนะนำเขาหื้อเลี้ยงนมแม่เนื้อ มันดีจะอันจะอี่ไปคว่าเขาได้เยี่ยตามดีโองบาลแนะนำมาท้อ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทัวไป)

“...ที่เหมาะสม เพราะถ้ำบ่มีงานของอสม.จาวบ้านก่จะบ่มีความสู้เลย เป็น โรคอะหยั่งก่จะบ่สู้ เพื่อสู้ว่าเป็นก่จะเป็นนักไปแล้ว อย่างยุลงลาย ถ้ำเสาบ่ไปบอก ไปสำรวจ ไปบอกหื้อคว่า เป็นจะสู้กันว้า ว่าก้อ โรคบ่เดี่ยมีมาแปลกๆเขาต้องต้นกับมัน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทัวไป)

แต่มี อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า มีลักษณะงานบางงานที่ไม่ค่อยมีความเหมาะสมกับสภาพของชุมชนตนเอง เช่น การป้องกันและความคุมโรคไข้หวัดนก ไข้หวัด 2009 ที่ชาวบ้านมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว โอกาสของการเกิดโรคกับตัวเองหรือคนในชุมชนนั้นน้อยมาก จึงทำให้การทำงานของ อสม. ไม่ค่อยได้รับความสนใจและความร่วมมือจากชุมชนเท่าไรนัก เช่น โรคไข้หวัดนก ซึ่งชาวบ้านหรือละแวกบ้านไม่มีการเลี้ยงสัตว์ปีก ไม่มีแหล่งของการเกิดโรค แต่อสม.ก็ยังคงต้องทำหน้าที่ในการเฝ้าระวังโรคต่อไป โดยใช้วิธีการประกาศผ่านเสียงตามสาย การไปบอกและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...อย่างไข้หวัดนก อยู่ต้งใดต้งเบ้า บ้านเขามันต้งบ่มา เป็นจะว่ากันอย่างอื่นจาวบ้าน ปั้นบ่อได้ค้ำเนิงว่าอยู่ดีไหนดบ่อเดี่ยมันมาถึงได้หมด จาวบ้านเกลือกกันว้าไข้หวัดนกมันตกตางได้ปุ่น มันบ่อใจมาถึงบ้านเขา ป่าก้อเลยตอบไปว่ามันก้อจิ้นเครื่องบินมาก่อได้ล่อ เขาต้องอู้กับเป็นว้าโรคทุกอย่างเจอ ได้อยู่เป็นจุดๆ แต่ว่าเขาต้องป้องกันไว้ก่อน คนดีเป็นเจือเป็นก้อจะหื้อความร่วมมือ คนบ่อเจือก้อบ่อหื้อความร่วมมือ อย่างเวลาขอเป็นเรื่อง ไก่ สวอปกันไก่อ บางคนก้อดีจ่วยอู้ม ไก่อหื้อ บางคนบอกโปว๊ะ ไปเอาคนเดียว มันก้อดีบ่อใจว่าบ่อดี เป็นบางจุดบ่อตาย...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 ตีเด่น)

“...จะใช้วิธีการประกาศเสียงตามสาย สำหรับโรคที่คิดว่าจะเกิดในชุมชน ระหว่างการเฝ้าระวัง เช่น โรคไข้หวัดนก บางคนก่ฟัง บางคนก่บฟัง เพราะคิดว่าบ้านตัวเองบ่ได้เลี้ยงไก่ นก กบ เป็นหรือ...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

“...งานบางอย่างจาวบ้านบ่ค่อยสนใจ เพราะเป็นเรื่องไกลตัว เฮาก่หมั่นพยายามบอก แนะนำ อย่างไข้หวัด 2009 ไข้หวัดนก...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 ทั่วไป)

5. การเผยแพร่ข่าวสาร ในชุมชน

ด้วยลักษณะของงานที่ปฏิบัติงานของ อสม. นั้น จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องนั้น อสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า จะใช้วิธีการสื่อสารโดยพูดคุย การเดินเข้าถึงบ้านตามเขตรับผิดชอบ ซึ่งใช้คำพูดที่เหมาะสมทั้งการพูดตัวต่อตัวที่บ้าน หรือพูดเป็นกลุ่มในงานต่างๆ ในชุมชน เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานจาวคำ งานปอย เพราะคิดว่าเป็นการสื่อสารที่ทำให้มีความเข้าใจในรายละเอียดของข้อมูลได้ถูกต้องและดีกว่า การใช้เสียงตามสายหรือหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เพราะบางครั้งเสียงที่ผ่านจากเสียงตามสายไม่ชัดเจน เสียงไม่สม่ำเสมอ และถ้าไม่ได้ตั้งใจฟังก็จะทำให้ไม่รู้เรื่อง การสื่อสารอาจจะผิดพลาดได้ อสม. ยังให้ความเห็นเพิ่มว่า ถ้าได้รับมอบหมายให้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคๆหนึ่ง แต่สามารถแนะนำโรคที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมได้ ถ้าพบเจอปัญหาขณะไปบ้านชาวบ้าน นอกจากนี้ยังได้ใช้วิธีการแจกแผ่นพับความรู้ การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน โดยผู้นำชุมชน รวมถึงการประชุมชี้แจงในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และในบางกิจกรรมจะเป็นการออกให้ความรู้ คำแนะนำร่วมกับเพื่อน อสม. ในชุมชน เช่น การรณรงค์โรคไข้เลือดออก การออกหน่วยจุ่ม ที่สำคัญการพูดยังต้องใช้คำพูดที่ดี เหมาะสม และการมีอัตรยศัที่ดีในการทำงาน ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ไปอู้ตามบ้าน มันจะแน่นกว่า แจกแผ่นพับคนเฒ่าบางคนเป็นก่บอ่าน อ่านบ่ได้ร่วมกับ การประกาศเสียงตามสายโดยป้อหลวง...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 8 ทั่วไป)

“...เฮาจะมีเขตใครเขตมัน เดินไปบอกถึงบ้าน มันแน่นอนกว่า บางเตื่อเสียงตามสายบ่ชัด บ่ได้ตั้งใจฟังมันก่บู้เรื่อง บางทีก่จะมีแผ่นพับแจกตาย...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

“...เดินไปหาตามบ้าน เสียงตามสายก่มีได้ยิน แต่คนบ่ได้สนใจฟัง อย่างป้าเขามีเขตรับ

ผิชอบ จะเดินตามบ้าน มีแผนงานเอาแผนงานไปด้วย เวลาไปอยู่เรื่องโรคหนึ่งเขาต้องอยู่
แหมโรคหนึ่งไป ด้วย ไปทำความเข้าใจกับเป็น อย่างเขาไปติดตามลูกน้ำยุ่งหลาย ว่าเป็นคว่า
ก่อ อย่างหวัด 2009 เขาก็จะบอกเป็นว่าจะเข้าหน้าหนาวละเนื้อ ระวังตัวหน่อยเนื้อ คุณ
ตัวเก่าดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

“...ตะก่อนมีโรคอะหยังมาเขาจะไปอยู่กันเรื่องโรคนั้น แต่ถ้ามีก้านมิงงาน อย่างงานศพ งาน
ขึ้นบ้านใหม่ งานปอยกดี เขาจะมานั่งอยู่กัน โรคนั้นเป็นอย่างอื่น อย่างอื่นเนื้อ ง่ายกว่า เข้าจาว
บ้านได้ง่ายกว่า อย่างคว่ากะโหลกกะลา จะขอจาวบ้านจ่วยเนื้อ ถ้าก้าอสม. มันบ่แป้ ขอจ่วย
คุณเลหน้อ จะใช้ก้านอ้อมากกว่า อย่างวันนี้เขาขอรณรงค์เรื่องลูกน้ำยุ่งหลาย เป็นกั้หื้อความ
ร่วมมือ วันนี้หม้อจะออกมาทำอันนั้น อันนี้เนื้อ จะมาตรวจมะเร็งปากมดลูกวันนั้นเนื้อ ไป
บอกเป็นหื้อ ไปกันหลาย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเด่น)

“...ไปอยู่เป็นตัวคน ละกั้ไปอยู่กันเป็นกลุ่ม มิงงานวัด งานศพ ไปเป็นบ้านได้คนเดียว...”
(คนที่ให้ข้อมูลที่ 7 คีเด่น)

“...จะมีก้านเข้าร่วมและชี้แจงในดีประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน ละกั้จะเดิน ไปบอกตาม
บ้านเขตใครเขตมัน ป้อหลวงกั้จะประกาศเสียงตามสายแหมก้า...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 4
ทั่วไป)

“...การใช้ก้าอยู่ อยู่ดีก้าอยู่ของคนเขา เวลาอยู่ในชุมชน ถ้าอ้อม่วน ใช้ก้าอยู่ดี เป็นกั้บ่อยากอยู่
กับเขา แล้วต้องใช้ก้าอยู่ดี มีอัยาศัยดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 คีเด่น)

ผลประโยชน์ตอบแทน

1. สิทธิการรักษาพยาบาลฟรี

จากการสัมภาษณ์ด้านสิทธิการรักษาพยาบาลที่ได้รับฟรีทั้งครอบครัว อสม. ทั้ง 2 กลุ่มให้
ความเห็นว่ สิทธิการรักษาพยาบาลฟรี และส่วนลดค่าห้องพิเศษ มีประโยชน์ต่อครอบครัว อสม.
มาก ถือได้ว่เป็นกำลังใจและเป็นการตอบแทนในการทำงานของอสม. อย่างหนึ่งจากรัฐที่มีให้กับ
อสม. และปัจจุบันสิทธิยังครอบคลุมไปถึงพ่อ แม่ของ อสม. อีกด้วย ซึ่งเป็นการช่วยลดภาระ
ค่าใช้จ่ายของครอบครัวไปได้มาก บางคนให้ความเห็นว่ อสม. ไม่ต้องสำรองเงินตัวเองเป็น
ค่าใช้จ่าย คลายความกังวลเรื่องการหาเงินสำหรับใช้จ่ายและความเป็นห่วงของลูกหลานเมื่อถึงเวลา

เจ็บป่วย เพราะอสม. มีสวัสดิการคุ้มครองแล้ว เช่น อสม. เคยได้ใช้บริการสิทธิการรักษาพยาบาลฟรี และพักห้องพิเศษ แต่เสียค่าใช้จ่ายแค่ครึ่งหนึ่ง บางคนให้ความเห็นว่า สิทธิการรักษานี้มีประโยชน์ เอื้อสำหรับ อสม. หรือคนในครอบครัวที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ซึ่งต้องใช้ค่ารักษาที่มากและระยะเวลาในการรักษานาน เพราะ อสม. ส่วนใหญ่ไม่ได้มีรายได้ประจำ หรือรายได้ที่แน่นอน บางคนให้ความเห็นว่า รู้สึกถึงการได้รับบริการที่ดีจากโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งต่างจากผู้รับบริการทั่วไป เช่น การพูด การบริการ และการดูแลเอาใจใส่ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...มันก็จะช่วยทุนก็จ่ายเขาไป แตนตีเขาจะต้องจำกัทยา เขาบ่ต้องได้จ่ายแล้ว ประหยัดเงินเขาไป แหมใจได้ตั้งครอบครัวรวมบื้อ แม่เสากัใจได้ ได้ห้องพิเศษด้วยแต่ต้องจ่ายก็งการหื้อบริการก็ดีเจ้า เหมือนจะต่างกับคนอื่น ๆ เขาเป็นอสม. เป็นกัจะอู้ดี บริการเสาคี ใจใสเสานักจั้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 ดีเด่น)

“...ช่วยลดค่าใช้จ่ายเขา บางทีเขาบ่ใจมีสตางค์ ไปหาหมอต้องได้จ่ายตั้งค์ มันก็ดีเหมือนกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...กัช่วยได้นักเจ้าช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายไปได้นัก ตัวบื้อเป็นเบาหวานด้วยต้องรับยาทุกเดือน ลูกกัก็ได้ใจด้วย บ่เดียวแม่อสม. กัได้อักขาฟรี บ่เดียวเป็นเอาระยะเวลาเป็นอสม. กับได้อสม. ดีเด่น มาคิดด้วย กัจะ ได้สิทธิพิเศษไปแหม...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...การ ได้สิทธิการรักษา รู้สึกว่าดี เห็นด้วยดีเป็นหื้อเพราะว่าอสม. ทำงานเหนื่อย ได้ตรงนี้ช่วยกัดี อสม. กับ่อมีรายได้อะหยงนัก เกยใจบริการบื้อแล้ว ผ่าตัด อยู่ห้องพิเศษ เสียครึ่งหนึ่ง...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

“...มีกำลังใจในการทำงาน อย่างน้อยก็มีสวัสดิการคุ้มครอง ประหยัดค่าใช้จ่าย...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 5 ดีเด่น)

“...ดี ช่วยลดรายจ่าย บ่ได้เสียเงินตรงนั้น ลูกหลานบ่ได้ป็นห่วง...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 8 ดีเด่น)

“...มันก็ดี ก่ช่วยลดรายจ่าย ไปได้ฟ่อง เขาบ่ได้เสียเงินตรงนั้น เจ็บเป็นอะหยังมากบ่ต้อง กังวลกับว่าจะไปเสาะเสาะตั้งดีไหนดมา แหมบ่บ่พอได้ตั้งครอบครัว หมคห่วงเรื่องเจ็บป่วย ไปได้...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทั่วไป)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่ม บางคนที่ยังไม่เคยได้ใช้สิทธิรักษาพยาบาลฟรี แต่ได้ให้ความเห็นว่ามี ประโยชน์ จากการได้เห็นตัวอย่างสามีของเพื่อน อสม. ที่เจ็บป่วยต้องนอนรักษาเสียค่า รักษาพยาบาลจำนวนมาก ก็ได้รับบริการรักษาฟรี นอนรักษาห้องพิเศษ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...สิทธิตัวป่าเองบ่เคยใช้ ป่าบ่เคยเป็นอะหยัง แต่ในมุมมองก่อดินาเจ้า มีแฟนของอสม. เพื่อนบ้าน เป็นเป็นกระดูกทับเส้น งบประมาณค่ารักษาเป็นแสนดีเหมือนกัน เป็นบ่บ่ได้ จ่าย ห้องพิเศษเป็นก่บ่ได้อยู่...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ดิเด่น)

แต่อสม.ทั่วไปบางคนให้ความเห็นว่า การได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลฟรีนั้นไม่แตกต่าง จากคนที่ไม่เป็น อสม. เพราะคนที่ถือบัตรทองทั่วไปก็ได้รับการรักษาพยาบาลฟรีเช่นกัน เพียง ต่างกันตรงห้องพิเศษแค่นั้นเอง :

“...แต่ก่อย่างว่า คนบ่ใจอสม. ก่บ่ต้องเสียเหมือนกัน บัตรทองก่ฟรี บ่เป็นก่ได้ฟรี ต่างแค่ ห้องพิเศษบ่ตาย...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

2. ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์การทำงานอสม.

ในด้านการนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์จากการทำงานเป็น อสม. เพื่อใช้เป็น พื้นฐานในดำรงตำแหน่งอื่นๆในสังคมอนาคต เช่น การเป็นสมาชิกสภาเทศบาล, ผู้นำชุมชน, กรรมการต่างๆ ในชุมชน และอื่นๆ นั้น อสม. ทั้ง 2 กลุ่มให้ความเห็นว่า สามารถนำไปใช้ได้ เพราะ อสม.มีความรู้ ความสามารถ ได้รับการอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีความเสียสละ อธิษาศัยดี ยิ้มแย้ม การเข้าหมู่บ้านหรือเยี่ยมบ้านก็จะไปทุกหมู่บ้านในชุมชน ชาวบ้านรู้จักเห็นหน้า เห็นการทำงานอยู่ตลอด เป็นที่รู้จักของคนในชุมชนมากขึ้น ได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้าน อีกทั้ง การเข้าหาชาวบ้านหรือชุมชนจะเป็นการไปให้ความรู้ คำแนะนำเรื่องสุขภาพ ซึ่งอสม.ได้ทำบทบาท หน้าที่นี้มานานแล้ว อีกทั้งยังไม่ได้หวังผลตอบแทนแต่อย่างใดจากชุมชน เช่น การได้รับเลือกเป็น แพทย์ประจำตำบล จากพื้นฐานการเป็น อสม.มาก่อน ประกอบกับการที่ อสม. มีความรู้ด้าน

การแพทย์แผนไทยด้วย การได้รับเลือกเป็นสมาชิกเทศบาล ตลอดจนการได้ร่วมเป็นกรรมการต่างๆ ในชุมชน ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...สำหรับตัวผมเป็นอสม. มาก่อน ต้องใช้ประสบการณ์การทำงาน ของอสม.มาช่วยในการลงสมัครส.อบต. ,สท. เหมือมีความเสียสละช่วยเหลือชาวบ้านอย่างบ่หวังผล...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 คีเค่น)

“...มันน่าจะช่วยได้น่า เพราะการเป็น อสม. เขาไปเยี่ยมบ้าน เขาก็ไปทุกหมู่บ้าน คนก็จะรู้จักเขานักขึ้นเหมืออย่าง อสม. ก็มีความเสียสละตวย ทำงานบ่ได้หวังอะหยังตอบแทน ได้ฮับการอบรมที่อความฮู้ยู่ตลอด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเค่น)

“...เคยได้รับเลือกเป็นแพทย์ประจำตำบล เพราะเขาเป็น อสม. เหมืออย่างเขามีความฮู้ตาด้านนี้ตวย บวกกับดีใจฮัก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 คีเค่น)

“...เคยลงสมัครสท. การเป็นอสม.มีส่วนช่วยในการลงสมัคร สท. ในด้านการดีคนฮู้จักเขานัก ยังเป็นอสม.ตวยล...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 คีเค่น)

“...เคยลงสมัครสท. แพ้คะแนนไป 30 คะแนนดีได้ขนาดนี้ส่วนหนึ่งอาจมาจากความไว้วางใจดีเป็นมีในตัวเขา เป็นเห็นหน้าเขาบ่อยๆ การยิ้มแย้ม อหยาตย์ดีดีของเขา การเข้าหาชาวบ้านของเขาตวย อย่างเขาเป็นอสม. กะจะไปหื้ออความฮู้ ไปดูแลเรื่องสุขภาพ ไปเยี่ยมบ้านกาเขาท่ามาเหมินแล้ว บ่ใจว่ากาหาทำ...” (คนที่ให้ข้อมูลที4 ทั่วไป)

“...ตัวผมเป็นกรรมการทุกอย่างในหมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีกลุ่มอะหยังผมจะเข้าไปมีส่วนร่วมเหมือ เป็นอสม. คือผู้ดีเสียสละ อาสาทุกอย่าง เขากะจะมองว่าเป็นมีเวลาว่างที่อเขา ช่วยเขาได้ เวลาที่มีประชุมกะต้องไปร่วม มีกิจกรรมตามหมู่บ้านกะต้องไปช่วย เหมือมีส่วนร่วม เขามองเห็นเขาตรงนี้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเค่น)

แต่อสม.กลุ่มทั่วไปบางคนได้ให้ความเห็นว่ สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานได้แค่บางส่วนเท่านั้น เช่น จากการที่อสม.ลงสมัครรับเลือกตั้ง สท. ซึ่งเป็นคนต่างถิ่นมาอาศัยอยู่ แต่ละแหนดเสียงที่ ได้รับกลับมากกว่าคนในพื้นที่เองเสียอีก ส่วนหนึ่งนั้นอาจจะมาจากการเป็น อสม. มาก่อน บางคน

ให้ความเห็นเพิ่มว่า ถ้าคิดไปถึงอนาคตข้างหน้าของการเป็น อสม. ก็น่าจะมีส่วนช่วยได้ เช่น การเป็นอสม.มาก่อนแล้วได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ปัจจุบัน อสม. และสามีของอสม.บางคน ก็ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกเทศบาลมากขึ้นด้วย รวมถึงการที่ อสม.ได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งอื่นๆ ในหมู่บ้าน เช่น กรรมการแม่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการเป็น อสม. ยังได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น จากผู้นำชุมชน สมาชิกเทศบาล ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เต้านี้เห็นมันก็ช่วยได้ อย่างดีเห็นกันเองเขาเนาะ ถึงจะบ่ได้เป็นสท. แต่คะแนนดีได้กั๊กนา แปะไปบ่ก็ร้อยบ่คาย เป็นคนตื้อนมาอยู่แต่ๆ ยังได้คะแนนขนาดนี้ เทียบกับคนอื่นเป็นคนบ้านนี้แต่ๆ ได้คะแนนน้อยเดียว จะว่ามีส่วนก็มีเนาะ อสม.เขาทำงานด้วยใจ จาวบ้านจะเห็นหน้าเจือ เห็นว่าเขาทำงานจะไคพ่อง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทั่วไป)

“...จริงๆแล้วมันก็มีส่วนช่วยได้ อย่างป้อหลวงบ้านนี้ก็เป็นอสม. จาวบ้านเห็นหน้าเจือ ไปทำอันนั้นที่อ้ออันนี้ที่อ้อ เขามีความเสียสละตาย จาวบ้านก่คงหันเนาะ เพราะเขาเป็นมาหลายปี อย่างตัวบ่ก็ก่เป็นกรรมการแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน มันก็ช่วยได้สำหรับคนดีเป็นจะหวังไปตั้งหน้า บ่เดียวป้อหลวง สท.อยากมาเป็น อสม.กัน มันก็ช่วยได้นักนา ตำบลนี้ก็มีคน อสม. ได้เป็น สท. สามีอสม. ได้เป็นสท. มันก็คงมีส่วนช่วยได้พ่อง แหมอย่างบ้านเขาบ่เดียว ป้อหลวงกา สท. กา ไค้อยากมาเป็นอสม.กันนักจื้อ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

และอสม.ทั้งสองกลุ่มบางคนให้ความเห็นเพิ่มว่า ไม่สามารถนำมาใช้ได้ เพราะการเมืองปัจจุบันการเป็นคนคืออย่างเดียวไม่สามารถช่วยได้ ส่วนใหญ่จะต้องมีเงินเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...การเมืองบ่เดียวมันใจเงินกันทั้งนั้น จะใช้ก้านดีเขาเป็น อสม.ทำจะมีบ่ค้อยได้ก้า...”
(คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

“...ก่ทำจะยากอยู่ มันแป๊ะสะตังกัน คนคืออยู่บ่ค้อยได้...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...อสม.เขาจะเสียสละ ทำงานบ่ได้หวังอะหยั่งก่จ้าง แต่ก่อย่างว่า เงินเนาะบ่เข้าใครออกใคร...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

“...บ่อสามารถช่วยได้ เพราะว่าห้องที่ ห้องถิ่น การเมือง คนดีบ่อสามารถอยู่ได้ ต้องมีเงิน เท่านั้น บ่อเกี่ยวเลยว่าคุณดีมาจากไหน จะเป็นคนกว้างขวางบ่อได้ ต้องมีติดป้าย เท่าดี ประสบมา...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 4 ดีเด่น)

3. ค่าป่วยการ

สำหรับด้านค่าป่วยการเดือนละ 600 บาท นั้น อสม.ดีเด่นส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่า ไม่มีผล ต่อการทำงาน การทำงานก่อนและหลังได้รับเงินค่าป่วยการ ไม่แตกต่างกัน การทำงานของ อสม.ก็ ยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง อสม. ได้รับค่าป่วยการ 600 บาทแต่ อสม. ก็ยังคงทำงานหนักกว่า เงิน 600 บาท ที่ได้รับ โดยไม่ได้คำนึงถึงความคุ้มค่า การได้รับเงินไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้ อสม. จะต้องรีบทำงานให้เร็ว หรือทำให้ปริมาณงานมีมากกว่าเดิม แต่ถึงแม้ว่าปริมาณงานจะเพิ่มมากขึ้น แต่ อสม.ก็ไม่ได้มีการบ่นแต่อย่างใด เพราะตัวเองได้อาสาเข้ามาทำงานตรงจุดนี้อยู่แล้ว อสม.บาง คนให้ความเห็นที่รู้สึกดีใจที่รัฐบาลมองเห็นความสำคัญของคนที่เสียสละ การได้รับค่าป่วยการถือว่าเป็นการเพิ่มขวัญกำลังใจ แรงจูงใจในการทำงาน และพอที่จะช่วยเป็นค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ ในการทำงานได้บ้าง เช่น ค่าน้ำมันรถในการทำงาน และต่อไปแม้ว่ารัฐบาลจะไม่ให้ค่าป่วยการแก่ อสม.แล้ว อสม. ก็ยังคงต้องทำงานเหมือนเดิมต่อไป ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ผมว่าค่าตอบแทนมันเป็นสิ่งจูงใจเขา ความคิดผมๆอย่างใดก็ได้ จะมีค่าตอบแทนหรือบ่ มีก็ได้ เมื่อก่อนผมบ่เคยหวังว่ามันจะมีค่าตอบแทน บ่เดี๋ยวมันมีก็ต้องฮับ ผมเป็นอสม. มาที่ ปี ไปไหนบ่เคยได้เงิน ควักกระเป๋าจ่ายอย่างเดียว ทำมา 10 กว่าปี บ่ว่าบ่บ่น ทำอยู่แล้ว เป็น หือมากที่ยอมฮับได้ แต่บ่ได้มุ่งหวังว่าจะได้นักได้หน่อย การทำงานของผมยังเหมือนเดิม บ่ เปลี่ยนผมได้ค่าตอบแทน 600 บาท ผมก่ทำงานหนักกว่า 600 ผมบ่ได้คิดว่ามันบ่คุ้มค่า ผมก่ คิดนว่าได้แค่นี้ ผมบ่ได้ ผมก่ทำได้เพราะว่าตอนบ่มีผมยังทำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ดีเด่น)

“...ก็ดีครับ เป็นขวัญกำลังใจให้อสม. การทำงานก็เหมือนเดิม งานเพิ่มนี้บ่ว่า เพราะเขาทำ งานจุดนี้อยู่แล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...จริงๆแล้วเงิน 600 บาท ก่บ่ใจนักหนาอะหยั่งเนาะ คือตะก่อนทำงาน โดยบ่มีเงินเดือน เขาทำอย่างเงี้ย บ่เดี๋ยวมียะก่ยังทำอยู่เหมือนเดิม บ่ใจว่ามีเงินเดือนแล้วจะสปีดทำนัก กว่าก่บ่ใจ ยังเหมือนเดิม อย่างน้อย 600 บาท ก่เป็นค่าน้ำมันตีเฮาไปอนามัย ก่ทูนมาหน่อย

นี่ เป็นกำลังใจที่ดีเจ้า สำหรับตัวเก่าแล้วบ่มีผลต่อการทำงาน เกยทำอย่างใดก็ยังทำเหมือนเดิม ถึงสมมติว่ารัฐบาลบ่จ่ายก็ยังทำงานเหมือนเดิม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...กัสู้ดีกว่าดี แต่บ่ได้หวังอะยังตรงนั้น เพราะว่ามันนึกหน่วย แต่มันยังดี บ่ได้เห็นค่าตอบแทนเป็นส่วนสำคัญของการเป็นอสม. อสม.เป็นจิตอาสา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ดีเด่น)

“...ค่าตอบแทน ก่อยังดีดีได้ ก่อนหน้านี้จួយเหลือจาวบ้าน ทำด้วยใจ จิตอาสาแต่ๆ ได้ค่าตอบแทนก่ถือว่าได้กำลังใจ พอดีจะจួយได้เล็กๆน้อยๆ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ดีเด่น)

“...ก่ดีใจดีเป็นหื้อเฮาเนาะ...แต่ดีผ่านมาเขาก็บ่ได้เงิน เขาก็ทำมาจะอัน รายงานก่มีน้กขึ้น บ่ใจว่ามีเงินแล้วมีงานมาหื้อทำ งานมันมีอยู่แล้ว อย่างดียุงลายก่ตั้งมีอยู่แล้วต้องทำอยู่แล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ดีเด่น)

อสม.ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า การได้รับค่าป่วยการเดือนละ 600 บาทนั้น ทำให้การทำงานของ อสม. เปลี่ยนไป จากที่ อสม. เคยทำงานด้วยใจ เปลี่ยนเป็นการทำงานเพื่อหวังแต่ค่าตอบแทน เช่น การเกี่ยกันทำงานมากขึ้น เพราะ อสม.ทุกคนคิดว่าได้รับค่าตอบแทนเหมือนกัน การทำงานกัน่าจะทำเท่ากัน การทำงานของ อสม. จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยลง เพราะชุมชนคิดว่าอสม. ได้รับค่าตอบแทนหรือเงินเดือนแล้ว การทำงานกัควรจะเป็นงานหน้าที่ของ อสม. เอง นอกจากนี้การได้รับค่าป่วยการยังมีผลต่อความกระตือรือร้นของ อสม.ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เช่น อสม. จะกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมประชุม เพื่อหวังที่จะรับเงิน อสม. บางคนจะถามทุกครั้งถึงการจะได้รับเงิน และยังส่งผลให้อสม.บางคนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่เคยทำงานเลย ต้องมีการปรับเปลี่ยนตัวเอง เพราะจะทำให้ตนเองดูเหมือนเอาเปรียบ อสม. คนอื่นได้ นอกจากนี้อสม. บางคนยังให้ความเห็นเพิ่มว่า การได้รับค่าป่วยการยังส่งผลต่อการคัดเลือก อสม. ใหม่ ซึ่งจะต้องเลือกวัยที่เหมาะสมในการเข้ามาทำงานมากขึ้น เช่น คนสูงอายุไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากปัญหาของสายตา การเขียนได้ไม่คล่องแคล่ว และความเข้าใจต่อระบบรายงาน ส่งผลให้เกิดอาการเครียด และการได้รับค่าป่วยการยังเป็นสิ่งจูงใจแก่คนทั่วไปที่มีความสนใจที่จะเข้ามาเป็น อสม. เพิ่มขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ป้ารู้สึกบ่ค่อยดี เพราะเงินทำให้อคนเปลี่ยน จากตะกอนเสาเกยทำด้วยไม้ ทำของเธอไป โดยบ่ต้องมื่อะหยั่งสักอย่าง ทำของเธอด้วยจิตอาสา บ่เกียงว่างานใคร เธอทำได้หมด แต่พอมีเงินเข้ามาจะเกียงกันทำเพราะ ได้เงินเหมือนกัน ช่วงนี้มามีคนว่า ...เขาได้เงินเดือนล่อเอาไปให้อเขาทำ งานของเขา... งานอะหยั่งดีบ่างอย่างตะกอนจาวบ้านบ่ดีเขาจะจ่วยเธอได้ อยู่ อย่างลูกน้ำยุ่งลาย เขาบ่จ่วยเธอแล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ดีเด่น)

“...มีผลนั้ก มันเห็นชัดเลยว่จากคนตีบไปไหน บ่ค่อยมาร่วมงานทำงานจ่วยเป็น ต้องได้มา ได้ทำ ก่ได้เงินเหมือนกัน ก่ต้องจ่วยกัน กระตุ้นได้นั้ก คนตีบเกยเห็นหน้าก่จะเห็น มันทำให้อคนต้องปรับตัวก่า คนส่วนใหญ่เป็นทำ เสาบ่ทำก่บ่ได้...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

“...เธอต้องสังเกตตอนตีบมีค่าตอบแทน เวลาประชุม ร่วมกิจกรรม บ่ค่อยตะใจ แต่มีค่าตอบแทนเข้ามาผู้สึกว่มีการกระตือรือร้นเข้ามานั้กจึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ดีเด่น)

“...ตะกอนบ่มี ก็บ่มีใครว่อะหยั่ง ฮ้องประชุมก็มากัน ปอมีเงินเข้ามา ฮ้องประชุมจะถามก่อนว่เงินเดือนออกก่ ถ่าบ่ออกก่บ่มากัน...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 6 ทั่วไป)

“...อสม.บางคนอายุนั้กกัน หุตาบ่ดี เขียนก่บ่ค่อยได้ ปากันเคียดกัน สุขภาพจะแย่น่าเอ็นดู ต่อไปอสม.ต้องเลือกวัยน้อย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ดีเด่น)

“...อสม. บางคน หันแก่เงินเป็น ปอมีนโยบายค่าตอบแทน 600 บาท มีคนลู่กันเป็น ตอนบ่มีเงิน บ่มีใครมานะครึบ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

4. การคัดเลือก อสม. ดีเด่น และรางวัลที่ได้รับ

การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ อสม. โดยการประกวดคัดเลือก อสม. ที่มีผลงานดีเด่นนั้น อสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เป็นการสร้างความภาคภูมิใจ เป็นเกียรติและให้กำลังใจแก่ อสม. ที่มีความตั้งใจทำงาน มีความเสียสละ ชยัน ทุ่มเท และมีผลการทำงานที่ดี บางคนให้ความเห็นว่า การจัดการประกวดเป็นแรงกระตุ้นให้ อสม. เกิดความตั้งใจที่จะทำงานให้ดียิ่งขึ้น และยังเป็นโอกาสให้ อสม. ทุกคนที่มีผลการทำงานดี ให้มีความกล้าสนใจที่จะเข้าร่วมประกวดเพื่อนำเสนอผลการทำงานของตนเอง เพราะคิดว่าตนเองมีผลการทำงานที่ดี ก็สามารถที่จะเข้าร่วมการประกวดอสม. ดีเด่น ได้เช่นกัน อีกทั้งการเข้าร่วมประกวด อสม. ดีเด่น

ยังทำให้ อสม. มีโอกาสที่จะได้รับความรู้ ประสบการณ์ใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น จากการได้ร่วมรับฟังผลการทำงานของ อสม. คนอื่นๆ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...การประกวดดีใจขึ้นมา เพื่อเป็นการกระตุ้นอย่างหนึ่ง แหมอย่างคือ เป็นกำลังใจ หือกับ อสม.ดีเป็น เป็นคนทำงานแต่ มีผลงาน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเด่น)

“... ได้เกียรติบัตร ก็มีความภาคภูมิใจ ดีเขาก็ทำได้ มีกำลังใจในการทำงานต่อไป ได้ความ ผู้ช่วย ประสบการณ์...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 5 ทั่วไป)

“... หือคนที่ทำงานดี เก่ง มีกำลังใจ สม่กับดีเป็น ได้ทุ่มเททำงาน เป็นมีความพร้อม แต่มั่น กัดทำหือคนดีมีผลงานดี ทำงานเหมือนกัน ได้มีโอกาสแสดงผลงานต่อเก่า เขาทำได้ยะหยัง เขาจะทำบ่ได้ เขาก็คงอยากเป็นอสม.ดีเด่นเหมือนกันนะ...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 10 ทั่วไป)

“...เพราะอสม. ดีเป็นทำงานด้วยใจ เป็นกำลังใจ แรงใจหือเป็น บางคนเป็นมีผลงานดี เป็น ทำมา เก็บหลักฐานไว้ ก่อจะทำหือ ได้หือว่าคนๆนี้ทำงานเหมือนกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลที่ 4 คีเด่น)

“... ได้รางวัลมา ก็เป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่ง จะ ได้ทำหือมีการกระตือรือร้นในการทำงาน คนอื่นเห็นเขาไปประกวดมาก็มี ประกวดก็สู้สิกว่าดี ขึ้นบนเวทีได้รับรางวัล เป็นเกียรติ แก่เขา...” (ผู้ให้ข้อมูลที่ 7 คีเด่น)

“...การประกวดก็ดี ช่วยกระตุ้นหืออสม. มีความกล้า ได้แสดงความสามารถ มีความคิดดีๆ ดีจะเอาไปแข่งขัน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 คีเด่น)

แต่ อสม.กลุ่มทั่วไปบางคนให้ความเห็นว่า อสม.ที่จะเข้าร่วมการประกวด อสม. คีเด่นได้นั้น จะต้องเป็นคนที่มีความพร้อม ขยัน มีความสนใจ กล้าที่จะแสดงออก มีการพูดที่ดี และมีการเตรียมตัวที่ดี ประกอบกับต้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้วย อสม.บางคนให้ความเห็นว่า การประกวดทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่าง อสม. ด้วยกัน เพราะความจริงแล้ว อสม.ก็ทำงานทุ่มเทเหมือนกัน เพียงแต่เป็นคนที่ไม่กล้าแสดงออก พูดไม่เก่ง บางคนให้ความเห็นว่า

ไม่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมประกวด เพราะตนเองเป็นคนไม่กล้าแสดงออก ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...แต่ว่ามันต้องคนดีพร้อม หมั่น เก็บงานดี เหมือนอย่างต้องยุ่งๆ อยู่นี้ดี บ้างคนทำงานดีแต่อยู่ บ้าง มันกับได้มา คนดีเป็นได้ก็เหมาะก็กับเป็นๆทำงานจริงๆ ตั้งใจทำ...”
(คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...แต่บางทีมันก่อนใจเนาะ มันอยู่ดีว่าเจ้าหน้าที่จะเลือกใคร เห็นใครดีเป็นมีความพร้อม สามารถจะทำได้จริงๆอสม.ก็ทำงานเหมือนกันทุกคนเนาะ อย่างเขาหลายๆคนมันบ่งกล้า ดีจะอยู่ บ่งกล้าดีจะทำไมค์ บ่งพร้อมเนาะ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...แต่มันก็คิดว่าเขาพร้อมก็ เขาสนใจปอละยัง มันต้องใช้เวลา บ่งใจจะไ้ไปคัดเลือกก็ ไปบ่งใจ ตัวเก่าต้องพร้อม ต้องเตรียมตัวให้ดี...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทั่วไป)

“...จะว่าไปก็ดี แต่ทำให้อสม.จะต้องแข่งขันกันจริงๆอสม.เหมือนกัน ก็คนทำงานเหมือนกัน แต่ว่าเป็นสนใจ เสียสละ เก็บผลงาน ละก็ต้องยุ่งๆ กล้าตาย จะว่าไปเป็นพร้อม หมอกันตรงนี้ด้วย ก็เลยสนับสนุนให้อาจารย์ร่วมคัดเลือก...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

“...การประกวดก็เข้าอสม. จะได้แสดงความสามารถ แต่ตัวเองบ่งสนใจ ดีจะประกวด เพราะอู้บ่งอยู่ แบบนี้ดีกว่า...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

สำหรับรางวัลที่ได้รับจากการคัดเลือก อสม. ดีเด่นนั้น อสม.ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นว่า มีผลสำคัญต่อการปฏิบัติงาน เพราะทำให้ตนเองเกิดความภูมิใจ ถือเป็นรางวัลของชีวิต เป็นแรงยึดเหนี่ยวจิตใจ และแรงบันดาลใจในการทำงาน ทำให้เกิดความสนใจอยากทำงานต่อไป การทำงานต้องทำให้สำเร็จ และต้องทำให้ดีกว่าเดิม ทำให้เกิดการพัฒนางานของตนเองอยู่เสมอ อสม. บางให้ความเห็นว่าต้องทำให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อน อสม.คนอื่น ในฐานะที่ตนเองเป็นประธาน อสม. บางคนให้ความเห็นว่า การได้รับรางวัลมาแล้วเชื่อว่าจะทำให้ตนเองหยุดการทำงาน ก็ยังคงต้องทำงานต่อไป และทำให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย นอกจากนี้การได้รับรางวัลยังส่งผลทำให้ อสม. ได้เป็นที่รู้จักและยอมรับจากคนอื่นๆ มากขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เป็นรางวัลชีวิต กระตุ้นให้เธออยากทำงานต่อ การเข้าร่วมประกวดทำให้เธอได้ประสบการณ์ใหม่ๆ เอาสิ่งใหม่ๆ เอาสิ่งดีๆ ที่คนอื่นเป็นได้ขึ้นมา เอามาพัฒนางานตัวเอง...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 คีเด่น)

“...มันก็มีผล มันจะเป็นแรงยึดเหนี่ยวจิตใจเธอในการทำงาน มันจะต้องทำงานให้สำเร็จจึ้น...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

“...มี เป็นแรงบันดาลใจ ได้เป็น อสม.คีเด่น เป็นก่จะตั้งใจทำงานของเป็น...”
(คนที่ให้ข้อมูลที่ 8 ทั่วไป)

“...คนดีเป็นได้เป็นก่กฎมิใจขนาด ยิ่งระดับจังหวัดมันก่หลายอำเภอดีมาร่วม คนเก่งเจอคนเก่ง ได้สร้าง ชื่อเสียงให้ เป็น คนสู้จักนัก มีคนยอมฮับเป็นนักจึ้น เป็นก่คงต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอด...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 9 ทั่วไป)

“...เขาก็ต้องพัฒนางานเขาตลอด ดีว่าหน่วยงานดีอื่นก่มาขอคูงาน เป็นก่ไปพัฒนาของเป็นเขาเลยต้องทำให้งานเราดีขึ้นเสมอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 คีเด่น)

“...ได้แล้ว เขาก็ต้องเยะให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อนอสม. ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 คีเด่น)

“...มีจิตใจดีจะทำต่อ บ่ได้มุงหวังว่าเขาได้รางวัล เขาจะต้องคีเด่น บ่ได้คิด ได้รางวัลเหมือนเป็นสิ่งปลอบใจ แต่เขาต้องทำๆหนักกว่านั้น ต้องทำต่อบ่ใจว่าได้คีเด่นแล้วบ่เอาอะยังแล้ว ยังต้องทำต่อ ทำให้อดีว่าเดิมตวย...” (ผู้ให้ข้อมูลที่ 10 คีเด่น)

และ อสม. กลุ่มทั่วไปบางคนให้ความเห็นเพิ่มว่า การได้รับรางวัลนั้นอาจจะส่งผลในด้านอื่นๆ ตามมา เช่น การได้เป็นหน้าเป็นตาของชุมชน การเป็นคนมีชื่อเสียง ได้เป็นที่รู้จักแก่ทุกคนในและนอกชุมชน อสม. บางคนที่ได้รับรางวัลจากการประกวด ซึ่งอาจทำให้มีผลต่อการลงสมัครแข่งขันเลือกตั้ง สท. หรืออาจจะเพื่อหน้าที่การงานการประกอบอาชีพของตนเอง ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...มันก่คงต้องมีผลพองเนาะ...จะว่าไปแล้วถ้าได้มามันก่ทำให้อมีคนสู้จักนักจึ้นนา มีชื่อเสียงเนาะ มันอาจจะมีผลอะยังพองกับเป็นอันนี้เขาบ่ฮู้เนาะ ลงทุนลงแรงนักเหมือนกัน อย่างจะลงสท.กา เพื่อหน้าตาภา เขาบ่ฮู้...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 13 ทั่วไป)

“...ก้าน ได้รับรางวัลมาแล้ว ยิ่งบ้านนี้ก็ได้ไประดับประเทศ ระดับเขตเป็นก่ภูมิใจกันจักกัน
 จาวบ้าน ผู้นำกา เทศบาลกาช่วยกัน เป็นหน้าเป็นตาหมู่บ้านตำบล อย่างตำบลนี้เป็นได้ไป
 ระดับเขตนะ มั่นก่ช่วยได้นัก คนสู้จักกัน ลงสภาพ. ก่ได้คะแนนจักกันถึงจะบ่ได้เป็น ปี่แหม
 คนกระดืบประเทศก่อน เป็นเป็นหมอนวดอยู่แล้ว ถนัดงานด้านนี้มาเมิน ก่มีผลต่อหน้าที่
 กำนางาน มีคนสู้จักกันขึ้น คนก่มาท้วงกับเป็นนักขึ้น มีงานอะหยังเป็นก่มาเจริญ ไปสอนไป
 ออกงาน เป็นดีคูงาน ก่บ่รู้ว่ามันมีส่วนก่อน ...มันก่ทำอะมีพ่องนะ...”
 (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทัวไป)

แต่กลุ่ม อสม. ทัวไปบางคนนั้นให้ความเห็นที่แตกต่างกันไปว่า การได้รับรางวัลไม่มีผลต่อ
 การปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าจะได้รับรางวัลแล้วยังคงต้องทำงานเหมือนเดิม หากใช่ว่าการได้รับรางวัล
 ของ อสม. ถือว่าจบบทบาทการทำงานเป็น อสม. แล้ว และการได้รับรางวัลนั้นแตกต่างจากการ
 ได้รับการขึ้นเงินเดือน และการทำงานของทั้ง 2 กลุ่มก็ยังทำงานเท่ากัน ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม.
 ดังนี้

“...ก็คงต้องทำงานเหมือนเดิม เพราะมันบ่ใจเหมือนขึ้นเงินเดือน...”
 (คนที่ให้ข้อมูลที่ 7 ทัวไป)

“...ก่ทำอะมีก้า เสาเกยกทำอย่างใดเฮาก่ต้องทำอย่างนั้นอยู่ บ่ใจได้แล้วลาออก บ่ทำอะหยัง
 สักอย่างละ ปอละบ่ใจ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทัวไป)

“... ได้กับบ่ได้รางวัล การทำงานก่ทำงานปอๆกัน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 ทัวไป)

**ความสัมพันธ์ระหว่างอสม. และผู้ที่เกี่ยวข้อง (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข, อสม., ผู้นำชุมชน
 และเทศบาลหรืออบต.)**

1. ความสัมพันธ์ระหว่าง อสม.กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

จากผลการศึกษาพบว่า อสม. ทั้ง 2 กลุ่มให้ความเห็นเหมือนกันว่า ความสัมพันธ์ที่ดี
 ระหว่าง อสม. กับผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้การสนับสนุนการทำงาน ของ อสม. โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่ดี
 กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สามารถทำให้การทำงาน ของ อสม. บรรลุความสำเร็จได้ เพราะคิดว่าการมี
 ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สนับสนุนกัน มีผลทำให้ง่ายต่อการที่คิดจะทำหรือขอใครช่วยทำงาน เพราะ
 มีคนให้คำปรึกษา ให้การสนับสนุนการทำงานอยู่ตลอด ก็จะทำให้การทำงานสำเร็จไปได้ เช่น การ

คัดเลือกออส.ดีเด่นระดับจังหวัด และระดับเขต ก็ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการให้คำปรึกษา การจัดทำเอกสาร วิธีการนำเสนอ ให้กำลังใจ เพราะออส.คิดว่าถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้การสนับสนุน ออส. ก็คงไม่สามารถผ่านการประกวดเข้ามาถึงระดับนี้ได้ บางคนให้ความเห็นว่าการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทำให้ ออส. สามารถปรึกษา ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้การทำงานราบรื่นเสร็จทันเวลา นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนอื่นๆ ก็มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานของออส.ด้วยเช่นกัน ได้แก่ ผู้นำชุมชน จะให้การสนับสนุนในด้านการประชาสัมพันธ์ และการประสานงานในชุมชน และเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ซึ่งถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน การทำงานก็จะเสร็จได้เร็ว และสำเร็จตามเป้าหมาย ตรงกันข้ามถ้ามีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี ไม่มีความสนิทสนมกัน การจะขอความร่วมมือหรือช่วยเหลือจากใครนั้นก็คงยากขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูดออส. ดังนี้

“...คนเขาถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำอะไรมันง่าย ขออะไรมันก็จะง่าย ขึ้นมาแหม่น้อย อย่างปี่จะไปอนามัยบ่อย มีอะไรมันก็จะไปถามหมอ อย่างการทำงานหมอก่อนช่วยได้นัก เป็นปี่เลี้ยงได้ดี มีอะไรมันก็ถาม แก้วได้ ทำปี่ได้ก็ถามก็หือเป็นช่วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...ช่วยได้เจ้า อย่างตอนตีจะประกวดระดับจังหวัด กับระดับเขต ก็ต้องอาศัยหมอบเป็นช่วย หลากหลาย ถ้าปี่ได้คุณหมอบเป็นช่วยก็สงบได้ขนาดนี้เจ้า คนอื่นๆก็เหมือนกันต้องทำงาน ร่วมกัน บ่ว่า คนจาวบ้าน ปื่อหลวง เทศบาล จะทำงานคนเดียวเป็นไปไม่ได้ มันบุลุก ละก่าทำ หืองานเสร็จไวขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...ถ้าหาความสัมพันธ์กัน มันจะง่ายหือการทำงานมันราบรื่น หมออนามัยคอยช่วยเหลือ หือ คำแนะนำ งานก็จะเสร็จทันเวลา...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 3 ทั่วไป)

“...ช่วยได้ก่า อย่างถ้าหาสนิท คู่เนยกกับเป็นเฮาก็จะกล้าถาม กล้าขอเป็นช่วย มันง่ายขึ้น อย่างคนตีจะคัดเลือกออส. เจ้าหน้าที่ที่เป็นช่วยขนาด แนะนำกา สอนกา จะอู้จะไคฟ่อง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

“...อย่างป้อหลวงก่เหมือนกัน เสากต้องขอเป็นจ่วยหลายเรื่อง ประกาศเสียงตำสายกา
ประสานงานกัน สำหรับเทศบาลผมเป็นสท. ก็ประสานงานกันง่าย มีอะหยังก่จะไปอู้ไป
ขอได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ตีเด่น)

“...ถ้าร่วมมือกัน งานก็จะสำเร็จได้เร็ว อย่าง ผู้ใหญ่บ้านก็จะช่วยเรื่องเครื่องเสียง แบ่ง
งานกันทำ ช่วยกันทำงาน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 7 ตีเด่น)

ทั้งนี้ อสม. ทัวไปบางคนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า จากประสบการณ์ที่ผ่านมารอง อสม.
เข้าประกวดอสม.ตีเด่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ทั้งการให้
คำแนะนำ คำปรึกษาอยู่ตลอดเวลา และด้วยความที่ อสม. มีความสัมพันธ์ที่ดี มีความสนิมสนมกัน
ระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ก็จะทำให้การประสานงานง่ายขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...มันก่ช่วยได้เหมือนกัน อย่างเห็นคนดีจะเข้าประกวดอสม.ตีเด่น หมอก่ช่วยขนาด สนธิ
กันกับหมอมันก่จะง่าย ขอเป็นๆก่ช่วย ช่วยนักดวย บอกชะปะ๊ะ หื้อทำอย่างอันเน้ออย่างอู้
เน้อ อย่างไคมันจะดี จะถูก หั้นเขาไปอนามยตั้งวัน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทัวไป)

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอสม.ด้วยกันนั้น ก็สามารถที่จะช่วยทำให้การทำงาน
บรรลุความสำเร็จได้ เพราะลักษณะการทำงานของอสม.จะต้องพึ่งพาอาศัยกันในการทำงาน อสม.
จะต้องมีความเข้าใจ สนับสนุน รักกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
ให้กับคนที่มีความสามารถทำ ก็จะทำให้การทำงานราบรื่นไม่มีอุปสรรค งานนั้นสำเร็จเสร็จได้
ทันเวลา เช่น ผู้เป็นประธาน อสม. ก็จะต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกอสม.ในการทำงาน ถ้าพึ่ง
ตัวเองคนเดียวคงทำไม่ได้ ซึ่งถ้ามีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างประธานกับสมาชิก งานก็จะไม่เสร็จ
ตามเวลาหรือตามเป้าหมายได้ นอกจากนี้ อสม. บางคนยังให้ความเห็นว่าการทำงานของ อสม. ต้อง
มีทีมงาน มีกลุ่มช่วยกันทำงาน เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีแนวคิดใหม่ๆ ที่ทำให้การ
ทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้ และถ้าเกิดมีปัญหาจะสามารถช่วยกันหาวิธีแก้ไขร่วมกันได้ ดังเช่น
ตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...ก่ช่วยได้ อสม.เสากต้องเป็งกันอยู่แล้ว ช่วยกันทำงาน หมู่บ้านเฮาบ่ใจหน้อยๆ คนเดียว
จะไปไหวจะไค บ่แล้วสักเตื่อ เข้าใจกัน สนธิกัน ฮักกัน ขอกันก่ง่าย...” (คนให้ข้อมูลคนที่
12 ทัวไป)

“...ความสัมพันธ์ดีมันดีแต่ๆ ป๊อว่า ขอกัน ใจกันง่ายขึ้น มีอะหยังเขากจะช่วยเหลือ ถ้าเฮาบ่ ดีกับเขาก่า จ้างเขากบ่ไค้มาช่วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

“...กับเพื่อนอสม. ถ้าเฮาได้รู้ ได้ประชุมกัน เขากจะรู้ความคิดของอสม. คนอื่นๆ แนวคิด ใหม่ๆ ดีเฮาอาจจะคิดบ่ถึง มันกจะช่วยทำให้อการทำงานของเขาสำเร็จไปได้ มันต้องอาศัย ความร่วมมือ ทำเองบ่ได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ดีเด่น)

“...หมู่เดียวกันช่วยได้นัก ต้องเป็งกันเฮาช่วยเขาๆช่วยเหลือ อย่างประธานกจะอาศัยลูกน้อง ช่วย ก่าเขาคคนเดียวบ่ได้บางทีหัวหน้าบ่ถูกกับลูกน้อง จะขอลูกน้องช่วยกบ่กล้า ตัวลูกน้องกบ่อยากจะทำช่วย ละก้านมันจะแล้วว้า มันจะไปแล้วจะไค...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

“...ก้านทำงานเองคนเดียวจะทำบ่ได้ ต้องมีทีมงาน มีกลุ่มของเขา ถ้ามีงานมาจะมีการร้อง มาประชุมกันมีอะหยังก็มาอู้กัน ถ้ามีปัญหาอะหยังกจะช่วยกันหาวิธีแก้ร่วมกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

2. การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้ที่เกี่ยวข้องในตำบล

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ได้รับการสนับสนุนการทำงานส่วนใหญ่จาก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัย ในด้านการให้ความรู้ คำแนะนำในเรื่องโรคต่างๆ โรคที่เกิดขึ้นใหม่ เป็นที่ปรึกษาแก่ อสม. เช่น การเขียน โครงการเพื่อของบประมาณ บางคนให้ความเห็นว่าบางครั้งเมื่อมีคำถามจากชาวบ้านที่ไม่สามารถตอบได้ เช่น โรคอุบัติใหม่ที่ อสม. ยังไม่มีความรู้ ก็สามารถจะโทรศัพท์ขอคำปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังให้ความเอาใจใส่ ดูแลการทำงานของ อสม. เช่น คอยแนะนำการเขียนโครงการ การให้กำลังใจในการประกวดอสม. ดีเด่น ส่วนผู้นำชุมชนจะมีส่วนสนับสนุนในด้านการประสานงานการทำงานในพื้นที่ และความร่วมมือประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ในส่วนของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนด้านงบประมาณจัดทำโครงการ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น คนพ่นหมอกควัน เครื่องพ่น และสารเคมี สำหรับการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...บางครั้งเขาเจอคำถามของชาวบ้าน โรคตีมาใหม่แต่เขาอู้บ่ได้ เขากจะ โทรถามหมอ อนามัย ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของเขา ด้านป้อหลวง กำนัน ผู้นำ เขาจะขอความร่วมมือจากเป็น ขอเป็นช่วยประสานงาน ประกาศเสียงตามสายกา เทศบาลกจะเป็นงบประมาณเฮาจะ เขียนโครงการไปขอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...เจ้าหน้าที่สนับสนุน ด้านเอกสาร ความรู้ อย่างการประกวดอสม. หือกำหนดเอาใจใส่ดูแล เขาเวลาไปประกวด เป็นก็ดูแลเป็นอย่างดีไปด้วยกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 คีเด่น)

“...การทำงานต้องมีการประสานงานกันตลอด เพราะถ้าบ่มีปี่เลี้ยง บ่ได้ หมอต้องเป็นปี่เลี้ยง จะสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ความรู้ ข้อเสนอแนะต่างๆ เขาต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเด่น)

“...ปื่อหลวงก็จะช่วยตีว่าประกาศเสียงตามสาย เขาจะไปขอความช่วยเหลือมากกว่า จะดีกว่า อยู่กันง่ายกว่า...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

“...หมู่ปื่อหลวง เขาจะขอเป็นช่วยอย่างประกาศเสียงตามสาย กำหนดรณรงค์ต่างๆ ตีมันต้องใช้ชุมชนช่วยก็จะขอผ่านตั้งเป็น เทศบาลกาเกีนา แต่ต้องทำให้ออกตามระเบียบเป็น มันก็ได้ ฟ้องบ่ได้ฟ้อง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

และมี อสม. ทั่วไปบางคนให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อสม. กับเทศบาลนั้นอาจมีปัญหาอยู่บ้าง โดยเฉพาะขั้นตอนการทำงานที่ยุงยาก ตามระเบียบทุกขั้นตอน และบางครั้งก็ไม่ได้ รับการสนับสนุนงบประมาณด้านสุขภาพ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เทศบาลส่วนใหญ่จะบ่ค่อยตีะไค ขึ้นต่อนมันนัค...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...เทศบาลจะบ่ค่อยตีะไคกัน จะเกี่ยวข้องกันก่ต่อนของบหมันปุ่น...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...เทศบาลกาเกีนา แต่ต้องทำให้ออกตามระเบียบเป็น มันก็ได้ฟ้องบ่ได้ฟ้อง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

3. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอสม.กับเจ้าหน้าที่ และระหว่างอสม.กับ อสม.

การทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับอสม. ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดงานวันขึ้นปีใหม่ งานวัน อสม. แห่งชาติ งานรณรงค์ต่างๆ ที่นานๆ จะจัดขึ้น อสม. ทั้ง 2 กลุ่มให้ความเห็นว่า มีส่วนช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอสม.กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ

ระหว่าง อสม. กับ อสม. ด้วยกันได้ ทำให้ อสม.ทุกคนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้มีโอกาสมาพบปะกัน บางคนที่ไม่ค่อยได้มาร่วมกิจกรรมหรือยังไม่เคยรู้จักกัน ได้มาทำความรู้จักกัน ศึกษานิสัยใจคอกัน มีความคุ้นเคยสนิทสนมเป็นกันเอง เกิดการพูดคุยระหว่างกัน เพราะคิดว่าการพูดคุยกันจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันมากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่ง อสม.บางคนให้ความเห็นว่าการทำงานกับคนจำนวนมากต้องมีการประสานงานมากขึ้นด้วย ส่งผลให้ปัญหาอุปสรรคในการทำงานลดลง นอกจากนี้การทำงานร่วมกันยังทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานมากขึ้น การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการเกรียง กลัวและไม่กล้า เป็นการทำงานในลักษณะพี่น้อง ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...กิจกรรมช่วยสร้างความสัมพันธ์ คนเขาถ้าได้รู้ได้จำกันมันจะดีขึ้น ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...ก็จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ให้เขากับเจ้าหน้าที่ที่หือดีขึ้น ได้รู้ได้จำกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...ทำให้อเกิดความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับอสม. ได้รู้จักกันมากขึ้น ได้ทำงานร่วมกัน อสม.บางคนไม่ค่อยได้มาร่วมกันตะใดก็จะได้มา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

“...มีงาน อสม. งานวันเอดส์ ระดับอำเภอ ตำบลก่อนจะทำงานกับคนนั้นๆ จะต้องมีการประสานงานกันตั้งนั้นกันด้วย ทำให้อเขาได้รู้จักนิสัยใจคอ กัน เกิดความสนิทสนมกันมากขึ้น ได้รู้การทำงานของคนอื่นๆว่าเป็นทำอย่างไร ก็คืออย่างไรต้อง เหมือน กับได้เขียนฐูของกัน และกัน การทำงานอะยังมันก็จะได้ง่ายแหมน้อย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ดีเด่น)

“...ได้รู้จักกัน ช่วยกันและกัน ได้ทำงานในลักษณะเหมือนพี่น้อง...”
(คนที่ให้ข้อมูลที่ 8 ทั่วไป)

“...มันดีตรงที่ว่าอสม.ทุกคนได้มาร่วมกัน ได้รู้จักกัน อย่างบางคนตีบค่อยมาร่วมอะยังก็จะได้มางานนี้ละ มาได้รู้จักสนิทกันกับหมอนักขึ้น เยี่ยะกานด้วยกันจะได้ไม่ต้องกลัว ต้องเกร็งบ่กล้า...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 13 ทั่วไป)

อสม.ทั่วไปให้ความเห็นเพิ่มว่า ในบางกิจกรรมการทำงานของ อสม. ยังได้เชิญกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นให้เข้ามาบิณฑบาตหรือส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้เพราะการทำงานของ อสม. ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลกลุ่มนี้ในการทำงานต่อไป ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ปีใหม่/สิ้นปี มีกำนัน นายก อสม.มาร่วม ช่วยสร้างความสัมพันธ์ เพราะเมินๆจะได้มานั่งอยู่ ได้จำกัน ได้มาร่วมกันกันนั่งปรึกษากัน อสม. ทุกหมู่บ้าน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 1 ทั่วไป)

“...กิจกรรมปีใหม่ที่อสม. ป้อหลวง กำนัน จาวบ้าน ไปร่วมช่วยเยอะเหมือนกัน ในกำน สร้างความสัมพันธ์ ก็ได้รู้จักกัน คู่กันเคยกัน วันหน้าเพื่อเฮามีอะหยิ่งเฮาจะได้ไปขอเป็นได้...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 5 ทั่วไป)

และในส่วนของการทำงานร่วมกันระหว่างอสม.ด้วยกันเองนั้น อสม. ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่ม อสม. ได้ เนื่องจากลักษณะงานของอสม. ที่จะต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม จึงต้องมีการประชุม อสม. ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ได้มีโอกาสศึกษาลักษณะนิสัยของกันและกัน เกิดความสนิทสนมกันมากขึ้น แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้กับคนที่ความสามารถ ทำให้การประสานงานกันง่ายขึ้น มีความสามัคคี อีกทั้งการทำงานร่วมกันระหว่างตำบล และอำเภอ ทำให้รู้จักกันมากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานซึ่งกันและกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนี้ อสม. เองต้องร่วมทำงานกับคนอื่นด้วย ไม่อย่างนั้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ และงานก็อาจจะไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...จะมีการแบ่งงานกัน เสนอความคิดเห็นในที่ประชุมว่าจะเอาจะใดกัน แบบไหน อย่างไร ใครจะทำหน้าที่อะหยิ่ง เขาต้องมาแชร์กัน มาช่วยกัน เขาต้องมีทีมที่จะทำงาน มีแกนนำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

“...ได้รู้จักกันมากขึ้น ประสานงานกันได้ง่ายขึ้น...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 5 ทั่วไป)

“...ได้ความสามัคคี ได้ร่วมงานกัน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 7 ทั่วไป)

“...การทำงานบางอย่างมันต้องทำร่วมกันหลายคน เขาคคนเดียวไม่สามารถทำได้บางอย่างทำ เขาไปได้ คนอื่นทำได้เข้าก็ต้องหือเขาทำ ในระดับอำเภอก็มีทำงานร่วมกันระหว่างอสม. ตำบลเขากับตำบลอื่น ก็ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ว่าตำบลเขาเขาทำแบบนี้ ได้ฟัง ตำบลอื่นเป็นทำกันอย่างไรบ้าง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

“...อย่างงานของอำเภอจัด เขาได้ปะได้เจอคน ได้รู้จักคนมากขึ้น คนเขาได้รู้จักกันมันดี วันข้างหน้าเขาอาจจะได้เป็งอาศัยเป็นกันได้ อย่างบ้านเขามันรู้จักกันหมด จะรู้ว่าใครเป็นจะใครพอ เขาจะเข้าได้ถูกตาง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทัวไป)

“...ได้เจอกัน ได้รู้จักกันมากขึ้น จะได้กันเกยกัน สนิทกันมากขึ้น เขาเป็นจะใครเขาเป็นจะใคร เห็นว่าเขาทำงานจะใครพอ แต่ถ้าระดับอำเภอจะเจอกันอย่างวันอสม. การเดินรณรงค์กา จะแค่เห็นหน้ากัน ทักทายกัน ได้รู้ว่าใครเป็นอสม.อย่างกับเขาพอ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทัวไป)

“...ถ้าเขาบ่มาหากัน มันบ่บ่มีความสัมพันธ์กัน ก่จะทำให้งานบ่ประสบความสำเร็จ ต่างตำบลเป็นมีอะฮยังเฮากจะไปพร้อมกับเป็น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเด่น)

ความเป็นอยู่ส่วนตัวและครอบครัว

1. การสนับสนุนจากครอบครัวในการทำงานอสม.

ผลการศึกษาค่าการสนับสนุนจากครอบครัวต่อการทำงาน ส่วนใหญ่ อสม. ทั้ง 2 กลุ่มได้ให้ความเห็นว่า ได้รับการสนับสนุนจากคนในครอบครัวให้ทำงาน เช่น มารดาของ อสม. ที่ป่วยมีโรคประจำตัวจึงอยากให้อสม. ช่วยดูแลคนอื่นบ้าง การได้รับการปลุกฝังจากครอบครัวที่ชอบทำงานให้สังคมมาตั้งแต่บรรพบุรุษให้มีความเสียสละต่อสังคม สามียของอสม. บางคนจะสนับสนุนด้วยการขี่มอเตอร์ไซด์ไปส่งวัดความดันโลหิตชาวบ้านในหมู่บ้าน รวมทั้งทำงานบ้านแทน อสม. ได้ เช่น การทำกับข้าว การขาย และยังสามารถให้คำแนะนำในการทำงาน ช่วยกิจกรรมของ อสม. เหมือนเป็นงานของตนเอง เช่น การจัดสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ในกิจกรรม ตลอดจนการไปรับส่ง อสม. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนบุตรจะให้การสนับสนุนบิดามารดา โดยไม่ได้ขัดแย้งหรือคัดค้านและให้การยอมรับเมื่อเห็นพ่อ แม่ ตนเองทำงานเพื่อชุมชนแล้วมีความสุข และในบางครอบครัวให้การสนับสนุนเพราะเห็นว่าการทำงานของอสม. เหมือนเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...แม่จะหื้อเจ้า เพราะเป็นเป็นคนจี้โรคอยู่แล้ว จะชอบหื้อดูแลคนอื่นอย่างแฟนก็ได้ ว่าอะหยัง เวลาไปงานตีสั้นตีนี้ จะมีปัญหาในการเป็นอสม. เขาจะไปหรือถ้ามีงานในครอบครัว เขาจะเปลี่ยนแปลงในบ้านเฮาก่อน แล้วไปงาน อสม...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

“...สนับสนุน เพราะว่าครอบครัวป่าจะทำงานหื้อชุมชนตั้งแต่รุ่นอ้อย เหมือนบรรพบุรุษปลูกฝังมาจะเป็นคนดีเสียสละต่อสังคม อย่างลูกสาว แฟน ก่อจะเห็นเขาเป็นคนอย่างอ้อ เขาก็อมฮับเฮา บอกมันเป็นความสุขของแม่ เขาเหนื่อยหน่อยไง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

“...แฟนเป็น โอเคเจ้า เวลาแม่แลงจะไปวัดความดันหื้อคนไข้ในหมู่บ้าน แฟนก็จะขี่รถเครื่องไปส่ง อย่างตอนไปนำเสนอแฟนก็จะช่วยบอกว่าทำแบบอ้อๆเนื้อ เนะนำ การอู้ การใช้คอมพิวเตอร์ในการนำเสนอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 คีเด่น)

“...แฟนบ่ได้คัดค้าน บ่ได้ว่าอะหยัง แฟนยังช่วยแหมก่อน อย่างไปงานฮั่นงานนี้เขาก็จะไปส่งพ่อง บางทีเขาก็ยังช่วยทำกับข้าวแตนถ้าเฮาบ่ได้ทำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเด่น)

“...ลูกสนับสนุนดี บ่ว่าอะหยัง ไปเตอะ ความสุขของแม่...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 8 ทั่วไป)

“...แม่ สามี เป็นเข้าใจ เฮามาตรงนี้ สิบหกสิบเจ็ดปีแล้ว มีงานอย่างเลี้ยงบ่ใหม่ จัดสถานที่เครื่องเสียงกา สามีก่อจะมาช่วย บ่ว่าอะหยัง ก่อเห็นว่ามันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนตวย เฮาบ่ได้ทำอะหยังตีบตี...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...ครอบครัวสนับสนุน คล้ายเป็นบุญ บุญเฮาทำอะหยังเฮาก็บ่ต้องกิดหยัง กุศลเฮาก็ตั้งได้ เจอคนนั้นคนนี้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ฮู้จัก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 คีเด่น)

อสม. บางคนให้ความเห็นเพิ่มว่า ตนเองได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเพราะทำตนเป็นตัวอย่างให้ครอบครัวเห็นว่าการมาทำงานเป็น อสม. ทำให้ตนเองการไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ และไม่เล่นการพนัน การมาเป็น อสม. ยังไม่เคยทำอะอะไรที่เสียหาย หรือทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ครอบครัวมีปัญหา อย่างน้อยผมยืนพื้นฐานแล้ว มาก่อนเป็น อสม. ครั้งแรก จะทำหือ เขาเห็นว่า ผมเนี่ยะ เหล้าบ่กิน บุหรี่บ่สูบ กำนพนั้นผมก็บ่เล่น จนบ่เดียว ผมก็ตั้งบ่ดื่ม บ่สูบ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 คีเค่น)

“...บ่มีใครว่าอะหยัง ก่คงมีพ่องแต่ก่บ่มีหยัง เฮาบได้ทำหยังเสียหอย ทำเพื่อชุมชน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 คีเค่น)

แต่มีอยู่บางครอบครัวที่เริ่มแรกไม่มีเข้าใจในการทำงานของ อสม. จึงมีการบ่นในเรื่องของ การทำงานที่มีบ่อยครั้ง แต่พอเวลาผ่านไปครอบครัวก็ได้เข้าใจ เมื่อได้เห็นการทำงานของ อสม. ที่ทำ เพื่อชุมชน สังคม ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ตอนแรกแฟนก่อนเหมือนกัน แต่ต่อๆมา แฟนก่อนฮับได้ เข้าใจ เพราะเขาเข้ามาทำงาน เพื่อสังคม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 คีเค่น)

“...ครอบครัวที่ดี บ่ว่าอะหยัง ก่จะมีพ่องดีออกบ้านหมั้น จะถามไปไหนแหลมละ แต่เขาก่ หันว่าเขาไปทำอะหยัง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทั่วไป)

“...สามีก่อนพ่อง ถ้างานหนัก เขาก่อธิบายว่า ก่ทำเพื่อสังคม เป็นประโยชน์ เกิดมาตั้งเตื่อ ลูก กี่สนับสนุน ตักว่าอยู่บ่คาย ทำประโยชน์ในชุมชนดีที่สุด...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 7 ทั่วไป)

“...ใหม่ๆแฟนก่อนเข้าใจ ว่าจะต้องไปทำโน้นทำนี้ แต่เมินๆไปก่เข้าใจ ตั้ทำก่ญาติพี่น้องทั้ง นั้น คนบ้านเดียวกัน ก่เลิกว่า บางเตื่อก่ยังบ่ทำจะอ้อเอา เนะเฮาแหลมซ้า...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

2. อุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การทำงานในหน้าที่ของ อสม. นั้นไม่ได้เป็น อุปสรรคและไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานหลักของตนเอง เนื่องจากสามารถแบ่งเวลา ได้ เช่น อสม. มีอาชีพรับจัดดอกไม้ และพร้อมกับมีงานของ อสม. ตนเองก็จะต้องเตรียมจัดดอกไม้ ให้เสร็จก่อน อสม. บางคนอาชีพหลักของตนเองเป็นงานส่วนตัวไม่ได้เร่งรีบให้เสร็จ สามารถเลื่อน และเสียสละเวลาได้ เช่น อสม. มีอาชีพเกษตรกร ซึ่งงานไม่ได้มีความรีบเร่งให้เสร็จในวันเดียว จึง สามารถเลื่อนวันทำงานได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...งานดีทำอยู่ คือฮับจัดดอกไม้ งานอสม.บได้กระทบ สามารถแบ่งเวลาได้อย่างดีผ่านมา งานวันพ่อจัดดีเทศบาล พอดีมีงานอสม.ก็จะต้องแบ่งเวลา ต้องจัดดอกไม้ไว้ก่อนตอนกลางคืนเอาจะได้เสร็จก่อน เพื่อที่ว่าวันพรุ่งนี้เขาจะได้ไปทำงานอสม.ได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...บ่เบียดบังครับ เขาต้องแยกหื้อออก สมมติพรุ่งนี้มีประชุมอำเภอ มีกำหนดทำวันนี้หื้อแล้ว ต้องสละเวลาเพื่อไปงานของ อสม. มีอะหยั่งจะทำไว้ล่วงหน้าเพื่อจะได้ไปงานอสม. ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ดีเด่น)

“...บ่เบียดเจ้า ถ้ามีประชุม เขาเยี้ยะกำหนดเขา เขาก็ไปได้ กำหนดมันก็บ่ใจอะหยั่งแต่ว่าบ่เร่ง วันนี้บได้ทำวันพรุ่งนี้ก็ได้ แบ่งเวลาได้ ถ้าเขาบ่ไปเขาก็บ่ได้ความฮู้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ดีเด่น)

“...งานเขาเป็นงานส่วนตัว สละเวลาได้...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 6 ทัวไป)

อสม.บางคนให้ความสำคัญกับงานของ อสม. โดยมองว่างานในหน้าที่ของ อสม. เป็นงานหลัก และอสม.ต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังเช่นตัวอย่างคำพูดอสม. ดังนี้

“...บ่เบียดบัง บ่มี เพราะถ้าเป็นงานอสม.ก็ต้องมาเลยเจ้า เขาฮู้หน้าที่ของเขา ในเมื่อเขาเป็นอสม. บ่หื้อมีปัญหา มองว่าอสม.เป็นหน้าที่หลัก ถ้าเกิดมีงานชนกัน เขาจะมาทางอสม.ก่อนงานอื่นขอตัวแทนไปแทน จะมีรองประธาน หื้อเป็นไปแทน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ดีเด่น)

“...บ่เป็นเขาเป็นอสม.ต่อ เขาแบ่งเวลาได้ มีอะหยั่งเขาต้องไปร่วมงานทุกงาน...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 4 ทัวไป)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนมีอาชีพค้าขาย รับจ้าง ให้ความสำคัญว่าตนเองสามารถหยุดหรือลา งานเพื่อการทำงานของ อสม. ได้ เพราะกิจกรรมงานของอสม. ไม่ได้มีบ่อยครั้งนัก และงานบางอย่างก็ใช้เวลาที่ว่างหรือเวลาในตอนเย็นทำได้ หรือบางครั้งก็จะมีกรมอบหมายให้กับตัวแทนอสม. ทำแทนได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...จัดแบ่งเวลาได้ ถ้างานชนกันก็จะไม่ทำงานใส่แคบหมู ขอทำงานอสม.ก่อน...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ดีเด่น)

“...ก็มีห้อง เขาต้องขาดงาน ลางาน เพื่อมาประชุมกาอบรมกา แต่กับใจว่าบ่อยจนเดี๋ยวน
บ่ใจ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ดีเด่น)

“...บ่เบียดเบียนเวลาขายของ จัดแบ่งเวลาได้ สละเวลาได้ เพราะมันกับใจว่าบ่อยอะหยัง
เมินๆเตื่อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ดีเด่น)

“...บ่เบียดบัง เพราะว่าเมินๆ จะมีสักครั้ง บ่ได้มีตั้งวัน...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 2 ดีเด่น)

“...ก่ตั้งมีห้อง บ่มีเลยกับใจ เพราะงานส่วนใหญ่จะใช้เวลาวันธรรมดา อบรมกา ประชุม
รณรงค์กา แต่เขาก็ต้องคว่าอะหยังสำคัญ สำคัญนักก่ต้องลางาน บ่ตะใดก่ขอหื้อคนอื่นไป
แดน วันหน้าเขาก็จะมาขอหาไปแดนเหมือนกัน แลกกัน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

แต่ใน อสม. กลุ่มดีเด่นบางคนให้ความเห็นว่า การทำงานเป็น อสม. นั้น บางครั้งก็เป็น
อุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหลักของตนเอง แต่ตนเองนั้นมีความเต็มใจ ยอมเหนื่อย เพราะมีใจ
รักในการทำงาน เช่น อสม.ที่มีอาชีพเกษตรกรทำนาต้องดูแลคนงานปลูกข้าว พร้อมกับการมี
ประชุมอบรม อสม. ต้องยอมเหนื่อยตื่นแต่เช้าเพื่อมาจัดเตรียมน้ำดื่ม อาหารกลางวันสำหรับคนงาน
ปลูกนาให้พร้อม และในบางครั้งมีการอบรมที่จะต้องค้างคืน ตนเองก็ต้องจัดเตรียมหาอาหารไว้
ล่วงหน้าให้กับสามี และอสม.บางคนมีอาชีพเสริมสวย การทำงาน อสม. ทำให้ลูกค้าหาย แต่ด้วย
ความที่ตนเองคิดว่าการทำงานเป็นอสม.ถือเป็นการทำบุญ ที่ผลบุญนั้นจะส่งผลให้ตนเองสามารถ
ผ่านพ้นกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ไปได้ด้วยดี ประกอบกับการที่ตนเองไม่มีบุตร จึงไม่ได้คิดหวัง
ความร่ำรวย เพียงได้ช่วยเหลือสังคมก็พอใจแล้ว นอกจากนี้ อสม. บางคนอาชีพสมาชิกเทศบาล ซึ่ง
บางครั้งมีการประชุมพร้อมกันแต่ครั้งในการประชุมจะมีการแจ้งล่วงหน้า ตนเองก็จะต้องแก้ไข
โดยการหาตัวแทนอสม.ที่สามารถทำงานแทนได้เข้าร่วมประชุมงาน อสม. แทน ดังเช่นตัวอย่าง
คำพูด อสม. ดังนี้

“...จะว่าเบียดบังก่เบียดบัง แต่ป่าต้องเหนื่อย อย่างป่าปลูกนาวันนี ป่าก่จะได้อไปประชุม
ป่าต้องเอาน้ำ เอาอะหยังเตรียมไว้หื้อคนดีเฮ่าจ้าง ไปไว้กลางไต้ตั้งแต่เจ้าเลย อย่างไปอบรม

2 วัน ป้าจะต้องเตรียมกับข้าวไว้หื้อลุง แบ่งเป็นกล่องๆไว้ แบ่งเป็นมื่อๆแหมม ยอมฮับว่าเฮต้องเหน้อย แต่ว่าความฮักเนาะ เต็มใจ อยู่ได้ แพนก่อบ่มีปัญหา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

“...เบียดบังมาก ลูกค้าหายหมด...(เสริมสวย) แต่ตรงนี้เฮาบ่มีลูก เฮาบ่ได้หวังร่ำรวยอะฮยัง เฮาเลี้ยงชีพไปวันๆ จ่วยเหลือสังคมไป อย่างนี้เฮาก่บ่ใจแล้ว เฮาคิดว่าดีเฮามีทุกวันนี้ มันส่งผลหื้อเฮา บางครั้งเฮารู้สึกว่าเฮาจะมีปัญหา แต่บ่รู้ว่าอะฮยังมันจ่วยแก้ปัญหาคือเฮาผ่านไปหยัง มันจะมีบุญเหมือนกัน ผ่านปัญหาไปได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

“...เบียดเบียนก็มีครับ เฮาต้องใจฮัก ต้องเสียสละผมมาเป็นสท.เนาะ ถ้างานจนกัน ผมก็บ่มีปัญหา ผมจะจ้าง อสม. ดีทำงานจ้าง ทำงานเป็นมาทำแทน เฮาจะบ่หื้อได้เสียงาน เฮาต้องรู้เวลาต้องคิดแล้ว ประชุมเทศบาลเน้อ ตางอนามัยก็บ่บอก ว่าอำเภอเป็นขอความร่วมมือมาเน้อ ผมก็หื้อตัวแทนไปแทน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 คีเด่น)

การชอบทำงานที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป

1. ความเหมาะสมของงานกับความสามารถ

อสม.ทั้ง 2 กลุ่มให้ความเห็นว่า การทำงานในหน้าที่ของ อสม. นั้นมีความเหมาะสมกับความสามารถของตัวเอง ตนเองสามารถทำได้ งานนั้นไม่ได้ยากเกินไป เนื่องจากการ อสม. มีใจรักที่จะทำงานด้านนี้ การทำงานของ อสม. จะมีการอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะมีการสอน อธิบายให้เข้าใจก่อนลงมือทำทุกครั้ง และตัว อสม. เองก็จะมีความพยายามทำให้งานเสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ถ้าบางงานที่เกินความสามารถ หรือเจอปัญหาอุปสรรคก็จะให้คำแนะนำ ปรึกษากันภายในกลุ่ม อสม. หรือปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เหมาะสมเจ้า สามารถทำได้ บ่ยากเกินไป เพราะจะมีก้านฝึกอบรมหื้อความรู้ตลอด เฮาก่ต้องตั้งใจฟัง อะฮยังดีเฮาบ่เข้าใจก่ถามอสม. ดวนกัน ถามหมอ พยายามเอา เฮาก่จะทำได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเด่น)

“เหมาะสมเจ้า ใจฮักเนาะ ดีว่ายากๆ นิ บ่ค่อยมีเจ้า ถ้าเกิดเป็นมอบงานอะฮยังหื้อมาพยายามทำตรงนั้นให้มันเสร็จ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 คีเด่น)

“...ทำได้ มันบ่นได้ยากเกินไป เพราะก่อนดีจะทำอะหยัง เจ้าหน้าที่ที่เป็นกจะสอน บอกตลอดว่าจะทำอะไร ยิ่งอันไหนดีบ่นยากจะทำก่อน เสาก์หัดทำ ถามหมอ ถามอสม. พยายามเอา เสาก์จะทำได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 คีเค่น)

“...ทำได้อยู่ บ่นยากเกินไป ขอคำแนะนำจากหมอ อันไหนดีทำได้บ่นได้ ต้องทำอยู่แล้ว มันเป็นหน้าที่...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 5 ทั่วไป)

นอกจากนี้ อสม.ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นเพิ่มว่า สำหรับงานบางอย่างที่มีความยาก อสม.ก็ต้องมีการฝึกปฏิบัติทำหลายครั้งจนกว่าจะจำและทำได้ เช่น การจัดทำแผนชุมชน การเขียนโครงการ นอกจากนี้บางคนยังให้ความเห็นว่า การทำงานของ อสม. จะต้องใช้ความรู้ ความจำ ให้มาก จะต้องมีความแม่นยำในเรื่องการทำงาน แล้วก็ต้องมีการพัฒนา หากความรู้ให้กับตัวเองอยู่ตลอดเวลา ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ก่อนทำได้ อย่างแผนชุมชนก็อยากเหมือนกัน แต่เสาก่อไปฝึกทำกัน หื้อเข้าใจ อสม.ทุกคนต้องเข้าใจ ว่าแผนชุมชนมีอะหยัง งานอันไหนบ่นได้ก็ต้องไปปรึกษา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“...บ่นยากเป็นบางอย่าง บางทีมันก็ต้องหลายรอบ กว่าจำกว่าจะคล่อง เสาก์ต้องหัดเอาเดียวบ่นเป็น...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...มันบ่นยาก เสาก์ต้องเขียนฮู้ไปกำหนดน้อยๆ จะหื้อทำเตื่อเดียวแล้วทำได้มันบ่นใจ ก่ต้องหัดเอา ตัวของเสากเองก่ต้องสนใจดีจะทำตวย...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...ทำได้ เหมาะสมบ่นยากเกินไป ได้้อธิบาย ได้สอนกันเดียวมันก่ทำได้ อย่างตะกอน เขียนโครงการหมอเขียนหื้อหมอด บ่เดี่ยวต้องเขียนคนเดียว ก่ต้องหัดเอา...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...คิดว่าเหมาะสม แต่ก้านทำงานจะต้องมีความฮู้ มีความจำหื้อมากกว่านี้ จะต้องแม่นต้อง มีก้านพัฒนาให้มากกว่านี้ ต้องหาความรู้หื้อกับตัวเองอย่างมีก้านอบรมเมื่อใดตัวบู่จะ ไปทุก

ครั้งหาความรู้ใหม่ๆอบรมมาใหม่ๆก็ยังจำได้อยู่ เมินๆ ไปมันก็มีจะลืม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

2. การจัดการกับอุปสรรคในการดำเนินงาน

ในการทำงานของ อสม. ทั้ง 2 กลุ่มนั้น ในบางครั้งก็จะพบกับอุปสรรคในการดำเนินงาน แต่ก็สามารถที่จะหาวิธีการจัดการเพื่อแก้ไขอุปสรรคนั้นให้สำเร็จลุล่วงได้ โดยการที่ อสม. จะแก้ไขด้วยตนเองก่อน เช่น การให้คำแนะนำแก่ผู้เฒ่าผู้แก่ มักอ้างถึงคนในสมัยก่อนยังดำรงชีวิตอยู่ได้ไม่มีใครเจ็บป่วยดังเช่นปัจจุบัน อสม. จึงต้องพยายามให้คำแนะนำอยู่บ่อยๆ และการประชุมในกลุ่ม อสม. เพื่อปรึกษาหาทางแก้ไขร่วมกัน เช่น การเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณแต่พอมิได้รับแล้ว ก็จะหาวิธีการที่จะหางบโดยการระดมเงินทุนเอง เพื่อจะซื้อของไปเยี่ยมผู้ป่วย ด้วยความที่กลุ่ม อสม. มีการออกหน่วยจูงใจตามงานชาวดำ งานบุญซึ่งเจ้าภาพงานจะมีการสนับสนุนเงินให้ทางกลุ่มก็จะเก็บรวบรวมเงินไว้ แล้วดูข้อมูลผู้ป่วยว่าควรจะได้รับของเยี่ยมประเภทใด เพื่อเป็นกำลังใจเล็กๆ น้อยกับผู้ป่วย และในบางครั้งถ้าอุปสรรคนั้นยากเกินที่ อสม. จะแก้ไขได้ ก็จะใช้วิธีการปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ถ้าอันไหนดีเฮาแก้ได้ ก่จะแก้เอง แต่ถ้าแก้บ่ได้ เฮาก่จะมีการร้องมาประชุมกันก่อน มีอะหยั่งก็มาอู้กัน หาทางแก้ไขร่วมกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...บางอย่างมันก่อแก้ยาก อย่างคนเฒ่าเป็นบ่ค่อยจะเชื่อ ว่าคนตะกอนเป็นยังบ่เป็นหยั่งเป็นยังอยู่ได้ แต่เฮาก่อพยายามแนะนำเป็นบ่ค่อยๆ ยังทำเรื่อยๆ บางอย่างดีแก้บ่ได้ เฮาก่ออาศัยความร่วมมือจากคนอื่นๆช่วยกัน อสม.กา ผู้นำกา หมอตวย เทศบาลพ่อง ช่วยกันแก้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ดีเด่น)

“...เรามีวิธีการอย่างการเยี่ยมบ้าน ก่อนๆจะไค้งบจากอบต.แต่บ่เดียวบ่ได้ฮับเลย เฮาก่เลยมาก็คิดกันว่า เฮาจะมีวิธีการอย่างใด ดีเฮาจะหาของเยี่ยมไปเยี่ยมเป็นได้ จากหน่วยจูงใจเฮาก่จะมีเจ้าภาพตามงานต่างๆ เจ้าภาพก่จะหื้อสพละ 100 200 500 พ่อง เก็บออมไว้เฮาก่ซื้อไปเยี่ยมคนป่วยเป็นในหมู่บ้าน ซึ่งมันก่บ่ใจของอะหยั่งนักหนาแต่เฮาไปด้วยใจ หื้อกำลังใจสักหน่อยก่ยังดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...บางอย่างดีเยี่ยมสามารถทำคนเดียวได้ เธอจะไปปรึกษาอนามัย อย่างการทำแผน เขียนโครงการกัน เธอติดตรงไหนก็ไปถาม อย่างกันขอความร่วมมืออะยังชักอย่างจากชุมชน เธอจะไปปรึกษาป้อหลวง ผู้นำอย่างงี้เจ้า...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 คีเด่น)

“...ถ้ามีปัญหา ก็จะไปปรึกษาหมออนามัยส่วนใหญ่ บางครั้งก็จะปรึกษาในกลุ่มอสม.ก่อน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

การขอได้รับผลสะท้อนกลับจากงานทันที

1. การได้รับคำติชม

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า หลังจากที่ อสม. ได้ดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ไปแล้ว การได้รับคำชม หรือมีคนชอบในการทำงานของตน ก็จะทำให้ อสม. มีความรู้สึกยินดี ดีใจ ที่การทำงานของตนเองประสบความสำเร็จ ซึ่งทำให้ อสม. มีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป และทำให้ รู้สึกว่าสิ่งที่ตนเองได้ทำไปนั้นไม่เสียแรงเปล่า และมี อสม. บางคนที่ได้รับคำชมก็จะกลับมาทบทวนว่าตัวเองได้ทำดีแล้วจริงดังคำชมหรือเปล่า ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...คนชมเขาก็ดีใจ ทำหือเขามีกำลังใจ ก็คิดว่าเขากงทำดีแล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเด่น)

“...คนชม คนชอบ เขาก็ดีใจ ว่าเขาทำงานตรงจุดๆนี้ เขาทำดีแล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 คีเด่น)

“...คำชม ก่งจะรู้สึกเขาทำงานดีขึ้น ประสบความสำเร็จ ส่วนคำติ เขาก่งจะต้องเอาไปแก้ไขปรับปรุง...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

“...คนชมก็ดีใจเขาทำแล้วบ่เสียแรง มีกำลังใจ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 8 ทั่วไป)

“...ถ้าได้ฮับคำชม ตัวเองก่งจะปีกมาก็ดีว่า มันดีแต่แล้วกา แต่ลึกๆในใจเฮแล้วก่งดีใจ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 คีเด่น)

สำหรับคำติเตียนนั้น อสม. ทั้ง 2 กลุ่ม ให้ความเห็นว่า ยินดีที่จะรับคำติเตียนไว้ ไม่รู้สึกโกรธ ให้ถือว่าการทำผิดพลาดครั้งนี้เป็นบทเรียน แล้วกลับมาทบทวนถึงความผิดพลาดว่าเกิดขึ้น

ตรงส่วนไหน สาเหตุเกิดจากอะไร แล้วก็พัฒนาปรับปรุงตนเอง ซึ่งบางครั้งทำให้ อสม. มีความรู้สึกเครียด ท้อแท้บ้าง และกลับมาทบทวนข้อผิดพลาดของตนเองว่าเป็นความจริงอย่างที่เขาคิดเดียนใหม่ ถ้าตนเองทำพลาดจริงก็จะยอมรับและแก้ไขต่อไป อสม. บางคนมีจุดยืนในการทำงานของตนเอง ในเมื่อตนเองได้ทำดี ทำถูกต้องตามหน้าที่ของ อสม. แล้วนั้น เชื่อว่าสักวันชาวบ้านคงจะเข้าใจในการทำงานของ อสม. จึงมีความรู้สึกเฉยๆ ที่โดยคำหนิ ดิเดียน เช่น การไปบอกเชิญชวนให้มาตรวจคัดกรองสุขภาพ แต่กลับได้รับคำตอบว่า จะไปเสาะหาโรคเพิ่มทำไม ก็ต้องพยายามอธิบายให้เข้าใจตามหน้าที่ของ อสม. ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...แต่ถ้าได้ฮับคำติ ก็จะถือว่าเป็นครู จะปี๋มาก็ดีแล้วว่าเขาทำพลาดตรงไหน พลาดเพราะอะไร ยังเครียดบ้างเหมือนกัน ก็จะโตดตัวแก้ที่พลาด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 เดือน)

“...ถ้ามีคนติ เขาก็ฮับไว้ เขาอาจจะยังทำบ่ดีเดื่อ ก่บ่เป็นหยั่ง ไว้แก้ตัวใหม่ เพราะเขาอยู่ตรงนี้แล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 เดือน)

“...ถ้าอันนี้...คำติ...ก่ท้อแท้เหมือนกัน...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 1 ทั่วไป)

“...คนตีบ่ชอบ จ่างมันเดื่อะ เขาก็บ่ต้องไปโคด ไปตำหนิเป็น วันข้างหน้าเป็นตั้งเข้าใจคนเดียว วันข้างหน้าตั้งมาหาเขา มันตั้งมีวันจนได้เนาะ อย่างบาดเจ็บ เป็นอะหยั่ง เขาตั้งมานี้ยะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 เดือน)

“...คนติ ก็ไม่เป็นไร เขาทำตามหน้าที่ของเขา อธิบายหือเป็นเข้าใจ อย่างการไปบอกให้ไปตรวจสุขภาพเบื้องต้น (คัดกรอง) แต่กลับได้คำตอบว่า “บ่ต้องไปถามหาพยาธิมันเนาะ”

ก็บอกว่าถ้าไปตรวจดีอื่นจะเสียนกกว่านี้ก่อนเนื่อ บางคนก็บอกว่าดีแล้วตีมาบอก ขนาดลูกคนหนึ่ง มีแฟนเป็นพยาบาล เป็นยังมาขอหืออสม. วดความดันหือ แล้วตาสีตาสา เขาไปบอกรบ่เจื่อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 เดือน)

สำหรับ อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า ถ้าเป็นคำติเดียนที่ไม่มีมูลความจริงหรือไม่ถูกต้อง ก็จะมีทั้งความรู้สึกที่ไม่พอใจ และรู้สึกเฉยๆ แต่ในบางสถานการณ์ อสม. อาจจะต้องพูดอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจถึงการทำงานของ อสม. ก่อน และอสม. บางคนไม่ค่อยชอบคำชมจะชอบคำติเดียนมากกว่า จะได้นำมาแก้ไขพัฒนาตัวเอง เพราะการชมนั้นบางครั้งไม่ได้ชมมาจากใจจริง ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...แต่ถ้าเป็นคำติ ก็จะดูก่อนว่ามันเป็นแต่อย่างดีเป็นดีเป็นว่าก่ ถ้าใจเฮากัรับไป แก่ตัวใหม่ แต่ถ้าบ่ใจก็จะขออุ้หน้อยว่าเป็นจะใดหื้อเขาเข้าใจ แต่ถ้ายังบ่เข้าใจก่จ้าง เตอะ...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทัวไป)

“...คำติมันก็มีพ่อง ก่เฉยๆ ปล่อยเขาไป ดีควรแก้เฮาก่แก้...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทัวไป)

“...คำติมันก็มีพ่อง ก่เฉยๆ โคนมาเยอะแล้ว...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 8 ทัวไป)

“...ก็เฉยๆ เป็นดี กี่ดี เฮาจะได้พัฒนาตัวเองไปเรื่อยๆ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 คีเด่น)

“...คำชมมันบ่หน้ายินดี ชอบคำติดีกว่า จะได้แก้ไข คำชมบางทีเขาอุ้เฮา ชมบ่จริงใจ...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

2. การติดตามผลการทำงาน

เมื่ออสม.ทำงานเสร็จตามหน้าที่ที่รับผิดชอบแล้วนั้น ส่วนใหญ่ อสม.ทั้ง 2 กลุ่ม จะมีการติดตามผลการทำงานที่ได้ทำไป ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบผลของการดำเนินงาน และความสำเร็จของงาน ว่าตรงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร และงานส่วนใหญ่ที่อสม.มีการติดตามผลการทำงาน ได้แก่ งานควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งจะติดตามทุก 7 วัน เพื่อติดตามความร่วมมือของชาวบ้านในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย งานเยี่ยมบ้าน เพื่อติดตามเยี่ยมอาการผู้ป่วย สังเกตอาการผิดปกติ หรือภาวะแทรกซ้อน เช่น การติดตามทำแผลให้ผู้ป่วยที่บ้านจนตัดไหม เพื่อดูการติดเชื้อ เพื่อจะได้ให้แนะนำได้ งานการคัดกรองหาผู้ป่วยโรคความดันสูง ก็จะมีการนัดให้กลับมาวัดความดันซ้ำอีกครั้งหรือมีการติดตามที่บ้าน และงานสอบสวนโรค เช่น การเกิดโรคหูดับหรือตายจากการรับประทานเนื้อหมู หลังจากสอบสวนโรคแล้วก็จะไปติดตามสอบถามการปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ และการติดตามผู้ป่วยวัณโรค ในการรับประทานยาด้วยตนเอง ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ดีทำไปแล้วจะมีก้านติดตาม ดีเห็นๆก่จะเนี้ยะ ตำรวจยุงลายกา ไปทุก 7 วัน ไปวัดความดันซ้ำกา เยี่ยมบ้านพ่อง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทัวไป)

“...ส่วนใหญ่จะติดตาม ว่าประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหนอย่างไรเขาไปเยี่ยมบ้านคนป่วย เขาเคยหื้อคำแนะนำกับตัวเป็น ลูกเป็นกา ว่าควรจะมีอะไรจะอื้อเนื้อ เขาจะไปดูไปพ้อแห่มก่าว่าเป็นเป็นจะไคพ่อง ดีขึ้นก้อ ได้ทำก้อ ทำถูกบ่ถูก ถ้าเป็นทำเฮาก้อสู้สึกดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด่น)

“...อย่างเฮาทำแผลเป็น เฮาก้อไปเยี่ยมเป็น วันนี้เป็นไคพ่องเจ้า ขอพ้อแผลหน้อยลอ ถ้าแผลมันมีแดง บวม หรือมีหนอง ก้ออาจติดเชื้อ เฮาก้อแนะนำไปอนามัย จนเป็นถอดไคหม บูนเนาะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 คีเด่น)

“...ยกตัวอย่างคนกินหมูตาย เมื่อมีการสอบสวน โรคหื้อคำแนะนำไปแล้ว ผมก็จะไปติดตามว่าเป็น ลักเอาหมูเถื่อนมาฆ่าอยู่ก้อ เอาหมูจากฟาร์มมาก โรคมันก้อจะบ่เกิดแห่ม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 คีเด่น)

“...ติดตาม ปี้ไป DOT คนไข้ จะรายงานหื้อหมอลอดค ยิงลูกน้ำยุ่งลายต้องไปบ่ย...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 8 ทั่วไป)

อสม. บางคนให้ความเห็นว่า การสำรวจเก็บข้อมูลงานวิจัยความรู้เรื่องโรคเอดส์ แต่ปรากฏว่าผลการสำรวจอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ อสม. ก็จะมีการติดตามโดยการให้ความรู้ แจกเอกสาร แผ่นพับ ทำความเข้าใจกับชาวบ้านถึงสาเหตุปัญหาที่ทำให้ไม่ผ่านตามเกณฑ์ และถ้ามีปัญหาในการทำงานก็จะมีการพูดคุยกัน และหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ก้อจะเข้าไปหาว่าดีเฮาได้แนะนำไปนะ จาวบ้านได้ทำตามก้อ อย่างมีงานวิจัยเป็นหื้อเฮาไปติดตามแล้ว ได้ผลอย่างไค หน้าบ่อใจแล้วก้อบ่อ ต้องได้งานไปหื้อเป็น ถ้ามีปัญหาก้อจะอื้อหื้อเป็นฟังว่าบ่อได้เนื้อ มันมีปัญหาดตรงนี้ เฮาจะแก้ไคอย่างไค แจงหื้อเป็นฟัง ว่าเฮาจะแก้ไคอย่างไค ป้าทำบ่อไคว จ่วยกันก่า...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

การชอบทำงานที่ตอบสนองความต้องการภายใน

1. การทำงานที่ตนเองถนัด และไม่ถนัด

ลักษณะงานที่ทำของอสม. นั้น ประกอบด้วยงานหลายงาน อสม. ทั้ง 2 กลุ่ม ให้ความเห็นว่าการทำงานในแต่ละงานจะมีการทำงานที่แตกต่างกัน งานที่ตนเองมีความถนัดก็จะสามารถทำได้เอง

ทำได้เร็ว ตนเองมีความมั่นใจ และสามารถที่จะให้คำแนะนำแก่คนอื่นๆ ได้ เช่น การวัดความดันโลหิต ซึ่งได้ไปช่วยวัดความดันโลหิตในวันคลินิกเบาหวานความดันที่สถานีอนามัย รวมทั้งการให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับโรคต่างๆ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...อันดีทำได้ เสด็จนัดก็จะทำคนเดียวได้ อย่างไม่รู้เล็ดออก เขาก็จะทำได้ดี...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 คีเด่น)

“...อย่างงานตีถนัด เขาก็จะสามารถทำได้คล่องได้ไวขึ้น อันตีบนัดก็ขอให้อีกคนอื่นช่วยทำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 คีเด่น)

“...งานตีถนัด อย่างการวัดความดันก็จะทำได้ดี สามารถทำคนเดียวได้เลย งานตีบนัด อย่างพ่นยา เขาเป็นแม่ยิงตวย ตึงเอาบ่แป้ ก็ต้องขอ อสม. บ่จายช่วยหื้อเป็นทำ หรือ ไปขอสนับสนุนจากตีอื่น เช่น เทศบาล...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 คีเด่น)

“...ทำได้ถนัด เขาก็จะทำคนเดียว สามารถแนะนำคนอื่นได้ด้วย แต่งานตีทำบ่เก่งบ่ถนัด ก็จะถามเขาพ่อง ไปทำด้วยกันพ่อง ถามหมอพ่อง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...งานถนัดก็เขาจะทำคนเดียว ทำได้มันใจ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...งานตีถนัด บ่อเหลือบ่ากว่าแรง ป้าก่อทำเอง เพราะคนบ่ใจเหมือนกัน ทำได้ก่อทำไปก่อนถ้าทำบ่อได้ก่อจะไปปรึกษากันว่าจะไหวก่อ เขาต้องอุ้กกันก่อนในกลุ่ม เสาเนี้ยะจะช่วยกันได้ก่อ ใครจะฮับอันไหน บ่อใจเป็นเอามาหื้อ เอาก่าๆ บ่อใจ บ่อมี ต้องมาถามกันก่อนว่าหมู่เฮาจะเอาก่อโครงการนี้ ทำไม่ได้ก่อจะปรึกษาหมอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

สำหรับการทำงานที่ไม่มีความถนัดนั้น อสม. จะมีวิธีการทำงาน เช่น การพยายามทำด้วยตนเอง โดยขอเพื่อน อสม. ช่วยสอน ช่วยแนะนำ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันตามความถนัดภายในกลุ่มอสม. เพราะคิดว่าคนแต่ละคนไม่ได้เก่งไปหมดทุกอย่าง และการขอคำปรึกษา คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ความช่วยเหลือจากคนอื่นๆ เช่น การโทรศัพท์ปรึกษาคนที่มีความถนัดงานด้านนี้ ไม่ว่าจะเป็น อสม. ด้วยกัน ชาวบ้าน และไม่อายที่จะบอกไปตรงๆ เลยว่าตัวเองทำไม่ได้ และการพันสารเคมีกำจัดยุงตัวแก่จะให้ อสม. ผู้หญิงทำก็คงจะไม่เหมาะสม ก็จะต้องประสานงาน

2. ความคาดหวังต่อผลการดำเนินงาน

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นว่า ผลของการทำงานบางงานก็ยังไม่ค่อยเป็นที่น่าพอใจ ยังไม่ตรงกับความคาดหวังที่ตั้งไว้ เช่น ในกลุ่มผู้ป่วย พฤติกรรมการดูแลตัวเอง การกิน และการออกกำลังกาย ยังไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งยังไม่ให้ความร่วมมือ และไม่เห็นความสำคัญ หวังแต่จะพึ่งการใช้จ่ายในการลดโรค ทุกครั้งที่ทำงานก็เคยตั้งความหวังไว้อยากทำผลงานให้ได้ 100% แต่ได้เพียงแค่ 60 - 70% และในกรณีที่มีคนอ้วนในชุมชน อสม. พยายามชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มเพื่อออกกำลังกาย แต่กลับไม่ได้รับความสนใจ ก็ยังคงต้องหาวิธีการเพื่อที่จะจูงใจเขาให้มาเข้าร่วมกลุ่มออกกำลังกายกับกลุ่มต่อไป นอกจากนี้การติดตามเด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งมีผู้ปกครองเพียงบางส่วนที่ให้ความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนตามคำแนะนำ และ อสม. บางคนให้ความเห็นว่าเคยตั้งความหวังให้ชาวบ้านปลอดโรคมีสุขภาพที่ดี แต่มีชาวบ้านส่วนน้อยที่ให้ความร่วมมือ จะทำให้ได้ผล 100% คงเป็นไปได้ไม่ได้ เช่น การรณรงค์ให้รับประทานผักปลอดสารพิษซึ่งจะทำได้ยากขึ้น เพราะปัจจุบันวิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนไป จากเคยทำนา ทำสวนในหมู่บ้าน ปลูกพืชผักกินเอง ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน เป็นการออกไปทำงานต่างชุมชน ต่างอำเภอ รับประทานอาหารจานด่วน กับข้าวพลาสติกกันมากขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...งานสาธารณสุขได้ผลบ่อดังใจ ในการดูแลสุขภาพตนเอง การออกกำลังกายนั้นแหละประเด็นนี้จะสิ่ง บ่อดังใจตัวเอง จะหวังพึ่งยา บ่อดูแลตัวเอง ไม่ออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การกินการอยู่พฤติกรรม บ่อดเปลี่ยนแปลง ปีก่อนยังว่าอยากได้ 100 % มันบ่อดังใจ ได้แค่ 60-70% ก่อยังต้องทำกันต่อไป...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 เดือน)

“...ยังบ่ค่อยพอใจเตื่อ ยังบ่ตรงกับสิ่งที่เฮาหวังไว้ อย่างมีคนอ้วนอยู่ 2 คน ไปจวนเป็นมาแกว่งสูด่าสูบ เป็นบ่สนใจ เฮาจะหาวิธีใดดีจะจูงใจให้มาเป็นมา่วมกับเฮาได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 เดือน)

“...อยากหื้อคนมีสุขภาพดี ก็ยังบ่ได้อย่างดีเฮาคิด เพราะบางคนเป็นก่เข้าใจ บางคนก่บ่เข้าใจ ต้องคอยอธิบาย ชักชวนมาร่วมออกกำลังกาย บ่อดังใจก่ก่ต้องใช้เวลาหน่อย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...เคยตั้งความหวังว่า...อยากให้อาจารย์ปลอดจากโรค การเจ็บไข้ได้ป่วย มีสุขภาพที่ดี... แต่มีส่วนน้อยที่ดีมา จะหือเต็ม 100 มันบ่ได้ บางคนเป็นไปทำงานนอกบ้าน เป็นชื้อกับข้างถูมา แต่คนในหมู่บ้านทำงานก้างโด้ง มันหากินง่าย วิธีชีวิตยังเป็นแบบแบ่งปัน ใครปลูกผักอะไร ก่เอามาแบ่งปันกัน ก่ยังจะแนะนำให้อีกคนปลูกปลอดสารพิษอยู่ มันก่ยากน้อย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเค่น)

อสม.ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นว่า ผลของการทำงานมีทั้งงานที่สามารถทำได้ตรงและไม่ตรงกับความคิดหวังหรือเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ การทำงานของ อสม. ยังจะต้องมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนการทำงานกันต่อไป เพราะ อสม. คิดว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนนั้นยาก ยังคงต้องใช้ใช้เวลา เช่น คนที่ดื่มสุราก็ยังคงดื่มกันอยู่ ส่วนบางคนที่เคยสูบบุหรี่ในจำนวนการสูบที่มากก็สามารถที่จะลดจำนวนการสูบลงได้บ้าง อสม. บางคนถึงกับมีความรู้สึกท้อแท้ ซึ่ง อสม. ได้ทำหน้าที่ให้การดูแล แนะนำ แต่กลับไม่ได้รับความร่วมมือหรือให้ความสำคัญ และยังไม่มีสมาธิในการทำงานของ อสม. เช่น ในกรณีที่มีผู้เฒ่าผู้แก่จะชอบอ้างถึงคนสมัยก่อน ว่าไม่มีใครมาบอกมาสอนเหมือนอย่างปัจจุบันก็ยังไม่เห็นมีใครป่วยด้วยโรคอะไรเลย จึงไม่ยอมให้ความร่วมมือในการเปลี่ยนพฤติกรรม ประกอบกับการมีโรคใหม่ๆ เกิดขึ้นมา อสม. จึงยังคงต้องหน้าที่ของ อสม. และต้องมีการพัฒนาการทำงานกันต่อไปอีก ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ก่ยังคงต้องพัฒนาอยู่ อย่างคนดีดื่มน้ำก็ยังมีอยู่ เขาบ่สามารถแก้ไขเขาได้นัก คนดีสูบบุหรี่ก็ยังมีไปฟ่อง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเค่น)

“...มันก็ตรงฟ่อง บ่ตรงฟ่อง มันก่ยากดีจะเปลี่ยนพฤติกรรมคน เป็นเกยกทำของเป็นอย่างอันอยู่แล้ว มันต้องใช้เวลานาน แต่ก่มีฟ่องดีเป็นเปลี่ยนนา ก่ต้องขอใจเป็นดีเป็นเจ้าเขา ก่ต้องทำต่อไปเพราะมันมีโรคใหม่ๆมาตลอด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเค่น)

“...บางอย่างก่ตรง บางอย่างก่บ่ตรง อย่างอยากให้อาจารย์มีสุขภาพดี บ่มีโรคภัยไข้เจ็บ มันก่ยังบ่ตรงดีอ ก่ต้องทำต่อไปเรื่อยๆ เพราะมันยังมีโรคใหม่ๆเกิดขึ้นมาเหม...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 4 ทั่วไป)

“...ก็จะแก้ไขยากเนาะ เพราะบางครั้งคนไข้บ่อได้ดูแลตัวเก่า บางครั้งเขาไปแนะนำเป็นคนไข้บ่อเก่าเนาะ เป็นบ่อได้มีใครมาจี้จ้ำไขเป็นยังบ่อเป็นอะหยงนั๊ก เป็นจะเอาพฤติกรรมเก่าๆมาจี้กับเขา บางคนเป็นบ่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม บางครั้งเขาก็ท้อเหมือนกัน เพราะเขาดูแลเป็นแต่เป็นบ่อดูแลตัวเอง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเด่น)

“...บางอย่างก็ตรง บางอย่างก็บ่ตรง บ่ได้ผลก็มี คนบ่เข้าใจก็มี บางครั้งก็ท้อเหมือนกัน แต่ก็คิดว่าจ้งมัน เขามาตรงนี้แล้ว ปีกเข้าไปหาเป็นหมก่าเป็นก้อู้ดี มันตึงบ่ได้ก่าเดียว มันต้องก้าน้อยๆเนาะ มันต้องใจเวลา ส่วนใหญ่ก็ตรงตำตีเฮตั่วใจไว้...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 8 ทั่วไป)

อสม.ทั้ง 2 กลุ่ม บางคนให้ความเห็นว่า ผลการทำงานที่ผ่านมาสามารถทำได้ตรงกับความหวังที่ตั้งไว้ เช่น ได้ให้ความรู้แก่ชาวบ้าน ได้ทำเพื่อชาวบ้าน ชุมชนของตนเองแล้ว สามารถทำให้ชาวบ้านบางคนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น เช่น การควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งชาวบ้านให้ความสำคัญ ให้ความร่วมมือในการช่วยดูแลบ้านตนเอง ทำให้ไม่มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในชุมชน งานหญิงตั้งครรภ์และเด็กหลังคลอด ที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจใส่ใจรับฟังในคำแนะนำ นอกจากนี้ยังพอใจกับผลการทำงานที่ตนเองสามารถทำได้สำเร็จ ทั้งยังเป็นผลงานของอสม.ทั้งหมู่บ้าน ตำบล เช่น สามารถจัดตั้งกลุ่มออกกำลังกายในหมู่บ้านของตนเอง เริ่มจากการที่ชาวบ้านรอบข้างไม่ให้ความร่วมมือ ไม่พอใจ ต้องย้ายสถานที่บ่อยๆ จนสามารถพัฒนาจากเล่นบนลานดินเป็นลานซีเมนต์ ให้กลุ่มต่างๆ ใช้ออกกำลังกาย และสามารถขยายไปทุกหมู่บ้าน รวมถึงการที่สามารถทำให้ชาวบ้านเริ่มให้ความสนใจ หันมาใส่ใจสุขภาพตนเองมากขึ้น เช่น การตรวจสุขภาพเบื้องต้น จากการประชาสัมพันธ์ ชักชวน ให้คำแนะนำ แต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ แต่พอชาวบ้านเริ่มได้ทราบข้อมูล เห็นตัวอย่างสภาพของคนป่วยในชุมชน ทำให้จำนวนคนที่เข้ามาใช้บริการตรวจมากขึ้น จากที่เคยค้นพบคนเสี่ยงต่อการเกิดโรคแค่ 10 - 20 คน แต่ปีที่ผ่านมาสามารถค้นพบกลุ่มเสี่ยงเพิ่มถึง 40 - 50 คน ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดัง

“...พอใจกับผลงานของตัวเอง คือ เขาได้ทำเพื่อชาวบ้านแล้ว ได้หื้อความสู้เป็นแล้ว มันก็จะมิเป็นบางคน ตีเป็นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้น อย่างดีเขาแนะนำ บางคนก็บ่ค่อยสนใจ เขาก็ต้องพยายามทำต่อไป...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 2 ทั่วไป)

“...ส่วนใหญ่มันก็ตรง อย่างอยากหื้อจาวบ้านร่วมมือกันควบคุมป้องกันลูกน้ำยุงลายบ้านตัวเอง เป็นกัจะหื้อความร่วมมือดี โรคมันกับ่เกิด แต่กัยังต้องทำกันต่อไป...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ดีเด่น)

“...มันก็ยังบ่ตรงทั้งหมด จะหื้อมัน 100 % มันคงบ่ได้... อย่างบ่ทำเกี่ยวกับคนต้อง ละอ่อนน้อย มันกัตรง เพราะเขาหวังลูกเขา อยากหื้อลูกเขาสมบูรณ์...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 ดีเด่น)

“...ตะก่อนเคยตั้งกลุ่มแอโรบิก จาวบ้านรอบข้างบ่ชอบ เอน้ำหุดพอง ย้ายตั้งกันหลายรอบ ตอนนีกัไปจัดคักกลางหมู่บ้าน ใกล้บ้าน อสม. ไปใช้ไฟบ้านเป็น เป็นกับ่ว่า หลายปีแล้ว ก่อนเป็นลานดิน บะเคี้ยว เขาลาดหมดแล้ว มีหลายกลุ่มไปออกกำลังกาย บ่เล่นสูล่าสูบ เต็นแอโรบิก เล่นฟุตบอล เป็นผลงานของ อสม. ในหมู่บ้าน กับ่อใจว่าหมู่เฮาทำได้อบ่เต๋วขยายไปทุกหมู่บ้าน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...อย่างกัันตรวจสุขภาพกัเหมือนกัน ตะก่อนบ่ค่อสนใจกัน บ่อเขาได้เจอกับตัวเก่า เขา ก่อคักขึ้น อย่างช่วงตรวจสุขภาพจากตะก่อนบ้านนีกัมีคนมาตรวจกัน 10-20 คน แต่บ่อเต๋ว คนมานักขึ้น 40-50 คน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ดีเด่น)

การชอบทุ่มเททั้งกาย และใจในการทำงาน

1. การทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจ

อสม. ทั้ง 2 กลุ่ม ได้ให้ความเห็นว่า ในการทำงาน ของ อสม. จะต้องมีการทำงานที่ทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจ เพื่อให้การทำงาน สำเร็จ และการทำงาน ของ อสม. จะต้องมีความเสียสละเป็นสำคัญ ทั้งการเสียสละเวลา เช่น การเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อการทำงาน ในหน้าที่ของ อสม. เช่น การสำรวจ การบอกข่าวสารด้านสาธารณสุข ซึ่งแทนที่เวลาส่วนนั้นควรจะเป็นเวลาพักผ่อนอยู่กับครอบครัว และการเสียสละรายได้ ซึ่ง อสม. ต้องหยุดการทำงาน ในอาชีพหลักของตัวเอง เพื่อการประชุม อบรม ออกณรงค์งานต่างๆ หรืองานที่เกี่ยวข้อง อสม. บางคนให้ความเห็นว่า อสม. ต้องมีความพร้อมที่จะรับงานอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบางครั้งมีงานเร่งด่วนเข้ามา อสม. ก็ต้องรับงานทันที และในกรณีงานที่จะต้องทำให้ได้ตามเป้าหมาย เช่น งานวิจัยโรคเอดส์ ที่จะต้องมีการติดตามผลเพื่อให้ได้ตามเป้าหมาย อสม. ก็จะต้องออกพื้นที่ทำความเข้าใจ ให้ความรู้เพิ่มเติมให้กับชาวบ้าน ต้องใช้เวลาและความพยายามหลายครั้ง ที่จะทำไปจนกว่าจะผลนั้นจะผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ อสม. บางคนให้ความเห็นว่า อสม. คือผู้ที่มีความเสียสละ เมื่อได้อาสาเข้ามาอยู่ตรงจุดนี้แล้ว จะต้อง

ความทุ่มเททั้งใจ กาย ให้กับการทำงานเพื่อให้ชาวบ้านมีสุขภาพที่ดี สามารถช่วยได้ทุกอย่างไม่ว่า งานหนักงานเบาอสม.นั้นทำได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...การทำงานเขาจะต้องมีความเสียสละ บ่ว่าเวลา เงิน อย่างบางที่เขาต้องเสียสละเวลาส่วนตัวของเขาเพื่อไปทำงานอสม. ไปหาชาวบ้านเวลามะแลง มะคื่น รอจนเป็นกลับมาจากทำงาน บางครั้งต้องหยุดงานตัวเก่า ไปอบรม ประชุม ออกรณรงค์ต่างๆ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเด็น)

“...เขาเป็น อสม. ต้องเสียสละอยู่แล้ว ต้องพยายามทำให้งานเสร็จตามดีได้รับมอบหมายมา บางครั้งงานด่วน หมอ โทรหาเขาก็ต้องมา เขาต้องพร้อมเสมอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ทั่วไป)

“...อสม.ที่ดี คือ เขาอาสาเข้ามา จิตอาสา บ่ต้องหวังผลตอบแทน คือ ใจอาสาจะช่วย เป็นว่า จะไค่ก่า่ง งานก่จะสำเร็จตวยมา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเด็น)

นอกจากนี้ อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การทำงานในบทบาทหน้าที่ของ อสม. ยังต้องใช้ความอดทน เพราะงานบางงานนั้นไม่ได้ใช้เวลาในการทำงานแค่วันเดียวให้แล้วเสร็จ อีกทั้งยังลักษณะงานยังต้องทำงานร่วมกับคนหลายคน ซึ่งทุกคนก็มีนิสัยใจคอ มีความคิดที่แตกต่างกัน ที่สำคัญ คือ การที่มีใจรักในการทำงาน อสม. ใจต้องไม่ท้อ มุ่งมั่นในการทำงาน การทำงานต้องมาด้วยใจ ไม่ได้มาด้วยหน้าที่ และการมีจิตอาสาที่จะทำงานเป็น อสม. ซึ่งจะส่งผลทำให้ อสม. เกิดมีความพยายาม ความอดทนในการทำงานตามมา ซึ่งการทำงานของ อสม. บางครั้งทำให้ มีความรู้สึกท้อแท้ แต่ด้วยความที่ อสม. มีใจรักที่จะทำงานนี้ ก็ทำให้ อสม. นั้นมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป เพื่อให้การทำงานนั้นสำเร็จ เพราะถ้าไม่มีใจรักให้กับการทำงานจะทำให้เกิดอาการ เบื่อ และล้าจนจะไม่อยากทำงาน และ อสม. จะต้องมีความตั้งใจ และใส่ใจในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ก่เขาเป็น อสม. อยู่ตรงนี้แล้ว ละก่ต้องมีความอดทนตวยนา เพราะงานบางอย่างบ่ใจทำวันเดียวแล้ว ทำงานกับคนหลายคน คนก่บ่เหมือนกันแหม ต่างคนต่างนิสัย ต่างก่าอยู่...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเด็น)

“... ใจ้ความอดทนกับกำอู้จ่าวบ้าน กำคิฟ่อง ปคิฟ่อง...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทัวไป)

“...เฮตอ้งมีใจ้ฮัก แล้วความอดทน ความพยายามมันก่จะตวยมา อย่างงานควบคุม โรคใจ้ เลือดออก จะตอ้งมีพลัง มีใจ้ มันจึงจะสำเร็จ อย่างเฮาไปอู้ ไปแนะนำ ผลคิผลร้ายหื้อเป็น ฟิงไปปลุกจิตสำนึกหื้อแก่เจ้าของบ้าน หื้อเป็นดูแลบ้านตัวเก่าเอเอง เฮาบได้ไปคว่า กะโหลกกะลาไปเหยยะหื้อเป็น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 คีเค่น)

“...ถ้าบมีใจ้ มันจะเบือจะล้า บ่อยากทำ กิจะ ไปทำอย่างอื่นแทนก่อน อารมณ คีแล้วค่อยมาทำใหม่ เคลียร์งานอย่างอื่นให้เสร็จก่อน ตอ้งรอจิงหวะ...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 7 ทัวไป)

“...การทำงาน อสม. ตอ้งมาด้วยใจ้ บางที อสม.มาด้วยหน้าที...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คีเค่น)

“...บางครั้งก็หื้อ แต่....ว่าใจ้ฮัก มันก่เลยมีกำลังใจคิจะทำต่อ จะเป็นไปเรื่อยๆ เต้าตีว่าจะทำ บได้ เต้าตีจะมีเฮง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 คีเค่น)

“...ความตั้งใจ้ของเฮา ความพยายาม เพื่อให้งานออกมาคี...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 5 ทัวไป)

2. การขอความร่วมมือจาก อสม.

ในส่วนของการขอความร่วมมือจาก อสม. เพื่อทำกิจกรรมใดๆนั้น ส่วนใหญ่ทั้ง 2 กลุ่มได้ ให้ความเห็นว่า อสม. จะให้ความสำคัญกับการทำงานในหน้าที่ของอสม.เป็นอันดับแรก พร้อมทั้งจะ ให้ความร่วมมือทุกครั้ง และสามารถแบ่งเวลาได้ เพราะตนเองจะรู้หน้าที่ในเมื่อเป็น อสม. และก็ ตอ้งทำตามหน้าที่ ไม่ให้งานบกพร่อง ให้ความสำคัญกับงาน อสม.ว่างาน อสม. เป็นงานหลัก ซึ่ง อสม. บางคนมีอาชีพค้าขายก็จะสามารถให้ความร่วมมือได้ตลอดเวลา เพราะเป็นงานหลักเป็นงาน ส่วนตัวการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กัใคร นอกจากนี้ยังตอ้งทราบรายละเอียดของกิจกรรมที่ขอความ ร่วมมือมา เพื่อการเตรียมตัว เช่น การรับได้เชิญเป็นวิทยากรเรื่องแพทย์แผนไทย ตอ้ทราบ รายละเอียดว่าให้สอนเกี่ยวกับอะไร วันไหนอย่างไร ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ตัวเองจะหือความร่วมมือตลอด ถ้ามีงาน โจนกันก็จะแบ่งเวลาได้ บางครั้งก็ต้องทำงานตัวเองหือเสร็จก่อน แล้วก็จะไปช่วยงานอนามัยหรืองานอสม. ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ทั่วไป)

“...อย่างตีป่าบอก เขาจะต้องแบ่งเวลา ดูว่าอะหยังสำคัญ อย่างงานเขา ปลูกนา เขาบ่อได้ทำเอง จ้างเอา เขาสามารถละได้ ขอมาย่าก่อไปได้ตลอด นอกจากการเจ็บป่วยอะอัน แต่ถ้ามันจนกันแต่ๆ งานไหนดีมีคนเดียวได้ก่อจะหือคนไปแทน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 4 ตีเด่น)

“...มีกิจกรรมอะหยังผมจะไปร่วมตลอด เขาจะบ่หือได้เสียหยา เสียงาน เขาต้องฮู้เวลาของเขา..” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ตีเด่น)

“...ถ้าเป็นงานอสม.ก็ต้องมาเลยเจ้า เพราะเขาฮู้หน้าที่ของเขาในเมื่อเขาเป็นอสม. เขาก็ต้องทำตามหน้าที่เขา บ่หือมีปัญหา จะมองว่าอสม.เป็นหน้าที่หลัก ถ้าเกิดมีงานชนกัน งานอื่นขอตัวแทนหือเป็นไปแทน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ตีเด่น)

“...เป็นมาขอความร่วมมือ ผมจะไปทันที ภายในหมู่บ้าน อย่างเป็นป่วยผมจะไปส่งอนามัยหรือไปโรงพยาบาล ถ้าผมฮู้ผมจะขึ้นรถไปตวยเลย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ตีเด่น)

“...ต้องสละไปเลย เขาค้าขายบ่ได้ไปฮับจ้างใคร ส่วนใหญ่จะไปได้ตลอด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

อสม. ทั้ง 2 กลุ่มบางคนให้ความเห็นเพิ่มว่า การทำงานแต่ละครั้งจะมีการแจ้งก่อนล่วงหน้าตนเองก็จะกลับมาพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญระหว่างงานของ อสม. กับงานในอาชีพหลัก ความสามารถในการหยุดงานหรือลางาน งานนั้นสามารถที่จะให้ตัวแทนทำได้หรือไม่ อย่างไร อสม. บางคนให้ความเห็นว่าจ้างงานทุกอย่างไว้ก่อนและไปตามคำขอความร่วมมือก่อนอันดับแรก ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...เขาก็จะต้องดูว่าเขาวางก่อ แต่เป็นตั้งจะมีหนังสือมาจ้างก่อนล่วงหน้าว่าจะประชุมกาอบรมกา วันนั้นวันนี้ เขาก็ต้องทำงานอย่างอื่นหือเสร็จก่อน เพื่อจะได้ไปร่วมกิจกรรมกับเป็น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ตีเด่น)

“...เธอต้องคิดแล้ว ว่าถ้ามีหนังสือแจ้งมาประชุมเทศบาลเนื้อ ตางอนามัยก็บอก ว่าอำเภอ เป็นขอความร่วมมือมานะ เนื้อ ผมก็หือตัวแทนไปแดนตางอนามัย เพราะผมเป็นสท. ด้วย เนาะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...เป็นมาขอความร่วมมือ เธอจะต้องคิดว่าเธอคิดอะหยังก่อ ถ้าบ่ติดเอกไปได้ แต่ถ้าเธอคิด อะหยังก่อจะคว่าจำเป็นนักก้อ หือคนอื่นทำแทนได้ก้อ บ่จำเป็นกบ่ไปก่ได้...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 2 ทั่วไป)

“...ก่ถ้าบ่ติดก้านลาได้ ก่จะมารวมตลอด แต่ส่วนใหญ่เป็นจะแจ้งก่อนว่ามีประชุม อบรม มะใด เธอจะจะได้เตรียมตัวขอลางานล่วงหน้า...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 10 ดีเด่น)

“...ที่งานทุกอย่างไว้ก่อน ไปตามคำขอก่อน บอกคนที่บ้านว่าเดี๋ยวมา เธอต้องอู้กัันหือเข้า ใจ...” (คนที่ให้ข้อมูลคนที่ 7 ทั่วไป)

ส่วนที่ 4 ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม.

จากผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม. ทั้ง 10 ปัจจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ต่อถึงประเด็นของปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม. โดยให้ อสม. แสดงความคิดเห็นว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มี ผลทำให้การปฏิบัติงานของตนเองนั้นให้บรรลุความสำเร็จได้จากปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัยที่กล่าวมา และ จากการศึกษาค้นพบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานที่ อสม. ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นเหมือนกันมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปัจจัยด้านการทุ่มเททั้งกาย ใจใน การทำงาน โดยต้องมีความเสียสละ การทำงานต้องมีมุ่งมั่นในการทำงาน ใจจะต้องไม่ท้อ เพราะ อสม.คิดว่าถ้าการทำงานในหน้าที่ของอสม. ไม่มีความทุ่มเทเสียสละแรงกายแรงใจ และไม่มีความ มุ่งมั่นแล้วนั้น อสม.ทุกคนก็จะต้องมีการเกี่ยงกันในการทำงาน และงานที่ได้รับมอบหมายก็จะไม่ บรรลุความสำเร็จไปได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...น่าจะเป็นก้านดีเฮาทุ่มเท เสียสละ เพราะถ้าเฮาบ่มีความเสียสละ งานมันก่จะบ่เสร็จ ก่จะ ต้องเกี่ยงกันทำงาน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 ดีเด่น)

“...ส่วนตัวแล้ว บ่ว่างานอะหยั่งก้ง่าง เสาที่จะต้องทุ่มเท เสียสละหื้อกับงานนั้น ถ้าเมาก่า
เกียงกันเยี้ยะ บ่มีใครเสียสละกัน งานมันก่บ่เดิน มันก่บ่เสร็จสักเตื่อ ถ้ากัคุณมีเสียสละ ทุ่มเท
กับมันจ๋วยกันทำ งานมันก่จะเสร็จ ละเสร็จไวยตวย...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 13 ทัวไป)

“...ก้านตีเฮาต้องมีความทุ่มเท เสียสละ หื้อกับก้านทำงาน บ่ใจว่าหื้อมันแค่บั้นๆไป ถ้าคน
เฮามีความเสียสละ บ่เกียงกันทำงาน มีความร่วมแรงร่วมใจกัน งานมันก่จะเสร็จได้ไวย
ขึ้น...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 10 ทัวไป)

“...ความเสียสละส่วนตัว เวลาว่างก่ไปหาเป็น ไปแ่อหาเป็น ถ้าเฮาบ่ได้ไปโด้ง...”
(คนให้ข้อมูลคนที่ 6 ดีเด่น)

“...ความเสียสละ นิสัยดีเลย ละมีความภาคภูมิใจ ดีที่ไ้จ๋วยเหลือเป็น...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดีเด่น)

“...ความเสียสละ อย่างออกเยี่ยมบ้านบ่มีงบ มีแต่ค่าอาหารว่างหื้อ อสม.ก่ตัดสินใจร่วมกัน
ว่าบ่เอา อดเอา บ่กินเนาะ เอาไปเป็นของเยี่ยมแทน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ดีเด่น)

“...ใจ ของเฮาต้องบ่ท้อ ตัวเองต้องมุ่งมั่นว่า จะเยี้ยะอย่างใดหื้อประสบความสำเร็จ คนใน
ชุมชนถึงจะหันเข้ามาดูแลสุขภาพตัวแก่นักขึ้น งานสิ่งใดดีเป็นมอบหมายมาหื้อเฮาทำ เฮา
ต้องมีกำลังใจ ต้องมีใจหื้องานตรงนั้น หื้อมันประสบผลสำเร็จ ตามดีเป็นมอบหมายมา...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ดีเด่น)

ปัจจัยรองลงมาคือ ปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยความสัมพันธ์
ระหว่าง อสม. และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อสม. ซึ่งมีผลทำให้ อสม.มีกำลังใจ
ในการทำงาน มีคนให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ การทำงานไม่มีอุปสรรค ซึ่งมีผลทำให้การทำงาน
สำเร็จตามเป้าหมาย ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...การได้รับการสนับสนุน กำลังใจจากครอบครัว ถ้าบ่มีเขางานเสาก่จะบ่สำเร็จ เกิดถ้าบ่
เข้าใจกัน ทำละเกันมันก่บ่ม่วน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดีเด่น)

“...การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ครอบครัวเข้าใจ เป็นร่วมงานดี เจ้าหน้าที่ที่ก่่วยเหลือ มันก็จะทำให้งานเขาเสร็จมีอุปสรรคอะหยัง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 14 ทัวไป)

“...ครอบครัวหื้อการสนับสนุน เจ้าหน้าที่เป็นแหม ก่่วยหื้อหลายอย่าง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 4 ทัวไป)

“...ดีหลักๆมันก่ตึงเจ้าหน้าที่ ครอบครัวเขา เป็นร่วมงาน บ่มีหมีนี่ละก่ยากอยู่ ละก่แหมหลายอย่าง...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 5 ทัวไป)

“...อสม. ในหมู่บ้านต้องฮักกัน ความสามัคคีกัน ก่่วยกัน...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 2 ทัวไป)

“...งานเขาต้องก่่วยกัน คนเดียวบ่ลुक ถ้าวสม. ก่่วยกันงานมันก็จะสำเร็จ ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 7 ทัวไป)

และปัจจัยสุดท้าย คือ ปัจจัยการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน ซึ่งทำให้ อสม. รู้สึกว่าตนเองเหมือนเป็นคนสำคัญคนหนึ่งของคนในชุมชน ทำให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากขึ้น ตลอดจนความภาคภูมิใจในการเป็น อสม. ที่ทำให้ตนเองได้ทำความดี มีส่วนช่วยเหลือชุมชน คนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ เหมือนเป็นการได้ทำบุญอย่างหนึ่ง ซึ่งมีส่วนช่วยทำให้ อสม. มีกำลังใจในการทำงานให้สำเร็จได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...การดีคนยอมรับเขา เขาฮื้อเฮาบออะหยัง ไปเขาก่จะเจือ เขาก่จะทำอะหยังได้สำเร็จ...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 8 ทัวไป)

“...ถ้ามีคนยอมรับเขา จะทำอะหยัง จะขออะหยัง เขาก่จะก่่วยเขา...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 6)

“...ความภาคภูมิใจเจ้า ดีได้ทำงานด้านนี้ ได้ก่่วยเหลือชุมชน ก่่วยเหลือคนตีบ่มีความฮู้ด้านนี้ หื้อได้ฮับความฮู้ ได้หื้อคำปรึกษาเป็น หื้อเป็นมีสุขภาพดีดี บ่เจ็บบ่ป่วย มันเหมือนเขาได้ทำบุญตวย จาวบ้านหื้อก่านยอมรับเขา ไร่ใจ เจือดีเฮาฮื้อ ดีเฮาบอไป ภาคภูมิใจ ดีใจ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 คีเด่น)

“...มีความภูมิใจดีได้ทำ ได้ช่วยคนบ้านเดียวกัน เป็นก่หื้อความไว้เนื้อเชื่อใจเฮาตวย มีอะ
 หยังกะจะมามาถามเฮา เฮาก่าสำคัญเหมือนกันนะ แต่ถึงมันจะบ่สำเร็จ 100 % บ่เกยท้อ
 เลย เป็น อสม.มานี้บ่เกยท้อเลย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คีเค่น)

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า จากปัจจัยมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม.
 ทั้ง 10 ปัจจัย ที่กล่าวมาข้างต้น อสม. ทั้ง 2 กลุ่มยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ยังมีปัจจัยหรือประเด็น
 ด้านอื่นๆ อีกที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ อสม. ได้แก่ ปัจจัยความร่วมมือของ
 ประชาชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน เช่น การทำงาน อสม. จะทำเชิงรุก หรือทุ่มเทให้กับ
 ทำงานมากขนาดไหน แต่ถ้าขาดความร่วมมือร่วมใจของชุมชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ แล้ว การทำงาน
 ของ อสม. ในทุกเรื่องก็อาจไม่สามารถสำเร็จตามเป้าหมายได้ และการที่ อสม. ขอความร่วมมือจาก
 ชาวบ้านแล้วไม่ได้รับการปฏิเสธ ก็จะทำให้ อสม. เกิดความมั่นใจ มีความตั้งใจและกำลังใจที่จะ
 ทำงานให้สำเร็จได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...ความร่วมมือ และใจ ถึงแม้ว่าเฮาจะทำ จะบุกอย่างไร แต่ถ้าบ่มีความร่วมมือมันก่บ่ผ่าน
 บ่สำเร็จไปได้ ความร่วมมือในชุมชนตวย อสม.ตวย สำหรับเทศบาลเป็นบ่ค้อยหื้อความ
 ร่วมมือ ต่างคนต่างทำเป็นทำของเป็น มันบ่ได้ไปตวยกัน ถ้าไปตวยกันจะคีนักเลยละ เป็นบ่
 ได้บ่อกัน เป็นเฮียะเสร็จเป็นก่กว้างไปเลย อย่างเฮาเนี้ยบ่อกัน เฮาคูปัญหาตั้งแรก เฮาทำ
 แล้วมีการติดตามว่าเป็นจะใด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คีเค่น)

“...ในความคิดของปี ๆ ว่า ความร่วมมือของชาวบ้าน ชุมชน เนี้ยะสำคัญ เพราะงานเฮาคูทำ
 มันทำกับคนกับชาวบ้านทั้งนั้น ถ้าเป็นบ่เกยบ่หื้อความร่วมมือ งานเฮามันจะสำเร็จได้อย่าง
 ใด เป็นต้องเข้าใจเฮาตวย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คีเค่น)

“...ความเข้าใจละก่ความร่วมมือของชาวบ้าน แกนนำ ปื่อหลวง แหมอย่าง เทศบาลนี้
 สำคัญเลย ถ้าเป็นบ่เข้าใจงานเฮา บ่ช่วยเหลือ งานเฮามันก่บ่เสร็จ เฮาบ่ใจทำคนเดียวได้...”
 (คนให้ข้อมูลคนที่ 9 ทั่วไป)

“...จะว่าไปบ่ว่างานตัวเอง งานร่วมกัน ถ้าชาวบ้านเป็นบ่สนใจ บ่หื้อความร่วมมือมันก่บ่รูก
 นา เฮาคูได้ก่าทำๆ ไปบอก ไปแนะนำจะใดก่จ่างเตอะ ทำอยู่ฝ่ายเดียว มันก่บ่มีประโยชน์
 นา...” (คนให้ข้อมูลคนที่ 12 ทั่วไป)

“...เขาไปหาเป็นแล้วเป็นบ่ปฏิเสธเขา เขาก่อจะมันใจ การเข้าหาเป็นได้ ก่อจะขอความร่วมมือ ได้หมด ความมันใจ ตั้งใจว่าจะทำอะไรยังกะขอให้อำนาจ เชื่อมันตัวเอง...”

(คนให้ข้อมูลคนที่ 8 ทั่วไป)

การได้รับการอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องทั้ง อสม. เก่าและใหม่ เพื่อให้ อสม. มีความมันใจในการทำงานของตนเองมากขึ้น ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...โดยส่วนตัวแล้ว สิ่งดีที่ทำให้งานสำเร็จ คือ มีความรู้ การได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ อนามัย พี่นุชา ความรู้ก็มีส่วนสำคัญคนทำงานเก่งมีเยอะ แต่บ่กล้าแสดงออก การนำเสนอมันยากเกินไป...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 2 ทั่วไป)

“...เจ้าหน้าที่ต้องประชุมเน้นบ่อยๆ เป็นข้อๆว่าเอาคนเก่ามาอบรมฟื้นฟู เอาคนใหม่มาอบรมดี ๆ คนเก่าก็ลืม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น เพราะนานๆจะได้ออกทำงานที่ มันลืม เช่น การวัดความดัน แค่อะไรๆ มันบ่แน่น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ดิเด่น)

และงบประมาณสนับสนุนการทำงานของ อสม. ถ้างบประมาณดำเนินงานมีเพียงพอและพร้อม การดำเนินงานสาธารณสุขก็จะสามารถขับเคลื่อนไปตามแผนงาน และสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดได้ ดังเช่นตัวอย่างคำพูด อสม. ดังนี้

“...งบประมาณสนับสนุนในการทำงาน ถ้าพร้อมงานก็จะเดินได้สะดวก เช่น อุปกรณ์วัดความดัน จะต้องรอ কিনเพราะมีน้อย อย่างเงินกา รอแล้วรอแหม กว่าจะได้ลงมือ มันจำ...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 3 ดิเด่น)

“...ถ้าคิดแล้ว เงิน งบประมาณต่างดีใจมันก็สำคัญ บางเตื่อจะทำอะไรยังมันต้องรอเงิน รอ งบประมาณ มันจำเจ้า ดิบดี บ่ได้เยี่ยะสักกา...” (คนที่ให้ข้อมูลที่ 7 ทั่วไป)